

БИЛТЕН
ГРАЂАНСКОГ
ОДЕЉЕЊА ВИШЕГ
СУДА У ПАНЧЕВУ

У Панчеву
април 2013. године

У изради Билтена грађанског одељења Вишег суда у Панчеву учествовала:

- Светлана Лазаревић, судија Вишег суда у Панчеву

Виши суд у Панчеву
Април 2013. године
Панчево

УВОД

У Вишем суду у Панчеву у 2012.год. Годишњим распоредом послова председници другостепеног грађанског већа су судије Славица Максић, Светлана Лазаревић, Весна Вуковић и Олга Буквић које истовремено суде и у првостепеним парничним поступцима из надлежности овог суда.

У 2010.год. и 2011.год. на крају године смо објавили билтен судске праксе као збирку сенденци и извода из донетих другостепених одлука са циљем да се уједначи судска пракса и обезбеди право на правично суђење које подразумева да се у истим стварима на једнак начин суди.

На крају 2012.год. после 3 године рада суда у истој надлежности објављујемо овај трећи билтен са сенденцама и изводима из судских одлука које је донео Виши суд у Панчеву са истим циљем уједначавања судске праксе који ће бити доступан преко Интернет сајта Вишег суда у Панчеву.

Април 2013. године

Вршилац функције председника суда
Весна Вуковић с.р.

I ПАРНИЧНИ ПОСТУПАК

1. Изрека пресуде донете поводом приговора на платни налог

Пресудом у мандатном поступку суд мора да одлучи да ли се и у ком делу платни налог одржава на снази а уколико се платни налог укида тужбени захтев мора да се одбије.

Из списка предмета произилази да је решењем о извршењу тог суда I 15 Ив.бр.32367/10 од 21.6.2010.год. наложено туженој да плати дуг по основу веродостојне исправе - рачуна у укупном износу од 4.671,27 динара са законском затезном каматом од дана доспелости појединачног рачуна и трошкове извршног поступка од 1.900,00 динара. Поводом приговора извршног дужника спроведен је мандатни поступак али је првостепени суд уместо да поступи по одредби чл.458 ст.4 ЗПП и приликом одлуке о главној ствари одлучи да ли се платни налог у целини или делимично одржава на снази или укида донео одлуку којом обавезује тужену да плати исти дуг. То значи да у овој ствари постоје две одлуке, платни налог садржан у решењу о извршењу Ив.бр.32367/10 и пресуда П.бр.527/2011 којом је по други пут одлучено о истој ствари, што пресуду чини неразумљивом и незаконитом.

У погледу форме изреке одлуке указује се на следеће: поступак издавања платног налога представља посебан парнични поступак а у чл.458 ЗПП одређено је које одлуке првостепени суд може донети поводом приговора против платног налога, да када је приговор поднет благовремено суд заказује рочиште за главну расправу а приликом одлучивања о главној ствари у обавези је да одлучи да ли се платни налог, односно у овом случају решење о извршењу у целиности или делимично одржава на снази или се укида. Када се о обавези плаћања дуга донесе решење о извршењу на основу веродостојне исправе у смислу чл.21 ст.1 ЗИП („Сл.гласник РС" бр. 125/2004) који је био на снази у време доношења решења о извршењу о којем се одлучује у овој парници тада се спроводи поступка „као поводом приговора против платног налога". Разлика између платног налога и мандатног поступка „као поводом приговора против платног налога" је у томе што је платни налог у овом другом случају садржан у решењу о извршењу и што суд одлучује о првом ставу, којим је наложено туженом да плати дуг, и трећем ставу, којим је одлучено о извршним трошковима, а не може да одлучује о другом ставу тог решења којим је одређено да ће се спровести извршење јер је то већ стављено ван снаге. Према томе уколико је приговор основан изрека пресуде треба да гласи да се платни налог садржан у решењу о извршењу у делу којим је тужени обавезан да плати одређени износ главног дуга и камате и трошкова извршног поступка одржава на снази, а уколико је приговор основан онда се тај исти платни налог садржан у решењу о извршењу у истим деловима укида а тужбени захтев одбија. Наравно да је могуће да се одлучи и делимичним одржавањем платног налога садржаног у решењу о извршењу на снази где опет треба навести у којим деловима се одржава на снази и тада га делимично и укинути и у преосталом делу одбити тужбени захтев. Уколико се решењем због повлачења тужбе укида решење о извршењу онда такође треба навести за који износ дуга се укида, камате и трошкове извршног поступка.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.523/12 од 07.9.2012. године)

2. Генерална пуномоћ

Са генералном пуномоћју суд мора да поступи у смислу чл.176 Судског пословника.

Против пресуде Основног суда у Панчеву 12.П. 518/12 од 07.05.2012. године у име и за рачун тужиоца жалбу је изјавио адвокат који је тужиоца заступао током првостепеног поступка позивајући се на генералну пуномоћ депоновану пред првостепеним судом.

Одредбом чл. 176 Судског пословника ставом 2 прописано је да када се пуномоћник странке позива на генерално пуномоћје које се налази у списима судске управе тог суда, писарница ће, пре достављања предмета судији, проверити да ли је предмету приложен препис пуномоћја, као и да ли такво пуномоћје постоји, односно да није опозвано. То ће констатовати у предмету уз навођење пословног броја писмена уз које је приложен изворник пуномоћја, односно редни број уписника судске управе под којим је депоновано генерално пуномоћје.

Обзиром да се у предмету налази генерална пуномоћ у фотокопији из које произилази да је иста дата пуномоћнику тужиоца 07.09.2009.године, али да није у даљем току поступка, нити на крају истог констатовано да није опозвано, нити је поступљено у складу са наведеном одредбом Судског пословника, то је спис предмета враћен првостепеном суду ради отклањања овог недостатка.

(Решење Вишег суда у Панчеву 3 ГЖ 546//12 од 07.09.2012. године)

3. Тужба се после закључене главне расправе не може одбацити

После закључене главне расправе суд је дужан да донесе мериторну одлуку па чини битну повреду поступка ако након тога доноси процесна решења о одбачају тужбе.

Питање апсолутне надлежности суда се расправља по пријему тужбе или на припремном рочишту а ако она није одржано онда на рочишту за главну расправу а пошто се ради о процесним условима за вођење спора, одлука о томе се не доноси након спроведеног парничног поступка, па према томе ни после закључене главне расправе. После закључене главне расправе суд је дужан да донесе мериторну одлуку као резултат контрадикторног поступка који је спроведен. То све у смислу чл.279 ЗПП којим је одређено да суд о претходном испитивању тужбе доноси решење којим се тужба одбацује ако утврди између осталог да одлучивање о тужбеном захтеву не спада у судску надлежност. С тим у вези је и обавеза суда одређена у чл.291 односно 302 ЗПП.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.565/12 од 28.9.2012. године)

4. Камата и трошкови спора

На парничне трошкове не може се досудити законска затезна камата

Испитујући примену материјалног права по службеној дужности решење је преиначено у делу одлуке о досуђеној камати јер нема места примени одредбе чл.277 ЗОО на досуђене парничне трошкове. Трошкови парничног поступка нису облигационо потраживање па се због тога на трошкове не може досудити камата у смислу чл.277 ЗОО посебно имајући у виду да одредбе Закона о извршењу и обезбеђењу више не садрже правило из ранијег чл.35 ЗИП о одређивању и наплати затезне камате на трошкове поступка, што значи да не постоји ни законски основ да се таква камата досуди.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 605/12 11.9.2012. године)

5. Рочиште на којем тужени неће да расправља се одлаже

На основу чл.296 ЗПП када са рочишта за главну расправу изостане тужилац то рочиште се може одржати са приступним туженим и не може се утврдити да је тужба повучена зато што тужени не жели да расправља.

Из списка предмета произилази да је тужиља 26.11.2004.год. поднела тужбу којом тражи да се утврди да је она стекла право својине у 1/3 дела на непокретној имовини кући са окућницом по основу стицања у породичној заједници. Тужиљу у овој парници заступа адвокат који је за рочиште одржано 27.1.2012.год. ангажовао по заменичком овлашћењу адвоката да уместо њега заступа тужиљу на том рочишту што је тај адвокат и учинио. Рочиште од 27.1.2012.год. одложено је за 06.3.2012.год. на које за тужиоца није приступио нико а за туженог је приступио адвокат који је изјавио да не жели да расправља у одсуству тужиље односно њеног адвоката. На основу тих чињеница првостепени суд је погрешно утврдио да се тужба сматра повученом.

У овој парници примењује се Закон о парничном поступку (Сл.гласник 125/2004... са изменама из Сл.гласника 119/09 од 29.12.2009.год). Према правилима по којима се држи главна расправа из чл.296 ЗПП када са рочишта за главну расправу изостане тужилац или на то рочиште не дође тужени а уредно су позвани онда се расправа одржава са присутном странком. Само у случају кад на рочиште за главну расправу неоправдано изостану и тужени и тужилац тужба се сматра повученом. На рочиште од 06.3.2012.год. приступио је пуномоћник тужених, па је суд био у обавези да у смислу чл.296 ст.1 ЗПП рочиште одржи са присутном странком без обзира што је на том рочишту изостао тужилац односно његов пуномоћник. Чињеница да пуномоћник тужених није хтео да расправља не може да се уподоби стању као да он уопште није дошао на рочиште већ напротив. Пошто је пуномоћник тужених био присутан суд је само могао да расправља или да расправу одложи.

С обзиром да су погрешно примењена правила парничног поступка из чл.296 ст.2 ЗПП, првостепени суд је учинио битну повреду парничне процедуре из чл.361 ст.1 ЗПП због чега је то решење укинато. У поновљеном поступку првостепени суд ће одржати главну расправу, извести доказе и донети одлуку.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 642/12 од 16.10.2012. године)

6. Одлагање рочишта у спору мале вредности

Постоји битна повреда парничног поступка кад суд приликом одлагања рочишта у спору мале вредности не упозори туженог на последице не доласка на следеће рочиште на коме може да буде донета пресуда. (због изостанка).

Према одредби чл.108 ст.3 ЗПП суд је у обавези да у позиву за рочиште нарочито упозори странку на законске последице изостанка са рочишта. У чл.475 ЗПП одређено је да у поступку у парницама о споровима мале вредности у позиву за главну расправу се странке нарочито упозоравају на последице недоласка на прво рочиште за главну расправу, да су дужне да изнесу све чињенице и доказе до закључења главне расправе, да се одлука може побијати само због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права а у чл.476 ЗГТП да кад тужени не дође на рочиште за главну расправу а уредно је позван донеће се пресуда којом се усваја тужбени захтев.

С обзиром да првостепени суд није туженог упозорио на све ове последице нити се из доставнице може закључити да је она упозорена на исте последице недоласка на рочиште, повређено је њихово право да расправљају пред судом па је пресуда због битне повреде из чл.361 ст.2 тачка 5 ЗПП укинута.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.684/12 од 30.10.2012. године)

7. Оверено пуномоћје

Тужба се не може одбацити због сумње у веродостојност пуномоћја коју је суд изразио после 4 године трајања спора због промене адресе.

Код таквог стања ствари није било ниједног разлога да се тужба одбаци због непознате адресе тужиље и због тога што њен пуномоћник није доставио оверену пуномоћ. Тужба има све што је потребно да се по њој поступа. Тужиља је примила први позив за заказано рочиште од 05.9.2008.год., па иако је променила адресу то је могло да буде од значаја само за начин достављања писмена које она треба да прими лично мимо свог пуномоћника а то би могао да буде само позив да се она саслуша као странка. Према правилима из чл.139 ЗПГТ кад странка до достављања другостепене одлуке промени адресу дужна је да о томе обавести суд а кад то не учини даље достављање у парници за ту странку се врши стављањем писмена на огласну таблу суда. То значи у овој парници да уколико је тужиља променила адресу а о томе није обавестила суд или свог пуномоћника за њу ће се достављање вршити путем огласне табле.

Према правилима из чл.91 и 92 ЗПП странка издаје пуномоћје у писменом облику а суд може ако посумња у истинитост писменог пуномоћја да наложи пуномоћнику да поднесе оверено пуномоћје. Суд о овлашћењу пуномоћника за заступање пази у току целог поступка а кад утврди да лице које се појављује као пуномоћник није овлашћено за предузимање одређене радње, укида парничну радњу коју је то лице предузело под условом да те радње странка није накнадно одобрила. Ова парница траје 4 године и није јасно из којих разлога је првостепени суд посумњао у истинитост писменог пуномоћја дате адвокату. Поред тога није јасно због чега није остављен накнадни рок да се поступи по налогу суда и достави оверена пуномоћ кад се у овој парници дошло до сазнања да живи у Швајцарској, да је пуномоћник у контакту са њеним сином затражио да она пуномоћ овери и достави своју адресу у иностранству.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 ГЖ.бр. 705/12 од 30.10.2012. године)

8. Спор мале вредности

У спору мале вредности суд је дужан да закаже рочиште па кад доставља тужбу на одговор и доноси пресуду због пропуштања чини битну повреду парничног поступка јер онемогућава туженог да расправља.

Према вредности предмета овог спора у смислу чл.468 ЗПП првостепени суд је био у обавези да спроведе поступак у складу са правилима главе 33 од чл.467 до 479 ЗПП с обзиром да се ради о спору мале вредности. Према одредби чл.472 у поступку о споровима мале вредности не доставља се тужба туженом на одговор већ се уз позив за главну расправу туженом доставља тужба и суд је дужан да у смислу чл.473 ЗПП уз позив за главну расправу странке упозори на последице њиховог недоласка као и обавезу да предложи доказе на првом рочишту за главну расправу.

То значи да је првостепени суд био у обавези да по пријему тужбе закаже рочиште и на то рочиште позове тужиоца и туженог са упозорењима из чл.473 ЗПП о да у зависности од њиховог присуства главној расправи и пружених доказа донесе одлуку.

Поступајући супротно од ових правила тиме што је у спору мале вредности туженом достављена тужба на одговор као да се ради о општем парничном поступку, и донета пресуда због пропуштања, првостепени суд је онемогућио туженог да расправља пред судом и донео пресуду која није предвиђена законом за ову врсту спора. Тужени је у спору мале вредности могао да буде само позван на рочиште и да му се на тај начин омогући да расправља.

(Решење Вишег суда у Панчеву 4 Гж.бр.709/12 од 30.10.2012. године)

9. Парнична способност

О процесној способности странке не може да се одлучује на основу навода из одговора на тужбу и налаза неуропсихијатра датог у кривичном предмету.

Првостепени суд је утврдио да је тужилац током 2006. године прочитао оглас у новинама у којима је тужени оглашавао продају компоста који представља мешавину пиљевине, мицелијума шитаке и служи као семе за узгој печурака, те је тужилац позвао туженог и лично код њега дошао у Вршац. Том приликом су парничне странке постигле усмени договор о испоруци компоста. Производња компоста организована је у викендици тужиоца током 2006. године, а месеца априла, маја 2007. године тужилац је туженом предложио да почну заједнички посао, јер је он обезбедио потребне услове, па су се договорили да уложе по 1.500 евра на име улагања у заједничку производњу. Тужилац је дао туженом 1.500 евра, а тужени није испоручио тужиоцу компост, нити је вратио исти новац тужиоцу. Такође је утврђено да је против туженог вођен кривични поступак пред Општинским судом у Вршцу у предмету К. 506/07 због учињеног продуженог кривичног дела преваре из члана 208 став 3 у вези става 1 КЗ у вези чл. 61 став 1 КЗ и да је у том поступку код туженог утврђено постојање хроничног, ендогеног душевног оболења Psychosis Sch и да није процесно способан, те да не може да учествује у судском поступку. За дуг од 1.500 евра тужилац је на туженог вршио притисак да му исти врати па је тужени потписао изјаву 07.06.2007. године у којој је наведено да има дуг од 3.000 евра у динарској противвредности и да је крајњи рок за измирење истог годину дана, а према тужиоцу. Изјава туженог оверена је код Општинске управе Општине Вршац.

Током поступка туженом је одређен привремени заступник по налогу првостепеног суда, јер је исти у одговору на тужбу истицао да је тежак душевни болесник достављајући налаз лекара специјалисте неуропсихијатра да није процесно способан. Привремени заступник туженог је на рочишту за главну расправу навео да не спори да је тужени имао одређених здравствених проблема, али да је у могућности да буде саслушан пред судом те предлаже да га суд саслуша у својству парничне странке. На наведеном рочишту тужени је и саслушан као парнична странка.

Одредбом чл. 361 став 2 тачке 9 ЗПП прописано је да битна повреда одредаба парничног поступка увек постоји ако је у поступку као тужилац или тужени учествовало лице које не може бити странка у поступку, или ако странку која је правно лице није заступало овлашћено лице, или ако парнично неспособну странку није заступао законски заступник, или ако законски заступник, односно пуномоћник странке није имао потребно овлашћење за вођење парнице или за поједине радње у поступку, уколико вођење парнице, односно вршење појединих радњи у поступку није било накнадно одобрено, ако се ови недостаци односе на странку која је изјавила жалбу.

У конкретном поступку првостепени суд је учинио наведену битну повреду, јер за одређивање привременог заступника процесну способност, односно неспособност туженог утврђује на основу навода одговора на тужбу, налаза и мишљења

неуропсихијатра датог у кривичном предмету, а онда на рочишту за главну расправу након навода привременог заступника туженог да исти може бити саслушан као странка у поступку туженог саслушава. Поред тога у списима првостепеног предмета нема ниједне одлуке Центра за социјални рад да је постављен привремени заступник. Због тога са не може испитати правилност поступка, нити правилност пресуде коју је првостепени суд донео обзиром да остаје питање парничне способности, или неспособности туженог, те учешћа његовог привременог заступника.

(Решење Вишег суда у Панчеву 3 ГЖ.бр. 750/12 од 30.10.2012. године)

10. Правно неуке странке

Кад поучава неуку странку о процесним правима суд је дужан да да јасан налог како тужба треба да се уреди.

Одредбом чл. 103 ставом 1 ЗПП прописано је да ако је поднесак неразумљив или не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступити, суд ће странци која нема пуномоћника адвоката вратити поднесак ради исправке, осим ако законом није другачије одређено. Применом исте одредбе ставом 4 прописано је да ће се сматрати да је поднесак повучен ако не буде враћен суду у одређеном року, а ако буде враћен без исправке, односно допуне, одбациће се.

За разумљивост и потпуну уредност сваког поднеска, а посебно тужбе када странка сама заступа своје интересе захтевајући судску заштиту, потребно је да суд решењем којим налаже странци исправку и допуну тужбе јасно и прецизно утврди шта је потребно да тужба садржи. Тачно је да непознавање права не ослобађа странку одређених последица, али када је у питању неука странка онда и налог суда треба јасно и прецизно да укаже шта би све садржала потпуна и уредна тужба. Са наведеним у вези пропуст првостепеног суда састоји се у томе што решењем од 11.07.2012. године којим је обавезао тужиоца да уреди тужбу и захтев утврђује да тужилац треба да наведе за који вид нематеријалне штете признат чланом 200 Закона о облигационим односима потражује накнаду што је за неуку странку неразумљиво.

У поновљеном поступку првостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано овим решењем, те ће решењем поново наложити тужиоцу да тужбу уреди и исправи, или ће тужиоца позвати да тужбу уреди на рочишту и то констатовати записником.

(Решење Вишег суда у Панчеву 3 ГЖ 769/12 од 30.10.2012. године)

11. Понављање поступка

Када странку у парничном поступку заступа привремени заступник онда нема разлога за понављање поступка из чл.422 ст.1 тачка 1 ЗПП

Из списка предмета произилази да је сада пок. тужилац дана 25.11.2003.год. поднео тужбу против тужене, за коју је назначио да је на непознатом месту боравка. У току парнице првостепени суд је од Полицијске управе тражио проверу адресе. Како полиција није располагала подацима о пребивалишту тужене Центар за социјални рад из Вршца је решењем туженој за посебног стараоца поставио адвоката Жељка Пупавца у смислу чл.281 Закона о браку и породичним односима. У решењу је наведено да је орган старатељства спровео поступак утврђивања чињенице да је сада одсутна на непознатој адреси. Посебни старалац заступао је тужену до правоснажног окончања овог спора који је завршен пресудом П.бр.2103/03 од 30.6.2004.год. која је постала правоснажна 26.7.2004.год. и којом, је усвојен тужбени захтев и утврђено да је тужилац по основу одржаја стекао право својине и на сувласничком делу тужене на породичној стамбеној згради. Дана 12.11.2009.год. тужена је поднела предлог да се парнични поступак понови због незаконитог поступања тужиоца уз тврдњу да је тужилац злонамерно прикрио податак о њеној адреси у Аустралији и да је он знао с обзиром да имају заједничка два сина где она живи јер је њену адресу од синова могао да сазна. Тужилац умро је 17.7.2008.год. а његов правни следбеник је супруга на спорној кући и син на покретним стварима, по решењу о наслеђивању тог суда О.бр.815/08 од 25.5.2009.год. Тужена је поводом предлога за понављање поступка као странка навела да је била у браку са пок. од 1953-год. до 1972.год., да је брачну заједницу напустила у септембру 1972.год. и отишла у Аустрију, потом у Немачку а затим у Аустралију, да је у Србији била само једном али да су њени синови знали где она живи као и њене сестре па да је тужилац од њих могао да сазна адресу.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је погрешно закључио да су испуњени услови за понављање правоснажно окончаног парничног поступка из чл.422 ст.1 тачка 1 ЗПП.

Према одредби чл.422 ст.1 тачка 1 ЗПП поступак који је одлуком суда правоснажно завршен може се поновити ако је којој странци незаконитим поступањем а нарочито пропуштањем достављања била ускраћена могућност да расправља пред судом. Под незаконитим поступањем и пропуштањем достављања подразумевају се радње суда а не радње странака. Из списка предмета је јасно да је првостепени суд покушао од полиције да добије адресу тужене коју она у Србији није имала и да је потом сходно чл.79 ЗПП затражио да туженој привременог стараоца односно заступника постави надлежни орган старатељства што је овај и учинио. Према одредби чл.80 привремени заступник у поступку има сва права и дужности законског заступника које предузима све док се странка, њен законски заступник или пуномоћник не појаве пред судом односно док орган старатељства не обавести суд да је поставио стараоца. С обзиром да је орган старатељства туженој поставио стараоца она је до правоснажног окончања овог спора била заступана правилно и њој таквим заступањем није онемогућено расправљање пред судом, већ напротив, посебни старалац кога је поставио орган старатељства у овом поступку је имао сва права и

дужности законског заступника у смислу тадашњег чл.281 Закона о браку и породичним односима.

Чињеница да ли је тужилац знао или могао знати за адресу тужене после његове смрти не може поуздано да се утврди и у том делу се само ради о претпоставкама тужене а посебно у делу где она тврди да је он злонамерно прећутао њену адресу да би је онемогућио да расправља пред судом. Та чињеница није ни важна с обзиром да тужена није имала адресу у Републици Србији односно пребивалиште, што је и сама потврдила када је саслушана поводом њеног предлога за понављање парничног поступка, и да је правилно била заступана од стране посебног стараоца.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.798/12 од 06.11.2012. године)

12. Трошкови поступка

Кад Центар за социјални рад учествује у поступку као странка дужан је да плати трошкове који настану по његовом предлогу.

Из списка предмета произилази да је Центар за социјални рад предлагач у поступку лишења пословне способности противпредлагача. Да је предлог поднео 01.12.2011.год., да је након обављеног вештачења донето решење Р2.бр. 12/11 од 09.2.2012.год. којим је противпредлагач у потпуности лишен пословне способности и да је то решење постало правоснажно 19.10.2012.год. Ожалбеним решењем првостепени суд је одлучио да трошкове вештачења плати предлагач Центар за социјални рад.

Према одредби чл.28 Закона о ванпарничном поступку (Сл.гласник СРС бр.25/82 и 44/88 и сл.гласник РС 85/2012) о трошковима поступка у статусним стварима суд одлучује слободно водећи рачуна о околностима случаја и о исходу поступка с тим што у погледу трошкова поступка који су проузроковани учешћем органа старатељства у поступку примењује одредбе чл. 162 ЗПП. Према времену доношења Закона о ванпарничном поступку из 1982.год., у то време је важио Закон о парничном поступку (Сл.лист СФРЈ 4/77) који је у чл.162 одређивао да кад друштвени правобранилац самоуправљања односно јавни тужилац учествује у поступку као странка он има право на накнаду трошкова али не и право на награду а да трошкови које они имају поводом учествовања у поступку на основу чл.204 и 205 ЗПП падају на њихов терет. То правило је разликовало две ситуације, једну када је јавни тужилац странка и другу кад у парници учествује ради заштите општих интереса у ком случају није странка нити се придружује странкама. Кад у таквој позицији јавни тужилац предложи одређене доказе трошкови тих доказа падају на терет средстава суда. Према одредби чл.157 ЗПП (Сл.гласник РС 125/2004) који је важио у време вођења овог ванпарничног поступка правила су дефинисана на исти начин тако да кад јавни тужилац учествује у поступку као странка има право на накнаду трошкова али не и право на награду а кад он учествује у поступку на основу чл.207 ЗПП трошкови које је имао поводом свог учествовања падају на терет средстава јавног тужилаштва. Према чл.207 ЗПП јавни тужилац може да учествује у парничном поступку ради заштите јавног интереса али нема позицију странке нити се придружује било тужиоцу било туженом већ има независну улогу ради заштите јавног интереса.

Орган старатељства у ванпарничном поступку такође може да има улогу странке али може и да учествује у поступку у смислу чл.5 ЗВП ради заштите права и правних интереса малолетника и других лица под посебном друштвеном заштитом. Када Центар за социјални рад учествује у поступку као странка дужан је да плати трошкове који настану у поступку који је иницирао а поред тога и кад учествује по посебним правилима из чл.5 ЗВП аналогно одредби чл.157 ст.4 ЗПП трошкови које проузрокује падају на терет Центра за социјални рад. Трошкови вештачења би пали на терет суда само ако би суд покренуо или водио по службеној дужности.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.856/12 од 20.11.2012. године)

13. Непозната адреса

Тужба не може да буде одбачена због непознате адресе странке.

Из списка предмета произилази да је за тужиоца дана 22.8.2012.год. тужбу поднео адвокат, да је у тужби наведено да тужени је запослен у Полицијској управи Панчево, а уз тужбу је поред медицинске документације приложен и записник ПУ Панчево о разматрању притужбе из које произилази да је тужени полицајац у ПУ Панчево. Првостепени суд је заказао рочиште за главну расправу у овом спору мале вредности а достава тужбе са позивом за туженог се вратила са назнаком да он више није радник Полицијске управе Панчево. Након тога тужба је одбачена.

Према одредби чл.143 ЗПП (Сл.Гласник РС 72/2011) одређено је да је странка дужна да саопшти суду адресу противне странке којој писмено треба лично да се достави и да ако странка којој је суд наложио да допуни поднесак навођењем тачне адресе противне странке којој писмено треба да се достави није у могућности сама да сазна адресу и о томе поднесе суду доказе, суд ће од надлежног органа да прибави потребне податке. То значи да је суд у обавези да од странке тражи да допуни свој поднесак, у овом случају тужбу, и достави адресу противне стране и да у случају да странка није у могућности да сазна адресу и о томе поднесе доказ суд има обавезу да прибави потребне податке односно адресу. Ово правило као новина у Закону о парничном поступку који је ступио на снагу 01.2.2012.год. је у ствари враћање некадашњег решења из ЗПП из 1977.год. да суд има обавезу да од надлежног органа прибави потребне податке ако странка којој је то наложено не допуни поднесак навођењем тачне адресе односно ако странка није у могућности да сама сазна адресу с тим што је на ту околност неопходно да поднесе доказ. Разлог оваквог правила је у томе што странке најчешће не могу да поступе по наредби суда односно не могу саме да прибаве адресу супротне стране што их у крајњој линији онемогућава да остваре своја права. Да би им се то омогућило одређено је правило да им суд у томе помогне.

Према томе, без обзира што је тужбу за тужиоца поднео адвокат првостепени суд је био у обавези да тужиоцу наложи да допуни тужбу навођењем тачне адресе туженог и да за случај да тужилац не може да сазна ту адресу и приложи доказ о томе, нпр. да се обратио полицији са таквим захтевом, суд је даље дужан да од надлежног органа прибави адресу туженог.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.858/12 од 20.11.2012. године)

14. Наставак поступка после отвореног стечаја

За одлучивање о испуњености услова из чл.90 Закона о стечају није надлежан да одлучује Основни суд већ Привредни суд пред којим прекинути парнични поступак треба да се настави.

Из списка предмета произилази да је решењем од 26.12.2011.год. парнични поступак прекинут јер је против туженог отворен стечајни поступак. Тужиоци су предложили да се парнични поступак настави поднеском од 10.7.2012.год. јер је њихово потраживање у поступку стечаја оспорено.

Погрешно је првостепени суд за одлуку о наставку парничног поступка ценио испуњеност услова из чл.90 Закона о стечају и чињеницу да адвокат који је у име тужилаца сачинио предлог није пружио доказе на околности да су тужиоци пријавили потраживање и да је њихово потраживање оспорено.

Према одредби чл.214 тачка 5 ЗПП парнични поступак се прекида кад наступе правне последице отварања поступка стечаја. Према чл.217 ЗПП поступак који је прекинут из разлога наведеног у чл.214 тачка 5, дакле због отварања стечаја, наставља се кад нови законски заступник, стечајни управник или правни следбеник правног лица преузме поступак или кад их суд на предлог противне стране позове да то учине. У овој ситуацији то значи да је првостепени суд био дужан да предлог тужилаца достави стечајном управнику и да примени одредбу чл.17 ЗПП у вези са чл.25 Закона о уређењу судова.

Према одредби чл.25 Закона о уређењу судова Привредни суд је стварно надлежан да суди у првом степену спорове поводом стечаја. Према одредби чл.17 ЗПП суд у току целог поступка по службеној дужности пази на своју стварну надлежност.

То даље значи да би се правилном применом цитираних одредби закона омогућило странци, тужиоцима да се о њиховом захтеву пресуди у смислу чл.10 ЗПП, првостепени суд ће одредити наставак поступка и истовремено се огласити стварно ненадлежним и предмет доставити стварно надлежном Привредном суду у Панчеву на даље поступање. Питање примене одредбе чл.90 Закона о стечају расправиће се пред стварно надлежним Привредним судом у Панчеву.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж1.бр.46/12 од 16.10.2012. године)

15. Уредност тужбе

Када је тужени правни лице а у тужби није означено име његово законског заступника то не чини тужбу неуредном.

Из списка предмета произилази да је за тужиоца тужбу поднела адвокат и да је као тужени означен Акционарско друштво „Железнице Србије“ из Београда ул. Немањина бр.6, а да поред ознаке туженог није наведено име његовог законског заступника и његова адреса.

Основани су жалбени наводи да је првостепени суд погрешно применио одредбу чл.98 ст.3 ЗПП и чл.101 ст.5 ЗПП и одбацио тужбу јер тужба садржи све што је потребно да би се по њој поступило и није било разлога да се одбаци само због чињенице да уз пословно име туженог није наведено име законског заступника.

Према одредби чл. 192 ЗПП тужба мора да садржи одређени захтев у погледу главне ствари и споредних тражења, чињенице на којима тужилац заснива захтев, доказе којима се утврђују ове чињенице, вредност предмета спора као и друге податке које мора да има сваки поднесак из чл.98 ЗПП. Према чл.98 ЗПП тужба као поднесак мора да буде разумљива, да садржи све што је потребно да би се по њој могло поступити а нарочито означавање суда, име и презиме, пословно име привредног друштва или другог субјекта, пребивалиште или боравиште односно седиште странака, њихових законских заступника и пуномоћника ако их имају, предмет спора, садржину изјаве и потпис подносиоца. То значи да је императив да тужба садржи одређен тужбени захтев, чињенице на којима се захтев заснива и предложене доказе којима се те чињенице утврђују, да садржи означавање суда и податке о странкама име презиме односно назив, њихове адресе, пребивалишта односно седишта. Кад тужба све то садржи по њој може да се поступи па није било разлога да се тужба одбаци у виду санкције због тога што адвокат који је сачинио тужбу није за туженог навео ко је његов законски заступник.

Према чл.98 ЗПП подаци о законском заступнику и пуномоћнику се наводе у поднеску када странке имају законског заступника, посебно кад законски заступник нема исту адресу као странка и сл. Правило је да се за привредни субјект достава врши на адреси његовог седишта а претпоставка је да је у том седишту и законски заступник привредног друштва. Због тога није императив да се уз пословно име и седиште привредног друштва наведе и име његовог законског заступника, а то и не чини тужбу неуредној у тој мери да се по њој не може поступити. У овој парници је првостепени суд одлуку о одбацивању тужбе доставио туженом на адреси седишта што управо говори у прилог да је то било довољно да се по тужби и поступи.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж1.бр. 54/12 од 20.11.2012. године)

16. Трошкови у породичном спору

Када се одлучује о парничним трошковима у породичном спору разлози правичности морају да буду образложени.

Одлучујући о парничним трошковима погрешно је првостепени суд сматрао да је правично да свако сноси своје трошкове. Одредбом чл.207 Породичног закона одређено је да о накнади трошкова поступка у вези са породичним односима суд одлучује по слободној оцени водећи рачуна о разлозима правичности. У овој парници је одлучено о вршењу родитељског права и о начину одржавања личних односа између оца и ћерке и то јесу одлуке које су донете у интересу свих странака у спору. Међутим, у овој парници је одлучено и о дечијем издржавању које поред тога што је породични однос представља и имовински однос. Чињеница је да дете живи са мајком која поред материјалног доприноса обезбеђује детету сву потребну другу пажњу и негу а да отац доприноси само новчано издржавању ћерке. Чињеница је да мајка детета живи од своје плате а да отац има некретнине, аутомобил, мотор и сувласништво на три предузећа. Он је очигледно у повољнијој материјалној ситуацији и због тога је правично да плати део парничних трошкова тужиљама.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж2.бр.28/12 од 20.11.2012. године)

17. Обавештавање о преузимању писмене у суду

За уредно достављање по чл.141 ст.4 ЗПП (који се примењује од 01.2.2012. године обавештење које се оставља странци да може у року од 30 дана да преузме писмено у суду мора да садржи све податке из чл.141 ЗПП.

Према стању у списима тужиља је поднела тужбу против тужених ради исплате износа од 1.380 евра са домицилном каматом на име неоснованог обogaћења. На рочиште за главну расправу заказано за 12.07.2012. године тужиља није приступила, па је сходно одредби чл.304 ЗПП одлучено да се тужба сматра повученом.

Основано тужиља жалбом указује да на рочиште на коме је утврђено да је тужба повучена није била уредно позвана, услед чега је ожалбено решење захваћено битном повредом поступка из чл.374 ст.2 тач.7 ЗПП на коју другостепени суд води рачуна по службеној дужности, а која повреда поступка увек постоји када је странци незаконитим поступањем, а нарочито пропуштањем достављања, онемогућено да расправља пред судом.

Из списка предмета произилази да је у тужби, коју је сама потписала, тужиља означила своју адресу, а позив за рочиште за главну расправу заказано за 12.07.2012. године за исту се вратио са напоменом поште да је остављен извештај о приспећу пошиљке (судског позива) и да исти није тражен. На полеђини коверта се налази обавештење да се писмено може преузети у суду у року од 30 дана, да ће копија бити истакнута на огласној табли суда, те да ће се по протеку рока од 30 дана сматрати да је достављање извршено (чл.141 ЗПП). Обавештење не садржи прописане податке из чл.141 ст.4 ЗПП, а позив тужиљи је истакнут на огласној табли суда 29.јуна 2012. године по наредби судије од 27.јуна 2012. године.

Како обавештење из чл.141 ст.2 ЗПП не садржи ни један од података који представља његову садржину по ст.4 истог члана закона, нити потпис достављача, као потврду да је обавештење и тачно ког дана остављено тужиљи, то нема услова да се сматра да је достављање уредно извршено по чл.141 ЗПП. Поред изнетог нису били испуњени услови да се достављање врши ни путем огласне табле суда под условима из чл.144 ЗПП.

Пошто достављање није извршено по законској процедури, не може се сматрати да је тужиља била уредно позвана на рочиште заказано за 12.07.2012. године, због чега није било услова да се донесе решење о пресумираном повлачењу тужбе из чл.304 ЗПП.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1 ГЖ.бр.794/12 од 06.11,2012. године)

18. Изрека одлуке

Изрека одлуке по тужби са алтернативним овлашћењем туженог

Из садржине прецизираног тужбеног захтева тужиле, која је правно неука странка и учествује у поступку без адвоката, а са рочишта за главну расправу од 05.03.2009.год. може се закључити да је њен тужбени захтев поднет у смислу чл.190 ст.1 ЗППа којим је прописано да тужилац који тужбом тражи да му се досуди испуњење дуговане чинидбе може предложити да тужени уместо дуговане чинидбе плати одређени новчани износ или да испуни неку другу чинидбу.

Садржина изреке пресуде која се доноси по тужби из чл.190 ЗППа у предметној парници у случају усвајања тужбеног захтева треба да буде таква да се ставом првим најпре обавезује тужени да тужили испуни дуговану чинидбу тј. преда тражене покретне ствари, а у другом ставу се уноси алтернативно овлашћење које је тужила дала туженом и према коме се он своје обавезе на предају ствари може ослободити исплатом одређеног новчаног износа. На тај начин се даје туженом избор да ли ће извршити своју обавезу утврђену ставом један изреке пресуде или ће се определити за плаћање износа наведеног у алтернативном овлашћењу. У случају одбијања тужбеног захтева изрека пресуде треба да гласи тако да суд одбија тужбени захтев да се обавезе тужени да тужили преда покретне ствари а које обавезе се може ослободити плаћањем износа од 230.000,00 дин.

Одлучујући на начин као у изреци ожалбене пресуде првостепени суд је поступао као да је тужила поставила два тужбена захтева по чл.191 ст.2 ЗППа што овде очигледно није случај, а који су по наведеној законској одредби такве природе да се морају и међусобно искључивати да би егзистирали у оквиру исте тужбе (примарни и евентуални захтев). Због тога је учинио наведену битну повреду поступка која је утицала на законитост и правилност пресуде.

У поновном поступку затражиће се од тужиле, као правно неуке странке да се изјасни да ли она тужбени захтев поставља тако што даје овлашћење туженом да се своје обавезе на предају покретних ствари може ослободити плаћањем износа од 230.000,00 дин. или новчаног износа друге висине, извешће потребне доказе у складу са начелом диспозиције странака, након чега ће донети нову и закониту одлуку. При томе се указује да само у ситуацији да је поднета тужба у смислу чл.190 ст.1 ЗППа суд није дужан да испитује по ставу 2 наведене законске одредбе, да ли новчани износ који је тужила вољна да прими одговара вредности покретних ствари, а у свакој другој ситуацији дужан је да утврди на одговарајући начин њихову вредност.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1 Гж.бр.1620/11 од 24.1.2012. године)

19. Правни интерес

Када се тужбом тражи поништај анекса уговора о раду, правни интерес тужиоца за тужбу је очигледан па суд не може такву тужбу да одбаци у смислу чл.188 ЗПП.

У поступку претходног испитивања тужбе првостепени суд је одбацио тужбу у делу којим тужиља тражи поништај анекса уговора о раду због тога што за такав тужбени захтев она нема правни интерес јер је тим анексом она распоређена на послове медицинске сестре у служби медицине рада а тражи да се врати на послове медицинске сестре у јединице опште медицине. Такво образложење првостепеног суда је нелогично и неразумљиво и противно стању у списима због чега је решење укинато.

Тужиља тужбом тражи да се пониште два спорна анекса уговора о раду и да она буде враћена на послове медицинске сестре у превијалишту, ноћна смена у организациону јединицу опште медицине. Кад одлучује о таквом тужбеном захтеву суд је у обавези да оцени законитост анекса уговора о раду и одлука о томе има утврђујући карактер. Одлука о евентуалном враћању тужиље на одређено радно место била би последица претходно утврђене законитости односно незаконитости оспорених анекса уговора о раду и то би био кондемнаторни део судске одлуке. У том смислу су утврђујући и кондемнаторни и тужбени захтеви тужиље. Тачно је да према одредби чл.188 ЗПП за подизање тужбе за утврђење странка мора да има правни интерес, међутим оваква тужба се може подићи и када је то посебним прописима предвиђено, а то је у овој правној ситуацији Закон о раду којим је у чл.195 одређено да запослени против решења којим је повређено његово право може да покрене спор пред надлежним судом. Интерес запосленог за поништај анекса уговора о раду је очигледан уколико сматра и претендује да докаже да је незаконит и тај правни интерес се не мора посебно образлагати. Није јасно из чега првостепени суд закључује да тужиља нема правни интерес да се поништи анекс уговора о раду од 12.5.2011 .год. везујући то за њен кондемнаторни захтев на које послове она тражи да буде враћена кад та два захтева могу да буду истовремено постављена али и не морају.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж1.бр.4/12 од 31.1.2012. године)

20. Надлежност суда

Надлежност домаћег суда у спору са иностраним елементом цени се према времену кад парница почиње да тече.

Из списка предмета произилази да је тужилац поднео тужбу против предузећа које има седиште у Берлину и домаћег предузећа због тога што је доживео несрећу на раду, управо код туженог 1. реда, а у време те несреће био је запослен код туженог 2. реда. Тужбом тражи материјалну и нематеријалну штету.

Првостепени суд је у поступку претходног преиспитивања тужбе у односу на страну правно лице тужбу одбацио због тога што нису испуњени услови из чл.53 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља јер то правно лице има седиште у Немачкој а на територији Републике Србије нема имовине.

Одлучујући на овакав начин првостепени суд је погрешно применио одредбу чл.81 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља којим је одређено да је за оцену надлежности суда Републике Србије од значаја чињеница која постоји у време када парница почиње да тече. Према чл.197 ЗПП парница почиње да тече уручењем тужбе туженом. Према томе за одлучивање о међународној надлежности домаћег суда примењује се одредба чл.81 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља па се надлежност суда Републике Србије код облигационо-правних спорова цени према чињеницама које постоје у време кад парница почиње да тече. Како према чл.197 ЗПП парница почиње да тече уручењем тужбе туженом нема процесних услова за оцену међународне надлежности домаћег суда у фази претходног испитивања тужбе будући да тада парница није ни почела да тече.

Да би оценио међународну надлежност домаћег суда првостепени суд ће уручити тужбу са прилозима страном правном лицу а потом применити прописе о оцени надлежности домаћег суда према чињеницама које буду постојале када парница започне, а то је моменат уручења тужбе тул

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж1.бр.20/12 од 27.3.2012. године)

21. Пуномоћ

Пуномоћ за подношење тужбе за развод брака мора да буде оверена.

У спроведеном поступку учињена је битна повреда поступка из чл.361 ст.2 тач.9 ЗППа на коју овај суд пази по службеној дужности, јер пуномоћник тужиље противтужене није имао потребно овлашћење за вођење парнице.

Према стању у списима тужиља противтужена је против туженог противтужиоца поднела тужбу ради развода брака са захтевом да се малодобна деца њој повере на чување и васпитање а тужени противтужилац обавезе на плаћање издржавања. Тужбу је поднела путем пуномоћника адвоката. Пуномоћје приложено уз тужбу није оверено, нити садржи констатацију да је издато само ради заступања у брачном спору а ни наводе у погледу врсте тужбе и основа за подношење тужбе.

Одредба чл.221 Породичног закона, која је императивне природе прописује да пуномоћје за подношење тужбе у брачном спору мора бити специјално, односно оверено и издато само ради заступања у брачном спору и мора да садржи наводе у погледу врсте тужбе и основа за подношење тужбе.

Пошто пуномоћје предато уз тужбу није у складу са одредбом чл.221 Породичног закона, ожалбено решење је захваћено битном повредом поступка из чл.361 ст.2 тач.9 ЗППа, због чега је морало бити укинито. Истовремено је тужба тужиље противтужене одбачена као недозвољена, јер је поднета од стране лица које није имало потребно овлашћење даје поднесе, а сходно одредби чл.103 ст.6 ЗППа.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-Гж.2.бр.2/12 од 06.2.2012. године)

22. Лишење родитељског права

О лишењу родитељског права одлучује се у парничном поступку.

Пропуст првостепеног суда је у томе што је спровео поступак у складу са одредбама ванпарничног поступка. Супротно томе поступак лишења родитељског права је парнични поступак, специфичан и хитан зато што се ради о заштити интереса деде, али је због тога и битна одлука која се не може донети у форми решења и у ванпарничном поступку који је до ступања на снагу Породичног закона уређивао област лишења родитељског права, јер су те одредбе, па и одредба чл. 77 Закона о ванпарничном поступку на коју се првостепени суд позива престале да важе.

Одредбом чл. 273 ставом 1 Породичног закона прописано је да суд може пресудом у спору за заштиту права детета одлучити и о вршењу односно лишењу родитељског права, ставом 2 да суд може пресудом у спору за вршење родитељског права одлучити и о потпуном или делимичном лишењу родитељског права. Из наведеног произилази да се одлука по тужби за лишење родитељског права мора донети у форми пресуде. Одредбом чл. 266 ставом 1 Породичног закона прописано је да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета, а ставом 3 да ако суд утврди да је у спору за заштиту права детета или у спору за вршење односно лишење родитељског права странка дете које је способно да формира своје мишљење дужан је под 1. да се стара да дете благовремено добије сва обавештења која су му потребна; 2. да дозволи детету да непосредно изрази своје мишљење и да мишљењу детета посвети дужну пажњу са годинама и зрелошћу детета; 3. да мишљење детета утврди на начин и на месту које је у складу са његовим годинама и зрелошћу, осим ако би то очигледно било у супротности са најбољим интересом детета.

(Решење Вишег суда у Панчеву 3 Гж 2. 12/12 од 29.6.2012. године)

23. Надлежност суда

За суђење због насиља у породици месно надлежан је и суд по месту пребивалишта тужиоца.

Побијаним решењем утврђено је да је тужиља против туженог поднела тужбу 14.10.2011. године ради развода брака са предлогом изрицање мере заштите од насиља у породици наводећи да је напустила брачну заједницу због малтретирања од стране туженог. Тужени је истакао приговор месне ненадлежности првостепеног суда позивајући се на одредбе Закона о парничном поступку, а из разлога што исти има пребивалиште где је и странкама било последње заједничко пребивалиште. Одлучујући о приговору туженог о месној ненадлежности првостепеног суда исти је применом одредби чл. 20, чл. 47 став 1 ЗПП и одредби чл. 209 и чл. 283 Породичног закона се огласио месно ненадлежним за поступање по тужби тужиље са утврђењем да је стварно и месно надлежни Основни суд, Судска јединица где тужени има пребивалиште и где је било последње заједничко пребивалиште странака.

На основу правилно утврђених битних чињеница које се односе на то да је тужиља против туженог поднела тужбу за развод брака, али и предложила да суд одреди меру заштите од насиља у породици што је био и разлог развода брака, погрешно се првостепени суд огласио месно ненадлежним за поступање примењујући опште одредбе о одређивању надлежности и то чл. 20 и чл. 47 став 1 Закона о парничном поступку на које упућује одредба чл. 209 Породичног закона.

Према налажењу овог суда као другостепеног Основни суд у Панчеву јесте месно надлежан за поступање по тужби тужиље из разлога што је према одредби чл. 283 Породичног закона у спору за заштиту од насиља у породици месно надлежан поред суда опште месне надлежности и суд на чијем подручју има пребивалиште, односно боравиште члан породице према коме је насиље извршено, у конкретном тужиља која има пребивалиште у Ковачици. Правилном применом одредбе чл. 283 Породичног закона првостепено решење је преиначено тако што је одбијен приговор туженог месне ненадлежности првостепеног суда.

(Решење Вишег суда у Панчеву 4-ГЖ.2 бр. 27/12 од 06.11.2012. године)

24. Дозвољеност тужбе

За оцену дозвољености тужбе по Закону о обавезном осигурању у саобраћају није од значаја када се догодила саобраћајна незгода.

Из списка предмета произилази да је тужила 30.5.2011.год. поднела тужбу против осигуравача за штету насталу у саобраћајној незгоди која се догодила 15.4.2008.год. а да пре подношења тужбе није тражилац од туженог „Делта Генерали осигурања“ да јој надокнади штету за коју тврди да ју је причинио њихов осигураник.

Правилно је првостепени суд тужбу у односу на „Делта Генерали осигурање“ одбацио јер за подношење тужбе нису испуњени услови из чл.24 и 25 Закона о обавезном осигурању у саобраћају (Сл.гласник РС бр.51/2009 од 13.7.2009. године). У погледу захтева за накнаду штете и права на подношење тужбе цитираним одредбама је прописано да се потраживање по основу осигурања од аутоодговорности остварује подношењем оштетног захтева непосредно друштву за осигурање а да уколико друштво за осигурање не достави образложену понуду за накнаду штете односно обавештење у року од 90 дана од пријема захтева или не плати малу штету, оштећено лице може поднети тужбу суду и о томе обавестити Народну банку Србије. То значи да је императивно одређено да је пре тужбе оштећени дужан да се обрати осигуравајућем друштву за накнаду штете претрпљене у саобраћају. Тај закон ступио је на снагу 90 дана након објављивања у Службеном гласнику и према прелазним завршним одредбама примена чл.24 и 25 није везана за време настанка штетног догађаја, већ се примењује од ступања закона на снагу што значи без обзира када је штетни догађај био. Због тога је првостепени суд правилно тужбу против осигуравача одбацио сходно чл.279 ст.1 тачка 2 ЗПП.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.6/12 од 31.1.2012. године)

25. Стварна надлежност

За оцену стварне ненадлежности основног суда када се ради о спору између привредних субјеката и физичког лица битно је да ли су тужени материјални супарничари.

Стварна надлежност основних и привредних судова прописана је у чл.22 и 25 Закона о уређењу судова. У ставу 1 тач.1 чл.25 наведеног Закона, прописано је да привредни суд у првом степену суди у споровима између домаћих и страних привредних друштава, предузећа, задруга и предузетника и њихових асоцијација (привредни субјекти), у споровима који настану између привредних субјеката и других правних лица у обављању делатности привредних субјеката, па и кад је у наведеним споровима једна од странака физичко лице, ако је са странком у односу материјалног супарничарства.

Из наведене законске одредбе следи да је за спорове између привредних субјеката увек стварно надлежан привредни суд без обзира на предмет спора, дакле и кад спор није у вези са обављањем њихове делатности. То подразумева надлежност привредног суда и у ситуацији када се на страни неког привредног субјекта као материјални супарничар појављује друго правно лице или физичко лице.

Супарничари су материјални у смислу чл.199 ст.1 тач.1 ЗППа ако се у погледу предмета спора налазе у правној заједници или ако њихова права, односно обавезе проистичу из истог чињеничног и правног основа.

Узимајући у обзир својство странака у спору, дакле да је тужилац привредни субјект као и да је тужени ДОО Панчево привредни субјект, а остали тужени физичка лица, небитна је за оцену стварне надлежности чињеница да ли је спор проистекао тј. настао у обављању делатности привредних субјеката, како то као одлучујућу чињеницу приликом одлучивања о приговору стварне ненадлежности цени првостепени суд, него је битно да ли су тужени материјални супарничари, што није цењено приликом доношења ожалбеног решења, па је исто донето погрешном применом одредбе чл.25 ст.1 тач.1 Закона о уређењу судова.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-Гж.бр.8/12 од 31.1.2012. године)

26. Парнична способност

О процесној способности странке суд води рачуна по службеној дужности.

Према одредби чл.77 ЗПП суд по службеној дужности у току целог поступка пази да ли лице које се појављује као странка има парничну способност. Првостепени суд је имајући у виду извештај лекара специјалисте од 14.1. и 26.1.2011 .год. за тужену одредио неуропсихијатријско вештачење ради утврђивања њене пословне способности и наложио тужиоцу да депонује трошкове тог вештачења, па пошто тужилац, а што је логично, јер њему не иде у прилог тај трошак није платио, то вештачење није обављено, а решење је на записнику од 21.4.2011.год стављено ван снаге. У процесној ситуацији када је првостепени суд посумњао у пословну способност парничне странке јер у извештају лекара специјалисте од 26.1.2011.год. је наведено да је она „дезорјентисана у сва три правца, присутан поремећај мишљења по форми и садржају, назначено сумануте идеје прогањања" био је у обавези да по службеној дужности ту чињеницу провери па да у погледу трошкова вештачења поступи у складу са чл.148 ст.5 ЗПП. Нелогична је одлука суда да се ова чињеница не провери због тога што тужилац није предујмио потребне трошкове јер је логично да тужилац то не плати с обзиром да му у процесном смислу то не иде у прилог, јер ако би се утврдило да је тужена парнично неспособна то би за њега пролонгирање трајање парнице.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2-Гж.бр.17/2012 од 24.1.2012. године)

27. Месна надлежност

Споразум о месној надлежности важи и за наследнике.

Према стању у списима тужилац је поднео тужбу против тужене као правног следбеника сада пок. из Београда, ради исплате дуга по уговору о зајму од 07.08.2006.год. Чл.5 наведеног уговора тужилац као зајмодавац и као зајмопримац уговорили су надлежност суда у Ковачици у случају спора из овог уговора.

Према чл.64 ст.1,3 и 4 ЗППа ако законом није одређена искључива месна надлежност неког суда, странке се могу споразумети да им у првом степену суди суд који није месно надлежан, под условом да је тај суд стварно надлежан. Овај споразум важи само ако је писмено састављен и ако се тиче одређеног спора или више спорова који сви проистичу из одређеног правног односа, а исправу о споразуму тужилац мора приложити уз тужбу а тужени уз приговор ненадлежности или одговор на тужбу.

У конкретном случају уговором о зајму од 07.08.2006.год. уговорена је надлежност суда у Ковачици, што је по садашњој организацији судова у складу са Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, Основни суд у Панчеву, Судска јединица у Ковачици. Тај уговор је закључен у писменој форми и приложен је уз тужбу. Пошто се не ради о искључивој месној надлежности неког другог суда, основано се жалбом указује да је за суђење у предметном спору месно надлежан Основни суд у Панчеву, Судска јединица у Ковачици, коме је тужба и поднета. Супротно становишту првостепеног суда да процесно правни институт споразума о месној надлежности нема правну снагу према наследнику, овде туженој, овај суд је становишта да месна надлежност коју је уговорио правни претходник везује и његовог правног следбеника, овде тужену.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1 Гж.бр. 19/12 од 31.1.2012. године)

28. Противтужба

Против решења којим се одбија расправљање по противтужби није дозвољена жалба.

Из списка предмета проистиче да су тужени противтужиоци 17.04.2006.год. поднели противтужбу против тужиље противтужене. На рочишту за главну расправу од 14.12.2007.год. донето је решење којим је одбијен предлог да се расправља по овој противтужби. Иста није издвојена из списка предмета и о захтеву тужилаца до данас суд није донео одлуку.

Одредба чл.314 ЗППа прописује могућност суда за спајање и раздвајање поступака по тужби и противтужби под одређеним условима о чему се одлучује решењем које спада у корпус решења из домена управљања тј. руковођења поступком и против којих решења није дозвољена посебна жалба у смислу чл.312 ЗППа.

Стога је жалба тужених противтужилаца одбачена као недозвољена на основу одредбе чл.387 тач.1 ЗППа, без обзира на чињеницу што је првостепени суд дао поуку о правном леку, јер грешка у том правцу не може изменити императивну законску норму која не дозвољава могућност контроле ове врсте решења у жалбеном поступку.

Међутим, указује се првостепеном суду на одредбу чл.222 Судског пословника по којој је у обавези да поступи и у предмету да наредбу судској писарници да се противтужба тужених противтужилаца од 17.04.2006.год. издвоји из списка П. 102/2010 и по њој формира посебан предмет. Непоступање по наведеној одредби Судског пословника значило би кршење одредбе чл.2 ст.2 из чл.10 ЗППа, по којима суд не може да одбије да одлучује о захтеву за који је надлежан, као и да странка има право да суд одлучи о њеним захтевима у разумном року а суд обавезу да настоји да се поступак спроведе без одуговлачења и са што мање трошкова. Чињеница да од 17.04.2006.год. противтужба није издвојена и заведена као посебан предмет, односно да по истој није поступано значи негацију обавезе суда и права странака из наведених одредаба ЗППа. Дакле, тачно је да суд не мора да прихвати да расправља и по противтужби поднетој у текућој парници, али се у тој ситуацији противтужба издваја из тог предмета, за поднету противтужбу оснива посебан предмет, спроводи поступак и доноси одлука.

(Решење Вишег суда у Панчеву1-Гж.бр.33/12 од 31.1.2012. године)

29. Одлагање рочишта

Када је тражено одлагање рочишта о чему није одлучено а рочиште се одржи нема услова да се утврди да је тужба повучена.

Према стању у списима тужилац је поднео тужбу против тужене ради сметања поседа. На заказано рочиште за главну расправу за 29.11.2011.год. нису приступиле парничне странке, као ни њихови пуномоћници а уредно су били позвани, па је суд ожалбеним решењем утврдио да је тужба тужиоца повучена. Претходно је тужилац путем пуномоћника поднеском од 25.11.2011.год. тражио одлагање заказаног рочишта зато што је тужилац болестан, непокретан и не може да хода.

Према одредби чл.296 ст.2 ЗППа ако на рочишту за главну расправу неоправдано изостану и тужени и тужилац, тужба се сматра повученом. Дакле, да би се донело решење о пресумираном повлачењу тужбе неопходно је да буду кумулативно испуњена два услова, а ти услови су да су обе странке уредно позване и да су са рочишта неоправдано изостале.

Доносећи решење од 29.11.2011.год. првостепени суд је у образложењу истог изнео став да је примена чл.296 ст.2 ЗППа условљена искључиво неприступањем странака. У том решењу он није ценио оправданост разлога изостанка са рочишта, што је био дужан да учини, јер је пре рочишта тужилац покушао да свој изостанак оправда. Овај други услов из наведене законске одредбе, који није цењен, има за циљ да спречи настанак последица изостанка за странку која је из оправданих разлога изостала са рочишта.

Дакле да би суд могао применити одредбу чл.296 ст.2 ЗППа потребно је било да на рочишту за главну расправу од 29.11.2011 .год. констатује да су странке уредно позване, односно да расправним решењем на рочишту евентуално одбије предлог за одлагање рочишта уколико је сматрао да је такав предлог тужиоца неоправдан. Свакако је био дужан да у ожалбеном решењу назначи да су странке неоправдано изостале са рочишта и образложи на који начин је ценио оправданост односно неоправданост изостанка тј. на основу којих околности је закључио да је изостанак неоправдан.

Пошто то није учинио, поступио је супротно одредби чл.296 ст.2 ЗППа па је жалба усвојена, побијано решење укинато и предмет враћен на поновни поступак на основу одредбе чл.387 тач.3 ЗППа.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ.43/12 од 24.1.1021. године)

30. Надлежност суда

За одлучивање о својини по основу конверзије надлежан је управни орган а не суд.

Првостепени суд је с обзиром да тужилац тражи право својине на земљишту на коме се налази зграда у којој он има у власништву етажни део, стан, тужбу одбацио наставши да тужилац нема правни интерес за ову тужбу јер није доказао да се обраћао са својим захтевом органу јединице локалне самоуправе и да тек уколико би тај орган негативно решио његов захтев би тужилац имао правни интерес за ову тужбу.

Међутим, овај суд сматра да је правилно тужба одбачена али су разлози други и нетичу се правног интереса тужиоца за подношење тужбе већ надлежности суда за решавање права својине по основу конверзије. Наиме, овај суд сматра да у смислу одредаба чл.100 до 102 Закона о планирању и изградњи за признање права својине на грађевинском земљишту по основу конверзије је надлежна Служба за катастар непокретности и да се питање утврђивања земљишта потребног за редовну употребу објекта и издвајања одређене парцеле мора решити пред надлежним органом управе и да је због апсолутне ненадлежности суда ову тужбу требало одбацити у смислу чл. 16 ЗПП.

Такође није од значаја чињеница да је у корист Града Панчева у смислу чл.100 Закона о планирању и изградњи извршена конверзија па да то како сматра тужилац спречава тужиоца да оствари право на конверзију као власник стана јер како тужилац сматра на једном земљишту се не може два пута вршити конверзија у корист различитих субјеката.

Закона о планирању и изградњи прописује поступак конверзије у чл.100 до 102 и тај поступак се разликује у зависности од субјекта и основа конверзије а једино је заједничко да се конверзија врши без обавезе плаћања накнаде и да је критеријум конверзије да земљиште дели правну судбину власништва на објектима односно етажним деловима објеката. Према тим одредбама постоје три случаја конверзије без накнаде. Према одредби чл.100 Закона о планирању и изградњи Републици Србији аутономној покрајини односно јединици локалне самоуправе који су уписани као носиоци права коришћења на неизграђеном и изграђеном земљишту у државној својини даном ступања на снагу овог закона престаје право коришћења на тим непокретностима и прелази у право јавне својине без накнаде (став 1), да се захтев за упис права јавне својине подноси у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона (став 4) и да ако захтев не буде поднет у том року надлежни орган врши по службеној дужности упис права јавне својине под условима из става 1 тог члана (став 6). То значи да се овде ради о законској конверзији а она даље не спречава да се спроведе и конверзија по одредби чл.102 тог закона на коју претендује тужилац. Наиме, по тој одредби власник објекта односно физичког дела објекта који није уписан као носилац права коришћења на грађевинском земљишту већ је уписана јединица локалне самоуправе или неко друго лице а у овом случају је уписан Град Панчево, такође има право на конверзију али под условом да се

претходно утврди земљиште за редовну употребу објекта у складу са чл.70 овог закона.

То значи да не може суд у парничној процедури да утврђује питање земљиште за редовну употребу објекта у корист тужиоца нити да како тужилац тражи издваја физички парцелу која је потребна по његовом мишљењу за редовну употребу његовог стана, нити да му признаје право конверзије на тако утврђеној парцели јер су за то надлежни у складу са чл.102 и чл.70 Закона о планирању и изградњи Служба за катастар непокретности и јединица локалне самоуправе надлежна за имовинско правне послове.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 56/12 од 21.2.2012. године)

31. Понављање парничног поступка

Када се у предлогу за понављање поступка као нови доказ нуди приватна исправа из Републике Словеније о њеној валидности се одлучује у смислу чл.22 Уговора између РС и Републике Словенији у правној помоћи у грађанским и кривичним стварима.

Тужена претендује да се дозволи понављање парничног поступка на основу нових чињеница и нових доказа потврде предузећа „Гостол - Гопан“ ДОО Нова Горица од 10.5.2011.год. у којој је наведено да супруг тужене није имао никакав уговор о куповини пекарске опреме на лизинг и да они закључују да „Гостола“ нема отвореног дуга и од 27.5.2011 .год. којом је потврђено да то предузеће није послало свог представника за Србију да од и његовог предузећа „Алком“ наплати потраживање за пекарску опрему. Те исправе су снабдевене штамбиљем и потписом директора. Те исправе нису оверене.

Правилно је првостепени суд одбио предлог тужене да се дозволи понављање парничног поступка јер за то нису испуњени услови из чл.422 ст. 1 тачка 9 ЗПП. Докази на које се позива тужена нису од значаја за ову парницу јер се у овом спору и нису утврђивале чињенице које су везане за основ дуга њеног супруга већ само чињенице да је она у време настанка дуга била са њим у браку.

Поред тога исправе за које тужени сматра да представљају нови доказ не представљају ваљане исправе које би могле да буду употребљене у овом парничном поступку јер не испуњавају услове из чл.22 Уговора између Републике Србије и Републике Словеније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима који је потврђен Законом о потврђивању уговора између Републике Србије и Републике Словеније о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима (Сл.Гласник РС - међународни уговори бр.9/2011). Према тој одредби приватна исправа из Републике Словеније, какве су потврде које су приложене уз предлог за понављање поступка, је валидна само ако их овери суд или други надлежни орган или лице са јавним овлашћењима у ком случају су ослобођене од легализације односно даље овере ради употребе пред органима Републике Србије. Приватне исправе на које се позива тужена, као нове доказе, су у таквој форми да не могу да буду употребљене пред државним органима односно судом Републике Србије, па тиме и немају значај доказног средства из чл.422 ст. 1 тачка 9 ЗПП.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 189/12 од 13.03.2012. године)

32. Тужба за заштиту од узнемиравања

Тужба којом се тражи заштита од узнемиравања својинских овлашћења не може да буде одбачена због неблаговремености.

Из списка предмета произилази да је за тужиљу дана 07.10.2010.год. тужбу поднео адвокат у којој је опредељен тужбени захтев којим се тражи да се обавезе тужени да се исели из дворишног стамбеног објекта гараже тужиље. До 16.9.2011.год. тужиљу је заступао адвокат када је она отказала пуномоћје а суд је поступао по тужбеном захтеву за иселење. Поднеском од 16.6.2011.год. тужиља је преиначила тужбу а потом пошто се тужени противио преиначењу поднеском од 23.9.2011.год. тужиља је поново определила тужбени захтев на исти начин као у поднеску од 16.6.2011.год. и навела да се ради о тужби за сметање поседа, због чега је тужени приговорио благовремености такве тужбе а првостепени суд због неблаговремености тужбе, у односу на време када је она преиначена тужбени захтев одбио тако што је поступао у овој парници по правилима процедуре из чл.446 до 452 ЗПП.

Тужба може да се преиначи по правилима одређеним у чл.193 до 195 ЗПП. Пошто је тужиља преиначила тужбу и то на такав начин да је њен новопостављени тужбени захтев неразумљив првостепени суд је првенствено био у обавези а да би омогућио неугој странци да расправља да у смислу чл.103 ЗПП уреди тако преиначену тужбу у погледу тужбеног захтева чињеница на којима преиначени тужбени захтев заснива и доказа које треба да се изведу. То што је тужиља навела да се ради о тужби за сметање поседа очигледно не одговара чињеничном стању утврђеном до преиначења тужбе нити њеном повређеном правном интересу. Пошто првостепени суд странку која нема пуномоћника није правилно поучио о уредности преиначене тужбе тиме је странку онемогућио да расправља пред судом због чега је учињена битна повреда поступка из чл.361 ст.2 тачка 7 ЗПП.

Тачни су наводи жалбе да тужиља може своје право својине да штити и тужбом из чл.42 Закона о основама својинско правних односа. Наиме поред власничке тужбе (*reivindicatio*) из чл.37 Закона о основама својинско правних односа и власничке тужбе за повраћај ствари по основу јачег права на посед (*actio publicijana*) из чл.41 истог закона постоји и трећа власничка тужба (*actio negatoria*) из чл.42 Закона о својинско правним односима на коју очигледно претендује тужиља. То је тужба која се значајно разликује од тужбе за сметање поседа јер код сметања поседа се утврђује фактичко стање државине и активно је легитимисан за ту тужбу сваки фактички поседник односно држалац ствари а код тужбе из чл.42 Закона о основама својинско правних односа активно легитимисани тужилац је само власник који има право да због неоснованог узнемиравања својинских овлашћења тужбом захтева да узнемиравање које врши треће лице, престане. У смислу овог материјалног прописа првостепени суд је био дужан да поучи тужиљу да уколико и дозволи преиначење тужбе да она уместо првобитне поседовне тужбе поднесе односно преиначи тужбу у негаторну и у том правцу уреди свој тужбени захтев.

У поновљеном поступку првостепени суд ће отклонити наведене битне повреде поступка, одлучиће о преиначењу тужбе и упутити странку да правилно уреди тужбени захтев у смислу чл.42 Закона о основама својинско правних односа.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.245/12 од 06.04.2012. године)

33. Понављање парничног поступка

Нема разлога да се дозволи понављање парничног поступка због тога што је у кривичном поступку утврђена мања вредност ствари која је била предмет тужбеног захтева.

Тужени-противтужилац је дана 04.05.2011.год. поднео предлог за понављање поступка из разлога предвиђених одредбом чл. 422 тач. 9 ЗППа, јер је сазнао да је у међувремену неправноснажном кривичном пресудом првостепеног суда 7 К.бр.3086/10 од 25.02.2011.год. тужени-противтужилац оглашен кривим због извршеног кривичног дела утаје из чл.207 ст.1 КЗ, због тога што је присвојио путничко возило марке „Мерцедес 200 Д" вредности око 34.759,60 дин., које је власништво оштећеног а овде тужиоца-противтуженог, из чега следи да је у кривичном поступку утврђена знатно нижа вредност наведеног возила а што је тужени - противтужилац сазнао из поменуте кривичне пресуде. То је по њему нова чињеница утврђена на основу нових доказа, која представља разлог за понављање поступка.

Одредба чл.422 Закона о парничном поступку прописује разлоге због којих се који је поступак одлуком суда правоснажно завршен може по предлогу странке поновити, а један од тих разлога из тач.9 наведеног члана закона је ако странка сазна за нове чињенице или нађе или стекне могућност да употреби нове доказе на основу којих је за њу могла бити донета повољнија одлука, да су те чињенице или докази били употребљени у ранијем поступку. Одредбом чл. 423 ст. 2 ЗППа прописано је да се због околности наведених у чл. 422 тач. 1,7,8 и 9 овог закона понављање поступка може дозволити само ако странка без своје кривице није могла те околности да изнесе пре него што је ранији поступак завршен правоснажном судском одлуком.

Из изнетог следи да свако сазнање за нову чињеницу односно налажење тј. стицање могућности да се употребе нови докази не представља разлог и основ за понављање поступка већ је поред тога потребно да је на основу истих за странку могла бити донета повољнија одлука да су они били употребљени у ранијем поступку и потребно је да странка без своје кривице те околности није могла да изнесе пре него што је ранији поступак завршен правоснажном судском одлуком.

Вредност путничког возила марке „Мерцедес 200 Д" у износу од 142.257,60 дин. у предметном парничном поступку утврђена је вештачењем путем вештака машинске струке, на чијем налазу и мишљењу је и заснована пресуда Општинског суда у Панчеву П - 567/08 од 04.06.2009.год. Та пресуда је преиспитана у жалбеном поступку од стране Апелационог суда у Новом Саду и пресудом Гж.бр. 5225/10 од 17.02.2011.год. потврђена у делу којим је тужени обавезан да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 142.257,60 дин. као противвредност путничког возила марке „Мерцедес 200 Д". Чињеница да је неправноснажном пресудом првостепеног суда 7 К.3086/10 од 25.02.2011.год. утврђено да је вредност наведеног путничког возила 34.759,60 дин. не представља нову чињеницу односно доказ као разлог за понављање поступка из чл.422 тач.9 ЗППа, јер у том поступку та вредност није била продукт доказивања, нити би за туженог-противтужиоца могла бити

донета повољнија одлука да је та кривична пресуда употребљена у ранијем поступку. Утврђење вредности неке покретне ствари а у конкретном случају путничког возила у кривичном поступку не веже парнични суд јер оу кривични и парнични поступак две различите врсте поступака у којима се одлучује о две различите врсте одговорности. У кривичном поступку о кривичној, а у парничном поступку о грађанско-правној одговорности. Начини доказивања те две врсте одговорности су различити. За конкретно кривично дело утаје из чл.207 ст.1 КЗ, вредност покретне ствари не представља елемент бића тог кривичног дела нити се та вредност у кривичном поступку посебно доказује. Она се само оријентационо утврђује. Зато оријентационо одређење вредности путничког возила марке „Мерцедес 200 Д" пресудом 7 К.3086/10 од 25.02.2011.год. не представља нову чињеницу нити нови доказ као разлог за понављање правноснажно окончаног парничног поступка у коме је та вредност утврђена вештачењем, као најпоузданијим доказом, чија је правилност испитана како од стране првостепеног тако и другостепеног суда и прихваћена као реална и тачна.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ. 251/12 од 12.04.2012. године)

34. Стварна надлежност

Када се тужбом тражи накнада нематеријалне штете због увреде надлежан је Основни суд.

Према стању у списима тужилац је поднео тужбу против туженог ради накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части изношењем неистине од стране туженог у емисији „Локално-глобално" од 21.01,2010.год. на ТВ Панчево у износу од 30.000,00 дин. и доношења одлуке да се о трошку туженог у истој или сличној емисији на ТВ Панчево објави да је тужени гостујући у наведеној емисији нанео душевни бол и патњу тужиоцу изношењем неистине о тужиоцу. Пред Основним судом у Панчеву у предмету К.2396/10 против туженог се води кривични поступак по приватној тужби тужиоца због кривичног дела клевете путем штампе из чл.171 ст.2 КЗ, чија радња извршења представља штетни догађај из кога тужилац у предметној парници црпи право на накнаду штете.

Закон о уређењу судова у чл.23 ст. 1 прописује надлежност вишег суда у првом степену и одређује да између осталог виши суд у првом степену суди у грађанскоправним споровима кад вредност предмета спора омогућује изјављивање ревизије; у споровима о оспоравању очинства и материнства; о ауторским и сродним правима, заштити и употреби проналазака, модела, узорака, жигова и ознака географског порекла ако није надлежан други суд; у споровима о објављивању исправке информације и одговора на информацију, због повреде забране говора мржње, заштите права на приватни живот, односно право на лични запис, пропуштања објављивања информације и накнаде штете у вези са објављивањем информације (тач.7).

Из наведене законске одредбе проистиче да је виши суд надлежан да суди у првом степену у споровима ради накнаде штете у вези са објављивањем информације само ако се због начина објављивања информације има применити Закон о јавном информисању („Сл.гласник РС" бр.43/2003, 61/2005 и 71/2009). Закон о јавном информисању у чл.80 успоставља одговорност новинара, одговорног уредника и правног лица који је оснивач јавног гласила за накнаду материјалне и нематеријалне штете проузроковане објављивањем информације, под условима наведеним у том члану.

У конкретном случају тужилац свој тужбени захтев не заснива на одговорности новинара, одговорног уредника и правног лица по Закону о јавном информисању, већ тражи накнаду штете од физичког лица због клевете учињене путем штампе односно средстава јавног информисања, сходно одредби чл.200 Закона о облигационим односима.

За такав спор према одредби чл.22 ст.2 Закона о уређењу судова, стварно је надлежан основни суд.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-Гж.бр.259/12 од 24.04.2012. године)

35. Заступање

Лице које заступа цркву и верску заједницу мора да буде уписани у регистру министарства надлежног за послове вере.

Према стању у списима тужилац је поднео тужбу против туженог ради исплате дуга путем пуномоћника. Пуномоћје је издато 27.01.2010. године од стране свештеника Румунске Православне Црквене Општине, пароха. Потом је Епископ - locotenens Епископије из Вршца за румуне из Србије др Daniil Stoenescu 03.04.2011. године дао сагласност у складу са Статутом да представљају и бране интересе и легитимна права тужиоца пред правосудним органима у Панчеву, Војводини и Републици Србији, а 29.05.2011. године дао је пуномоћје адвокату из Панчева да заступа тужиоца у овом спору. Суд је тужбу одбацио уз образложење да тужилац није поступио по захтеву суда и доставио ваљано пуномоћје, затим јер је поднеском од 15.07.2011. године учинио неспорним да по важећем Статуту тужиоца није овлашћен да издаје пуномоћја за заступање тужиоца пред државним органима, а није доставио ни важећи Статут и акте тужиоца на основу којих би се могло утврдили да ли је овлашћен за заступање.

Основано се жалбом тужиоца указује да је побијано решење донето уз битну повреду поступка из чл.361 ст.2 тач.12 ЗПП јер има недостатака због којих се не може испитати, пошто нема разлога о битним чињеницама а дати разлози су нејасни.

Одредбом чл.17 Закона о црквама и верским заједницама („Сл.Гласник РС" бр.36/2006) прописано је да Министарство надлежно за послове вера води Регистар цркава и верских заједница а одредбом чл.18 ст.1 тач.3 истог закона је прописано да се за упис цркава и верских заједница у Регистар Министарству подноси пријава која садржи између осталог и име, презиме и својство лица овлашћеног да представља и заступа цркву или верску заједницу. Цркве и верске заједнице које су регистроване у складу са законом имају својство правног лица (чл.9 ст. 1 закона).

Дакле, чињеница лица овлашћеног за заступање странке у поступку, када је странка црква или верска заједница утврђује се путем прибављања доказа из Регистра цркава и верских заједница које води Министарство надлежно за послове вера.

Пошто су тужилац и његови пуномоћници правно неуке странке и као таквима није им позната парнична процедура, постојала је обавеза првостепеног суда да у складу са одредбом чл.92 ст.2 ЗПП од тужилачке стране затражи доказ о њеној регистрацији у складу са Законом о црквама и верским заједницама и доказ које лице је у регистру Министарства надлежног за послове вера уписано као лице овлашћено да представља и заступа тужиоца.

Обзиром да тако није поступљено ожалбено решење је донето погрешном применом одредбе чл.103 ст.4 ЗПП и чл.279 тач.7 ЗПП, због чега је жалба усвојена а решење укинато и предмет враћен на поновни поступак применом чл.387 тач.3 ЗПП.

У поновном поступку утврдиће се које је лице овлашћено за заступање тужиоца у складу са Законом о црквама и верским заједницама.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ.бр.294/12 од 08.05.2012. године)

36. Пуномоћ

Када адвокат заступа туженог у парници за изјављивање противтужбе му није потребно посебно овлашћење.

Према стању у списима Општина Ковин је дана 23.06.2008.год. поднела тужбу против туженог из Ковина ради плаћања дуга у предмету Општинског суда у Ковину П.496/08. У том предмету тужени је дана 23.04.2009.год. поднео противтужбу ради исплате износа од 900.000,00 дин. на име средстава које је уложио у адаптацију пословног простора који му је дат у закуп од стране Општине Ковин. Предмет је добио нови број III 18 П.607/2010 и на рочишту за главну расправу од 30.01.2012.год. поступак по противтужби је раздвојен.

Одредба чл.92 ЗППа прописује обавезу пуномоћника да приликом прве радње у поступку поднесе пуномоћје и обавезу суда да у току целог поступка пази да ли је лице које се појављује као пуномоћник овлашћено за заступање. Ако суд утврди да лице које се појављује као пуномоћник није овлашћено за предузимање одређене радње, укинуће парничне радње које је то лице предузело ако те радње странка није накнадно одобрила.

Одредба чл.192 ст.1 ЗППа прописује могућност туженог да до закључења главне расправе подигне код истог суда противтужбу, ако је захтев противтужбе у вези са тужбеним захтевом, или ако се ти захтеви могу пребити, или ако се противтужбом тражи утврђење неког права или правног односа, од чијег постојања или непостојања зависи у целини или делимично одлука о тужбеном захтеву.

Закон о парничном поступку не установљава обавезу издавања посебног пуномоћја за подношење противтужбе ако у предмету у коме је она поднета већ постоји пуномоћ за заступање туженог од стране адвоката који се сачинио и потписао противтужбу.

Пошто у конкретном случају та чињеница од стране првостепеног суда није проверена, а постоји значајан временски размак између датума подношења тужбе и противтужбе, ожалбено решење донето је погрешном применом одредбе чл.103 ЗППа па је исто ваљало укинути на основу чл.387 тач.3 ЗППа и предмет вратити првостепеном суду на поновни поступак.

У поновном поступку утврдиће се да ли у предмету III 18 П.607/2010 постоји пуномоћје туженог из Ковина за заступање од стране пуномоћника адвоката из Ковина и да ли је оно издато пре подношења противтужбе, дакле пре 23.04.2009.год., па ако се ове чињенице учине потврдним онда је противтужба дозвољена и нема места њеном одбацивању, односно у том случају дошло је до пропуста у комплетирању списка П.269/2012, због чега странка, овде тужилац не може сносити штетне последице. Ако у предмету III 18 П.607/2010 оваквог пуномоћја нема у том случају би тужба била недозвољена и требало би је одбацити, јер је изјављена од стране неовлашћеног лица.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-Гж.бр.327/12 од 08.05.2012. године)

37. Дозвољеност тужбе

Тужба трећег лица ради проглашења да је извршење недопуштено дозвољена је ако је суд у извршном поступку донео решење којим упућује треће лице у спор.

Из образложења првостепеног решења произилази да је тужиља дана 04.10.2011 г. поднела тужбу против туженог ради недопуштености извршења захтевајући да се извршење одређено решењем о извршењу у предмету И.2. бр. 1302/10 на наведеним непокретностима прогласи недопуштеним, те је истом тужбом предложено одређивање привремене мере забране, застој или преквд даље продаје описаних непокретности до правоснажног окончања овог поступка. Одлучујући о дозвољености овакве тужбе првостепени суд је извршио увид у списе предмета И.2. бр. 1302/10 и утврдио да се нису стекли услови подношења исте од стране трећег лица, а применом одредбе чл. 50 става 4 Закона о извршењу и обезбеђењу. Због тога је побијаним решењем одбачена као недозвољена тужба тужиље.

Применом одредбом чл. 50 става 4 Закона о извршењу и обезбеђењу суд може током целог поступка треће лице, чије право оцени вероватним, а које је извршни поверилац оспорио или се о њему није изјаснио да решењем упутити да у року од 15 дана од дана достављања решења против извршног повериоца покрене парнични поступак ради проглашења да је извршење на том предмету недопуштено. Како из наведеног произилази да у извршном поступку који се води пред првостепеним судом И.2. бр. 1302/10 такво решење о упућивању трећег лица да поднесе тужбу ради недопуштености извршења није донето, то је правилно побијаним решењем одбачена као недозвољена таква тужба. Закон о извршењу и обезбеђењу је у том смислу рестриктивнији од претходног Закона о извршном поступку, а интенција законодавца је у томе да не дозволи располагање странака супротно чл. 3 ставу 3 ЗПП. Тужиљи свакако није тиме онемогућена судска заштита у виду заштите права својине сагласно чл. 58 Устава Републике Србије, или Закона о основама својинско-правних односа, јер она судску заштиту може да захтева евентуално у другој врсти спора.

Из наведеног одлучено је као у изреци применом одр 1. 387 тачке 2 ЗПП.

(Решење Вишег суда у Панчеву 3-ГЖ 346/12 од 08.05.2012. године)

38. Исправка решења

Не може се тражити исправка решења и клаузуле о овери уговора о доживотном издржавању уношењем нових података о уговарачима.

Одредбом чл.195 Закона о наслеђивању прописано је да уговор о доживотном издржавању мора бити закључен у писменом облику и оверен од судије који је дужан да пре овере прочита странкама уговор и примаоца издржавања нарочито упозори на то да имовина која је предмет уговора не улази у његову заоставштину и да се њоме не могу намирити нужни наследници. У супротном, уговор је ништав.

Наведеном законском одредбом прописан је облик уговора о доживотном издржавању, који је неопходан да би тај уговор био пуноважан.

Подразумева се да је пре овере уговора, пре читања истог и пре упозорења предвиђених одредбом чл.195 Закона о наслеђивању судија дужан да утврди идентитет уговорних страна. Идентитет се утврђује увидом у важећу личну карту или путну исправу након чега се уговор чита и странке упознају са последицама закључења тог уговора. Потом га оне у присуству судије потписују, а ако је уговор пред судију донет као већ потписан, уговорне стране су дужне да пред судијом потврде да је потпис на уговору њихов потпис. Све напред наведене радње неопходно је извршити у континуитету, дакле у исто време и све пред истим судијом. Никакве измене односно допуне у тексту овере уговора о доживотном издржавању накнадно није могуће вршити, посебно не оне које се тичу начина утврђивања идентитета уговорних страна, јер је то чињеница која се може само непосредно утврдити и то приликом овере. Пропуст суда у неуношењу свих потребних података у текст овере анекса уговора о доживотном издржавању односно у уношењу нетачних података не може се отклонити решењем о исправци овере, јер би то значило да се део поступка овере врши без присуства уговорних страна и без сазнања суда о подацима потребним за оверу који су постојали у моменту овере. Ако давалац издржавања без ових исправки односно допуна, не може да спроведе уговор о доживотном издржавању и анекс истог у јавној књизи, онда се тај пропуст може отклонити једино тужбом у парничном поступку, постављањем одговарајућег тужбеног захтева.

Стога је првостепени суд правилно поступио када је одбио да решењем изврши исправку односно допуну текста овере анекса уговора о доживотном издржавању РЗ. 119/2000 од 16.6.2000. године тако што би накнадно констатовао да је утврдио идентитет увидом у њену личну карту, а која уосталом није била ни присутна приликом овере анекса уговора, као што је правилно одбио да изврши исправку издаваоца личне карте и исправку имена стараоца примаоца издржавања.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ бр.363/12 од 22.05.2012.године)

39. Одбацивање тужбе

Суд не може да одбаци тужбу због тога што у њој нису приложени докази.

Тужилац је поднео тужбу против тужене којом претендује да утврди да је власник парц.бр.4709/2 и парц.бр.11806/2 к.о. Банатско Ново Село по правном основу одржаја и уговора о купопродаји закљученог са правним претходником тужене. Тужба је одбачена јер у њој нису предложени докази да је тужена правни следбеник пок.

Тужилац је у поднетој тужби поставио захтев у погледу главне ствари и споредних тражења, навео је чињенице на којима заснива захтев, предложио доказе којима се ове чињенице утврђују и означио вредност спора што је по чл.192 ст. 1 ЗПП обавезна садржина сваке тужбе. Поднета тужба има и све друге податке које мора имати сваки поднесак из чл.98 ЗПП.

Нетачна је констатација првостепеног суда да у тужби нису предложени докази на околност правног следбеништва између тужене и пок. јер из тужбе проистиче да је на све чињеничне наводе из исте предложено да се саслушају парничне странке и сведоци означени у тужби, па то значи и на чињеницу овог правног следбеништва. Поред изнетог према чл.308 ЗПП припремно рочиште је крајњи тренутак у поступку, осим одређених изузетака из чл.314 ЗПП, до када тужилац може да предложи доказе којима се потврђују изнете чињенице. С тога је она уредна и суд је по истој могао поступати.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-Гж.бр.376/12 од 22.05.2012.године)

40. Пасивна легитимација

Тужба се не може одбацити због недостатка пасивне или активне легитимације.

Пасивна легитимација, као један од облика стварне легитимације, представља материјалноправни однос странке према предмету спора. Из тога произилази да активну или пасивну легитимацију у спору има лице које је учесник материјалноправног односа, тако да је приговор недостатка активне или пасивне легитимације материјалноправни, а не процесноправни приговор. О материјалноправном приговору не одлучује се решењем. У случају непостојања активне или пасивне легитимације суд мериторно одлучује и тужбени захтев се одбија, а уколико постоји активна или пасивна легитимације одлука по тужбеном захтеву зависи од резултата доказног поступка.

Обзиром да Закон о парничном поступку у чл.103 и чл.279 предвиђа случајеве када се тужба може одбацити, који не обухватају непотпуну пасивну легитимацију, решење је ваљало укинути и предмет вратити првостепеном суду на поновни поступак на основу чл.387 тач.3 ЗПП.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ бр.445/12 од 26.06.2012. године)

41. Надлежност суда

За спор ради поништаја решења ловачког удружења надлежан је основни суд.

Решењем Основног суда у Вршцу 4П.бр. 275/12 од 24.05.2012.г. тај суд се огласио апсолутно ненадлежним за поступање у овој правној ствари и одбацио тужбу.

Против тог решења дозвољену и благовремену жалбу изјавио је тужилац због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се решење укине јер сматра да је за суђење надлежан Основни суд у смислу чл. 20 Закона о удружењу.

Испитујући правилност првостепеног решења у границама разлога изнетих у жалби а на основу чл. 402 у вези чл. 386 ЗПП овај суд је нашао да је жалба основана.

Из списка предмета произилази да је тужилац дана 15.05.2012.г. поднео тужбу у којој тврди да су одлуке туженог Ловачког удружења „Вршачка кула“ од 02.04.2012.г. и 26.04.2012.г. ништаве.

Првостепени суд је погрешно применио Закон о друштвеним организацијама и удружењима и погрешно у смислу чл. 25 тог закона оценио да Основни суд није надлежан за решавање овог спора јер се на овај поступак и спорни правни однос примењују одредбе чл. 20 Закона о удружењима.

Према одредби чл. 20 Закона о удружењима („Службени гласник РС“ број 51/2009) сваки члан удружења може покренути поступак пред надлежним Основним судом за утврђивање ништавости Општег акта удружења који је донет супротно Статуту или другом општем акту удружења, односно за утврђивање ништавости појединачног акта удружења који је донет супротно закону, статуту или другом општем акту удружења, у року од 15 дана од дана сазнања за акт, а најкасније у року од 6 месеци од дана доношења акта, а поступак за утврђивање ништавости таквог акта води се према одредбама Закона којим се уређује парнични поступак. То значи да кад члан удружења тражи оцену законитости појединачног акта надлежан је Основни суд који ће по тужби спровести парнични поступак и донети одлуку а у смислу чл. 1 ЗПП који одређује да се овим законом уређују правила поступка за пружање судске правне заштите по којима се поступа и одлучује у парницама за решавање спорова насталих поводом повреде права личности и спорова из породичних, радних, привредних, имовинских и других грађанско правних односа осим спорова за које је посебним законом прописана друга врста поступка. У овој парници се управо ради о другој врсти грађанско правних односа из Закона о удружењима по којем заштиту пружа Основни суд у парничном поступку за оцену законитости појединачног акта удружења.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2Гж.бр. 470/12 од 26.06.2012. године)

42. Надлежност суда

За накнаду штете због престанка одборничког мандата на основу тзв. бланко оставке, надлежан је редовни суд.

Из списка предмета произилази да је тужилац 22.12.2011 .г. поднео тужбу којом тражи да му тужени Град Панчево на име одборничког паушала плати одређене новчане износе, појединачно по месецима, са законском затезном каматом. Своју тужбу заснива на чињеници да је Скупштина Града Панчева 03.10.2008.г. њему утврдила престанак одборничког мандата на основу тзв. бланко оставке, да је Уставни суд Републике Србије утврдио да је неуставан чл. 47 Закона о локалним изборима и да је решењем ХУ. 204/2011 од 23.09.2011.г. одредио да се тужиоцу отклоне последице престанка одборничког мандата изменом појединачног акта на основу кога му је престао мандат тако што је наложено Скупштини града Панчева да у року од 30 дана измени свој појединачни акт, што је Скупштина Града Панчева и учинила 26.10.2011.г. Сматра да му због незаконитог престанка мандата одборника за период од 03.10.2008.г. до 26.10.2011 .г. припада накнада коју је определио у одређеном новчаном износу. Тужени Град Панчево сматра да суд није надлежан да поступа у овој правној ствари јер Уставни суд приликом одлучивања о отклањању последица незаконитог престанка одборничког мандата је одредио да се те последице отклоне изменом појединачног акта, што је Скупштина Града Панчева и учинила, па пошто Уставни суд није утврдио право на материјалну штету сматра да Основни суд о томе не може да одлучује.

Одредбом чл. 1 ЗПП („Службени гласник РС" број 125/2004) одређена су правила поступка за пружање судске правне заштите у решавању грађанско правних спорова из личних, породичних, радних, трговачких, имовинско правних и других грађанско правних односа, осим спорова за које је посебним законом предвиђена друга врста поступка. Тужилац је поставио тужбени захтев за исплату одређеног новчаног износа, а по садржини његовог захтева ради се о правном односу накнаде штете по основу изгубљене добити, што јесте имовинско правни однос односно грађански однос за који је надлежан да решава редовни суд. Питање заштите тужиоцевог изборног права, мандата одборника је спроведено пред Уставним судом. Тачно је да је Уставни суд одлучујући о захтеву тужиоца наложио да се отклоне последице престанка његовог одборничког мандата изменом појединачног акта на основу кога му је престао мандат и да није наложио да се те последице отклоне и накнадом штете. Међутим, овај суд сматра да то не спречава тужиоца да поднесе тужбу за накнаду штете и да је за одлучивање о тужбеном захтеву којим се тражи исплата у смислу накнаде штете због изгубљене добити грађански однос за који је надлежан редован суд.

Решење је потврђено на основу чл. 387 ст. 1 тач. 3 ЗПП.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2-Гж.бр. 480/12 од 26.06.2012. године)

43. Месна надлежност

О месној надлежности суд може да одлучује у складу са чл.51 ЗПП најкасније у року од 8 дана од дана пријема тужбе или од дана пријема одговора на тужбу.

Из списка предмета произилази да је тужилац дана 20.4.2012.год. поднео тужбу којом тражи да тужени плати закупнину по основу уговора о закупу пољопривредног земљишта у државној својини, да је тужени 01.јуна 2012.год. дао писмени одговор на тужбу, да је потом одржано припремно рочиште 26.7.2012.год. које је одложено за 04.10.2012.год. и да се 04.10.2012.год. првостепени суд по службеној дужности огласио месно ненадлежним због искључиве надлежности за ову врсту спора из чл.51 ЗПП.

Првостепено решење је донето уз битну повреду парничног поступка из чл.374 ст. 1 ЗПП јер је неправилно применио одредбу чл.51 ЗПП у вези са чл.19 ЗПП.

Одредбом чл.51 ЗПП одређена је посебна месна надлежност за суђење у споровима о праву својине и другим стварним правима на непокретностима, споровима због сметања државине на непокретностима као и споровима из закупних односа на непокретности тако да је искључиво месно надлежан суд на чијем подручју се налази непокретност. Међутим, питање искључиве месне надлежности суд је дужан да реши по службеној дужности најкасније у року од 8 дана од дана пријема одговора на тужбу а ако се тужба не доставља на одговор онда у року од 8 дана од дана пријема тужбе, у смислу чл.19 ЗПП. То значи да је парничном процедуром орочено време у којем се суд може по службеној дужности огласити месно ненадлежним и да по протеклу тих рокова питање месне надлежности се више не може поставити а све то из разлога што месна надлежност суда не представља препреку за вођење спора у смислу битних повреда парничне процедуре из чл.374 ЗПП. О месној надлежности у тачно одређеном времену води рачуна суд по службеној дужности само када се ради о искључивој месној надлежности а у другим ситуацијама то је питање којим се баве парничне странке и у зависности од њихових притвора се разматра питање месне надлежности суда.

С обзиром да је првостепени суд пропустио да у року од 8 дана по пријему тужбе одлучи о својој искључивој месној надлежности имајући у виду да тужени није изјавио приговор месне ненадлежности па је то учинио и после одржаног припремног рочишта произилази да је неправилно применио одредбу чл.19 ЗПП због чега је решење укинато јер је првостепени суд радњама у поступку преклудирао да донесе такво решење.

У даљем току првостепени суд ће спровести парнични поступак.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.875/12 од 27.11.2012. године)

44. Правни интерес

Република Србија има правни интерес за подношење тужбе када је претходно са туженим закључила вансудско поравнање о накнади за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини без правног основа.

У првостепеном поступку утврђено је чињенично стање из којег се као битне чињенице издвајају следеће: тужени је без правног основа био у поседу пољопривредног земљишта у државној својини у 2006/2007 години укупне површине 15 хектара и са тужиоцем РС Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде је дана 18.12.2007.год. закључио вансудско поравнање по којем се обавезао да ће тужиоцу платити накнаду за коришћење државног земљишта од 61,82 евра по хектару у динарском противвредности по средњем курсу НБС, пгго у време подношења тужбе износи 86.445,75 динара.

С обзиром да је тужени без правног основа био у поседу пољопривредног земљишта у државној својини у површини од 15 ха у економској 2006/2007.год и да је са тужиоцем закључио поравнање којим се обавезао да ће платити накнаду за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини од 61,82 евра по хектару у динарској противвредности по средњем курсу НБС, то поравнање је у смислу чл.1082 Закона о облигационим односима уговор којим је тужени преузео обавезу и коју је у смислу чл. 17 у вези чл.1093 ЗОО дужан да испуни. Неосновани су жалбени наводи да тужилац није имао правни интерес за вођење овог спора и да је тужбу требало одбацити јер вансудско поравнање које су странке закључиле 18.12.2007.год. по одредбама тада важећег Закона о извршном поступку, који је био на снази и у време закључења поравнања и у време подношења тужбе није представљало извршну исправу у смислу чл.30 ЗИП нити веродостојну исправу у смислу чл.36 ЗИП. То значи да је тужилац да би остварио свој интерес морао да води спор и издејствује извршну исправу на основу које ће уколико тужени не плати дуг и по доношењу пресуде, исти моћи принудно да наплати.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.623/12 28.9.2012. године)

II

МЕРЕ ОБЕЗБЕЂЕЊА

1. Привремена мера

За одређивање привремене мере важна чињеница је материјални положај дужника.

Првостепени суд је предлог за издавање привремене одбио због тога што тужени не располаже новчаним средствима, не обавља делатност па због тога не може ни да оствари новчана средства и да је једина могућност туженог да управо продајом ствари чију забрану тражи тужилац, дође до новчаних средстава којима би исплатио тужиоца и евентуално друге повериоце, па првостепени суд сматра да уколико би се забранило отуђење покретних ствари туженом да би то проузроковало даљу немогућност плаћања његових обавеза.

Овакво образложење првостепеног суда је неразумљиво и у супротности са одредбама о правилима обезбеђења новчаног потраживања из чл.293 и 294 Закона о извршењу и обезбеђењу. Према одредби чл.293 ЗИО да би суд одредио привремену меру обезбеђења новчаног потраживања потребно је да буду испуњена два кумулативна услова и то да поверилац учини вероватним постојање потраживања и опасност да ће без такве мере извршни дужник осујетити или знатно отежати наплату потраживања тиме што ће своју имовину односно средства отуђити, прикрити или на други начин са њима располагати. Према томе суд је у обавези да утврди две битне чињенице за одлучивање о привременој мери које су везане за вероватност тужиочевог потраживања и опасност да ће дужник осујетити или отежати наплату тог потраживања отуђењем своје имовине. Супротно од тога првостепени суд се у ожалбеном решењу бави интересом дужника на који начин он може да дође до новчаних средстава јер је исказао добру вољу да исплати бившег запосленог, што уопште није битна чињеница за одлуку о привременој мери. Финансијски положај туженог, чиме се бави првостепени суд, је околност која може да укаже на оправданост привремене мере јер из списка предмета произилази да је рачун туженог предузећа блокиран дужи временски период. Важна чињеница у вези имовинског положаја туженог је само околност да ли он има намеру да отуђи покретне ствари из чије вредности би се могло намирити потраживање тужиоца.

У поновљеном поступку првостепени суд ће отклонити наведену битну повреду парничног поступка и утврдити битне чињенице за одређивање привремене мере које се тичу вероватности тужиочевог потраживања и опасности да ће оно бити отежано и у складу са тим донети нову одлуку.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж1.бр.25/12 од 19.4.2012. године)

2. Интерес детета

Виђање детета на јавном месту није у његовом најбољем интересу.

Место виђања односно одржавања личних односа млл. деце и тужене као јавно место у Јабуци, дефинисано је на неодређен и недовољно јасан начин, па се основано поставља питање извршивости ове привремене мере. Тачно је да је Центар за социјални рад „Солидарност“ Панчево у свом извештају од 13.03.2012. године дао мишљење и предлог да се контакт тужене са децом остварује на јавном месту у Јабуци, без ближег одређења, али је у таквом ситуацији постојала обавеза суда да саслушањем представника наведеног центра и активнијом улогом у саслушању странака одреди на тачно ком јавном месту ће се одвијати виђање.

И коначно основано се жалбом указује да се поставља питање да ли је предложено и одређено место виђања у складу са одредбом чл.6 ст.1 Породичног закона којим је прописано да је у свим активностима које се тичу детета свако дужан да се руководи најбољим интересом детета. Без обзира што из списка предмета и утврђења првостепеног суда проистиче да постоји извештај отпор деце према мајци за сада се, узимајући у обзир узраст деце, односно чињеницу да је млл. рођена 31.01.2002. године а млл. 09.11.2007. године као и чињеницу да исте требају са мајком да проводе време од 8 сати на дан виђања, не може са сигурношћу извести закључак да је предложени модел одржавања личних односа деце и мајке најоптималнији и да се њиме у довољној мери штите интереси млл. деце и стварају претпоставке за њихов правилан психофизички развој.

Из наведених разлога решење је укинато и предмет враћен на поновни поступак на основу одредбе чл.387 тач.3 ЗПП.

У поновном поступку отклониће се учињена битна повреда поступка, преиспитати да ли је јавно место адекватно место виђања, при чему се указује првостепеном суду да он није строго везан за предлог и мишљење Центра за социјални рад већ да исти треба да цени у складу са осталим доказима и околностима конкретног случаја, а потом донети нова и законита одлука.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-Гж2.бр.9/12 од 16.5.2012. године)

3. Издржавање детета

Одређивање издржавања детета, док траје породични спор, јесте у његовом најбољем интересу.

Породични закон РС у чл.73 императивно одређује дужност родитеља да издржавају дете под условима одређеним овим законом а у чл. 154 да малолетно дете има право на издржавање од родитеља. Одредбом чл.160 одређени су критеријуми за висину издржавања и правни стандард „минималне суме издржавања“. Пошто суд у породичном спору није везан тужбеним захтевом, чиме се одступа од начела диспозиције странака, може увек да одреди руководећи се најбољим интересом детета и оно што странке не траже а посебно да привремено уреди односе између родитеља и деце и у погледу висине издржавања које један од родитеља треба да плаћа у смислу чл.297 ст. 1 тачка 9 Закона о извршењу и обезбеђењу. Првостепени суд је правилно одредио привремену меру ценећи потребе малолетне деце, породичне и социјалне прилике њихових родитеља као и императивну обавезу оца, који не живи са децом да доприноси њиховом издржавању а у границама „минималне суме издржавања“ која је потребна за обоје деце.

Сви жалбени наводи који указују на непотпуно утврђено чињено стање нису од значаја за одлучивање о привременој мери којом се привремено уређује питање дечијег издржавања с обзиром да ће се о свим чињеницама расправити у току главне расправе и оне ће бити од значаја за доношење коначне одлуке.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж2.бр.10/12 од 28.5.2012. године)

4. Најбољи интерес детета

За оцену правног стандарда „најбољи интерес детета“ не могу се дати уопштене констатације већ треба оценити конкретне околности случаја.

Првостепени суд одређујући привремену меру којом је уредио начин виђања деце са оцем утврђује само чињеницу да деца од септембра 2011.год. нису остварила контакте са оцем и из тога закључује да постоји вероватна опасност да се деца емотивно удаље од оца што за њих представља ненадокнадиву штету у психофизичком развоју и у супротности је са њиховим најбољим интересом и правом да одржавају личне односе са родитељем са којим не живе.

Све констатације првостепеног суда у смислу уопштених оцена могу се прихватити, међутим, да би се те констатације потврдиле неопходно је да се утврде чињенице, што првостепени суд није урадио. Најбољи интерес детета се цени према свим околностима случаја, социјалним, породичним и др. приликама родитеља, узрасту деце и њиховим потребама како свакодневним тако и школским и свим другим околностима. Посебно је суд дужан у смислу чл.270 да у погледу вршења родитељског права које обухвата и право на виђање са родитељем са којим деца не живе, да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства а у смислу чл.65 ст.4 да затражи и мишљење деце јер су обоје навршили више од 10 година односно имају 12 и 17 година.

Због тога што је чињенично стање непотпуно утврђено решење је укинито па ће првостепени суд у поновљеном поступку затражити мишљење органа старатељства и мишљење деце, испитати прилике у којима родитељи живе као и прилике и потребе деце и потом донети нову одлуку о начину одржавања личних односа деце са оцем као привременом решењу до окончања спора.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж2.бр.19/12 од 28.8.2012. године)

5. Мишљење органа старатељства

Пре одређивања привремене мере о вршењу родитељског права неопходно је затражити мишљење органа старатељства.

Побијаним решењем одређена је привремена мера којом се малолетно дете странака поверава тужиоцу на чување, васпитавање и негу до правоснажног окончања поступка. Првостепени суд је заузео правни став да из битних утврђених чињеница произилази да се ради о спорном односу између странака, па да би се отклонила опасност од насиља или веће ненадокнадиве штете издавање привремене мере било би од важности за успостављање квалитетнијег односа заједничког детета странака са мајком, овде туженом, а у смислу одредбе чл. 297 став 9 Закона о извршењу и обезбеђењу.

Међутим, како је суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета у спору за заштиту његових права и у спору за вршење, односно лишење родитељског права на основу одредбе чл. 266 став 1 Породичног закона, а такво поступање укључује и дужност суда да пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства према одредби чл. 270 истог закона, то је за сада преурањен став првостепеног суда о оправданости одређивања привремене мере. Налаз и мишљење органа старатељства је битан у конкретној правној ствари из разлога што је пресудом П2. 994/2010 од 09.02.2011. године дете парничних странака поверено туженој да самостално врши родитељско право, док се привременом мером сада дете поверава тужиоцу, а да нису расправљене и утврђене чињенице о томе да су се битно промениле околности због којих је то у најбољем интересу малолетне, имајући у виду начин на који је дете остало код оца и да нема контакта са мајком.

(Решење Вишег суда у Панчеву 4-ГЖ.2 бр. 25/12 од 30.10.2012. године)

6. Привремена мера

За одређивање привремене мере нужно је да странка има потраживање које треба обезбедити.

Из списка предмета произилази да се по приговору тужених на решење о извршењу спроводи мандатни поступак који за предмет има дуг у износу од 95.957,65 динара за утрошену електричну енергију. У овом спору сем што су тужени оспорили постојање дуга позивајући се на чињеницу да се дуг односи на њиховог правног претходника и да они редовно плаћају струју немају постављени тужбени захтев којим би тражили заштиту неког свог потраживања односно интереса.

Првостепени суд је привременом мером забранио тужиоцу да искључи бројило тужених са електродистрибутивне мреже позивајући се на одредбе чл.86 ст.3 Закона о заштити потрошача и одредбе чл.142 ст.1 Закона о енергетици. Такво образложење првостепеног суда које се односи на заштиту потрошача је правилно.

Међутим, у овој парници тужени немају потраживање које треба да буде заштићено евентуално привременом мером што је један од два услова одређених у чл.296 Закона о извршењу и обезбеђењу да би се интервенисало привременом мером у току трајања спора. Наиме, том одредбом је прописано да треба да буду испуњена два кумулативна услова за одређивање привремене мере а то су да поверилац учини вероватним постојање свог потраживања и опасност да ће се потраживање осујетити или знатно отежати или да је мера потребна да би се спречила употреба силе или настанак ненадокнадиве штете али опет у функцији вероватног потраживања повериоца.

Првостепени суд је одредио привремену меру а да притом није дао разлоге које потраживање у овој парници тужени траже да им буде заштићено привременом мером јер га практично и немају. Вероватно потраживање тужених је различита правна категорија у односу на њихово право из Закона о заштити потрошача које у осталом они такође у складу са новом легислативом из Закона о парничном поступку који је ступио на снагу 01.2.2012.год. могу да штите у складу са правилима поступка у потрошачким споровима.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.206/12 од 20.3.2012. године)

7. Искључење струје и привремена мера

Електродистрибуција је дужна да искључи неовлашћеног потрошача па нема разлога за одређивање привремене мере за евентуално новчано потраживање повериоца због наводно нанете штете.

Из списка предмета произилази да је предлагача корисник електричне, те да су дана 29.06.2012. године радници противника предлагача извршили контролу мерног места предлагача и том приликом записником констатовали да је дистрибуциона плomba на прикључној кутији бројила фалсификована и да је померен напонски мост тако да није било мерења утроска електричне енергије на „С" фази. Тог дана предлагач је искључен са мреже и сачињен је записник о контроли мерења. Противник предлагача је сачинио и обрачун неовлашћено утросене електричне енергије у периоду од 29.06.2011. године до 29.06.2012. године у укупном износу од 91.475,64 динара а предлагачу је упутио обавештење од 02.07.2012. године о раскиду купопродајног односа а уз допис му је достављен и обрачун за неовлашћену потрошњу електричне енергије.

Првостепени суд је на овако утврђено чињенично стање правилно применио материјално право и то одредбе чл. 293 ст.1 Закона о извршењу и обезбеђењу, чл. 156 и чл. 157 Закона о енергетици и чл. 28 ст.1 тач. 3 Уредбе о условима испоруке електричне енергије, када је одбио предлог предлагача за издавање привремене мере.

Жалбени наводи предлагача да је суд требало да примени одредбу чл. 153 ст. 1 и ст.2 Закона о енергетици су неосновани обзиром да се наведена одредба Закона односи на достављање опомене потрошачима који имају дуг или неки недостатак а којим се упозоравају да ће им бити обустављена испоруке електричне енергије ако утврђене недостатке не отклоне у прописаном року. Према одредби чл.156 ст.2 Закона о енергетици забрањено је коришћење електричне енергије без или мимо мерних уређаја или супротно условима утврђеним одобрењем за прикључење у погледу поузданог и тачног мерења преузете електричне енергије. „Електродистрибуција Панчево" као оператор система је дужна, према одредби чл. 157 Закона о енергетици кад утврди да правно или физичко лице неовлашћено користи електричну енергију и поступа супротно забранама из чл.156 да без одлагања искључи такав објекат са дистрибутивног система и предузме мере у складу са законом. Такође су неосновани и у потпуности ирелевантни жалбени наводи предлагача да се у моменту искључења мерног места у кући није налазио власник већ само његова болесна снаја обзиром да је противник предлагача овлашћен да у складу са наведеним одредбама потрошача искључи са система када утврди да исти неовлашћено користи електричну енергију.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.696/12 од 03.10.2012. године)

8. Привремена мера

За одређивање привремене мера странка је дужна да учини вероватним постојање свог потраживања па суд не може да одбије предлог за одређивање привремене мере због тога што није доказано власништво на некретнини.

Закључак првостепеног суда да тужилца није доказала да спорна два стана представљају заједничку тековину странака и да није доказала основаност тужбеног захтева је директно супротан разлогима за одређивање привремене мере из чл. 296 ЗИО. За одређивање привремене мере довољно је да странка учини вероватним постојање свог неновчаног потраживања и да учини вероватним опасност да ће оно бити осујећено или отежано. О основаности тужбеног захтева се одлучује мериторном одлуком након спроведеног контрадикторног поступка а за привремену меру је довољно да суд утврди вероватност захтева.

У поновљеном поступку по предлогу за одређивање привремене мере првостепени суд ће отклонити наведену битну повреду парничног поступка тако што ће утврдити чињенице које су битне за одређивање привремене мере а тичу се: оквирног периода трајања брака, стечене имовине у том периоду, вероватности да та имовина чини брачну тековину, при чему суд треба да има у виду законску претпоставку из чл. 180 ст.2 Породичног закона РС, као и вероватности да ће неновчано потраживање бити отежано или онемогућено а притом суд такође треба да има у виду и одредбу из чл. 293 ст.2 ЗИО у склопу изјаве туженог да нема намеру да имовину отуђује.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.761/12 од 30.10.2012. године)

III

СМЕТАЊЕ ДРЖАВИНЕ

1. Сметање државине

Када Електродистрибуција утврди неовлашћену потрошњу струје и искључи таквог корисника са дистрибутивне мреже у њеним радњама нема противправности па због тога ни сметања државине.

Према утврђеном чињеничном стању на адреси мерног места као купац електричне енергије означен је, а стварни корисник је тужилац. Овлашћени радници тужене су добили налог да изврше проверу мерних уређаја који се налазе у наведеној згради. Контролу су извршили 10. фебруара 2012. године када су приметили да на једном струјомеру који се са осталим струјомерима налази у ходнику предметне зграде постоји пластична трака која је кочила диск, па је долазило до смањеног читавања потрошње и том приликом су потрошача искључили са мреже. О томе овлашћени радници тужене сачинили су записник о неовлашћеном коришћењу електричне енергије у коме је наведено да је установљено да је потрошач танком пластичном траком заклопио диск бројила и спречио регистровање потрошње, те да је стакло на бројилу сломљено. Према обрачуну неовлашћено утрошене електричне енергије број 5.40-306/12 од 13. фебруара 2012. године укупан дуг по овом основу износио је 166.883,86 динара.

На основу овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања правилно је првостепени суд одбио тужбени захтев тужиоца, као и предлог да се одреди привремена мера заузимајући при том правилан правни став да је за сметање поседа потребно и постојање противправности радње лица који исту врши.

Одредбом чл. 75 Закона о основама својинскоправних односа прописано је да сваки држалац ствари и права има право на заштиту од узнемиравања или одузимања државине. Из одредбе овог члана произилази да је свака државина заштићена од одузимања ствари противно вољи дотадашњег држаоца или узнемиравања држаоца које се врши без одузимања ствари уколико наведено одузимање или узнемиравање није правно допуштено. Искључење бројила од стране овлашћених лица предузећа које дистрибуира електричну енергију због у конкретном неовлашћеном трошења не може се сматрати сметањем поседа на противправни начин, јер је ова радња извршена у складу са цитираном одредбом чл. 157 Закона о енергетици и одредбе чл. 28 Уредбе о условима испоруке електричне енергије, па има упориште у позитивно правним прописима. Тамо где закон дозвољава одузимање или узнемиравање државине, држалац не ужива државинску заштиту, па не постоји сметање државине када неко на основу овлашћења или налога државног органа захвати у државину другог лица или и против његове воље. Околности о узрочно последичној вези противправне радње тужиоца да није оштетио мерни уређај и неовлашћено користио електричну енергију, поступку тужене за коју тужилац сматра да је доказано учинила чин сметања не доводе до другачије одлуке у овој правној ствари управо из разлога примене већ наведених одредби, због чега у целисти није основана жалба тужиоца.

(Решење Вишег суда у Панчеву 3 ГЖ.бр. 606/12 од 07.09.2012. године)

2. Сметање државине

Кад комунално предузеће даје обједињени рачун за више врста услуга поступа противправно кад искључи кориснику воду која је плаћена због неплаћеног преосталог дела рачуна који се односи на потрошњу гаса.

У првостепеном поступку утврђене су следеће битне чињенице: тужилац је у поседу непокретности која се налази у. Он је корисник водоводног прикључка путем којег је нормално користио воду из градског водовода од 1968.год. Дана 24.5.2011.год. тужено предузеће је радним налогом бр.34 наложио искључење тужиоца са водоводне мреже па је уграђен ЕМ вентил након чега тужилац не може да користи воду. Тужилац дугује туженом по обједињеном комуналном рачуну од 31.5.2011 .год. укупно 73.691,00 динар од чега је дуг за воду, канализацију, отпадне воде, смеће, димњак, и друге припадљности за коришћење и заштиту воде 1.526,00 динара а преостали дуг се односи на дуг за гас и грађевинско земљиште и доспеле камате за те дугове. Због дуга за гас такође по обједињеном рачуну од 30.5.2011.год. против тужиоца се води извршни поступак у предмету тог суда Ив.бр.4467/2011 који је у току.

За спор о сметању државине битне су само две чињенице у смислу чл. 448 ЗПП а то је: последње стање државине и настало сметање.

Према одредби чл. 75 Закона о основама својинско правних односа сваки држалац ствари и права има право на заштиту од узнемиравања или одузимања државине (сметање државине). Претпоставке за ову тужбу су да је у време почињеног сметања државине постојао последњи, фактички и мирни посед тужиоца, што треба да докаже тужилац, да је почињено сметање поседа од стране туженог, што такође доказује тужилац. Даља претпоставка за успешну тужбу због сметања државине односи се на чињеницу да је сметање државине извршено противправно односно без постојећег правног основа предузимања чина сметања. У ситуацији када је сметање извршено у оквиру постојећих законских овлашћења нема сметања државине у смислу цитиране одредбе закона.

Тужени према Закону о комуналним делатностима (Службени гласник РС бр.88/2011) у смислу чл. 19 може да ускрати комуналну услугу кориснику ако се не плати комунална услуга у утврђеном року. Поред тога вршилац комуналне делатности дужан је да у писменој форми обавести корисника комуналне услуге о могућности обуставе услед наступања случаја из става 1 тог члана (према тачки 4 када се не плати комунална услуга у року) и да остави примерени рок за испуњење обавезе. Када су испуњени ови услови вршилац комуналне делатности легитимно може да ускрати комуналну услугу и у његовим радњама не би било противправности. Чињеницу да је искључена противправност у сметању државине доказује тужени.

У овом спору тужилац је пружио доказе да је платио комунални рачун за воду а тужени није доказао да је поступао по одредби чл.19 Закона о комуналним делатностима. Тужени није доказао да тужилац дугује за комуналну услугу која се односи на испоруку воде, да је опоменуо тужиоца да може да буде искључен

уколико не плати тачно одређени рачун за воду. Чињеница да тужилац дугује по обједињеном комуналном рачуну и за утрошени гас због чега се већ води извршни поступак не даје за право комуналном предузећу да искључи тужиоцу воду већ само гас што је тужени и учинио. То се види из обједињеног рачуна 35.5.2011 .год. у коме нема евидентиране потрошње гаса. Поред тога испорука гаса није комунална услуга па се и за правни однос који настаје поводом испоруке гаса не примењује Закон о комуналним делатностима већ Закон о енергетици.

Према томе с обзиром да тужено предузеће није доказало да је поступао приликом искључења воде у складу са правилима из чл.19 Закона о комуналним делатностима произилази да је искључењем тужиоца са градске водоводне мреже тужени причинио сметање државине због чега је пресуда преиначена и тужбени захтев усвојен.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 ГЖ.бр. 609/12 од 07.9.2012. године)

3. Искључење потрошача

Кад Електродистрибуција искључи из дистрибутивне мреже потрошача који је оштетио мерни уређај нема сметања државина јер нема противправности у радњама туженог.

Тужилац као власник куће корисник је електричне енергије са бројилом 7227504. У поступку вршења контроле бројила 18.5.2011.год. утврђено је да постоје неправилности у виду раздвојених мерних мостова J11 и J12 чиме је онемогућен правилан рад бројила и о томе је сачињен записник а тужилац искључен као потрошач електричне енергије са бандере. Тужиоцу је испостављен обрачун за неовлашћену потрошњу струје у износу од 328.000,00 динара.

Према одредби чл.75 Закона о основама својинско правних односа сваки држалац ствари и права има право на заштиту од узнемиравања или одузимања државине (сметање државине). Претпоставке за ову тужбу су да је у време почињеног сметања државине постојао последњи, фактички и мирни посед тужиоца, што треба да докаже тужилац, да је почињено сметање поседа од стране туженог, што такође доказује тужилац. Даља претпоставка за успешну тужбу због сметања државине односи се на чињеницу да је сметање државине извршено противправно односно без постојећег правног основа предузимања чина сметања. У ситуацији када је сметање извршено у оквиру постојећих законских овлашћења нема сметања државине у смислу цитиране одредбе закона. Тужени према Закону о енергетици у смислу чл.64 има обавезу да без одлагања искључи објекат са преносног, транспортног или дистрибутивног система потрошача који мимо мерних уређаја преузима електричну енергију. С обзиром да је тужени у оквиру својих законских овлашћења утврдио да је мерни уређај код тужиоца неисправан јер су раздвојени мерни мостови J11 и J12 чиме је онемогућен правилан рад електричног бројила, поступио је у оквиру законског овлашћења и искључио тужиоца као корисника струје. С обзиром да у радњама туженог нема противправности, правилно је првостепени суд тужбени захтев одбио.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.1607/11 од 17.1.2012.год)

4. Постојање противправности

Када је енергетски субјект овлашћен по Закону о енергетици да ради одржавања енергетских објеката прелази преко туђе некретнине и туђу некретнину користи одређено време, у тим радњама нема противправности па ни сметања државине.

Из списка предмета произилази да је тужилац држалац парцела 18349 и 18350 које се налазе у потезу „Јарак“ и „Долина“ на Београдском путу и да је тужена 10. октобра 2011.г. на њеној парцели поставила ограду дужине 17 метара ојачану бетонским стубовима са обележјима високог напона и поставила објекат и стубове са далеководима високог напона због чега првостепени суд сматра да постоји сметање државине.

Тачно је да се према одредбама чл. 448 ЗПП и 75 и 78 Закона о основама својинско правних односа заштита државине пружа према последњем стању државине и насталом сметању при чему није од утицаја право на државину, правни основ државине и савесност државине. У овој парници тужилац је доказала да је држалац а да је тужени на њеној парцели поставио ограду, објекат и далековод, међу странкама није спорно. Према тим чињеницама суд је пружио заштиту државине одлуком о главној ствари и привременом мером али је погрешно применио материјално право јер није ценио одредбе чл. 137, 138 и 139 Закона о енергетици, због чега је погрешно и непотпуно утврдио чињенично стање.

Да би се успешно добила државинска заштита, тужилац доказује само две чињенице а то је последње стање државине и настало сметање. У овој парници тужени може да се одбрани уколико докаже да у његовом понашању нема противправности. Поред тога, када се ради о располагањима из чл. 3 ст. 3 ЗПП у погледу примене императивних прописа и заштите јавног поретка, суд је у обавези да испита чињенице и по службеној дужности.

Према одредби чл. 137 Закона о енергетици („Службени гласник РС“ број 57/2011 и 80/2011) енергетски субјект који користи и одржава енергетске објекте има право преласка преко непокретности другог власника ради извођења радова на одржавању, контроли исправности објеката, уређаја, постројења или опреме, као и извођење других радова и употребе непокретности на којој се изводе радови, док ти радови трају, а власник непокретности је дужан да омогући приступ енергетским објектима и да трпи и не омета извршење тих радова. Поред тога прописано је да ће енергетски субјекат надокнадити штету власнику коју је он претрпео у току извођења радова, и ако се они о томе не споразумеју да одлуку доноси суд. За сметање државине је од значаја став 1 и 2 цитиране одредбе, која значи да када енергетски субјекат, као што је то тужени, мора да изведе радове на одржавању и контроли исправности објеката или да изведе друге неопходне радове који су везани за енергетски објекат, има право да користи туђу некретнину у ограниченом времену док ти радови трају и у ограниченом обиму који је неопходан за извођење радова. Таква законска одредба има за циљ општи интерес нормално функционисање енергетске инфраструктуре. Таква законска одредба значи да уколико тужени предузима мере за одржавање енергетских објеката коришћењем

туђе непокретности у његовом понашању нема противправности у смислу чл. 137 Закона о енергетици.

Да би се оценило да ли је тужени поступао у смислу чл. 137 Закона о енергетици требало је утврдити о каквом објекту који је подигнут се ради, да ли су постављени далековод и тај објекат постављени у сврху одржавања енергетских објеката, имајући у виду да је тужени образложио да се ради о реконструкцији постојећег енергетског објекта ТЦ 110/35 Вршац 1 и ТЦ 35/10 КВ о замени опреме и енергетског трансформатора, који радови орочено трају. На основу тих чињеница првостепени суд ће применити материјално право којим се регулише заштита државине и оценити да ли у радњама туженог има противправности или је нема, у смислу цитираних одредби Закона о енергетици.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2-ГЖ.бр. 434/12 од 12.06.2012. године)

5. Постојање противправности

Када комунално предузеће искључи корисника који се самовласно прикључио на водоводну инсталацију у његовим радњама нема противправности па ни сметања државине.

У првостепеном поступку утврђене су следеће битне чињенице: Тужилац је власник двособног стана и он се дана 10.06.2010.г. самовласно прикључио на водоводну инсталацију а 02.02.2011 .г. тужено предузеће је скинуло прикључак из шахта и искључило довод воде тужиоцу.

Погрешно је првостепени суд на овако чињенично стање применио материјално право када је пружио државинску заштиту тужиоцу јер за то нису били испуњени услови с обзиром да је тужено предузеће поступало у границама својих јавних овлашћења, чиме је искључена противправност а тиме и сметање државине.

Према одредби чл. 75 Закона о основама својинско правних односа сваки држалац ствари и права има право на заштиту од узнемиравања или одузимања државине (сметање државине). Претпоставке за ову тужбу су да је у време почињеног сметања државине постојао последњи, фактички и мирни посед тужиоца, што треба да докаже тужилац, да је почињено сметање поседа од стране туженог, што такође доказује тужилац. Даља претпоставка за успешну тужбу због сметања државине односи се на чињеницу да је сметање државине извршено противправно односно без постојећег правног основа предузимања чина сметања. У ситуацији када је сметање извршено у оквиру постојећих законских овлашћења нема сметања државине у смислу цитиране одредбе закона. Тужени према Закону о комуналним делатностима у смислу чл. 19 може да ускрати комуналну услугу кориснику који изврши прикључење на комуналну мрежу без претходно прибављеног одобрења. То значи да је тужени законом овлашћен да корисника комуналне услуге који не добије одобрења за прикључење на комуналну мрежу може односно има обавезу да искључи, што је тужено предузеће у овом случају и учинило и тужиоца који није добио сагласност за прикључење на водоводну инсталацију, а сам се на њу прикључио, поступајући по закону и искључило са комуналне мреже.

С обзиром да у радњама туженог предузећа нема противправности, нема ни услова да се тужиоцу пружи државинска заштита па је решење преиначено и тужбени захтев је одбијен а из истих разлога је укинута и донета привремена мера.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2-ГЖ.бр. 472/12 од 26.06.2012. године)

6. Поновљено сметање државине

Када се понови сметање државине у року из чл.220 ст.1 ЗИО тужилац нема правни интерес за нову тужбу јер може да тражи извршење на основу раније донетог решења.

Према утврђењу првостепеног суда парничне странке су бивши супружници чији је брак разведен током 2008. године. Током трајања брака откупљен је стан у коме живи тужена, док је тужилац задржао кључ од предметног стана и долазио у исти пар пута годишње. Парничне странке нису у добрим односима, а у току је и поступак поделе њихове брачне тековине. Пре конкретног поступка исте странке водиле су поступак под бројем П. 3353/2010 по тужби тужиоца од 16.06.2010. године који је окончан решењем од 08.07.2010. године и утврђено да је тужена извршила чин сметања тако што је дана 11.06.2010. године око 11,15 часова променила браву на улазним вратима предметног стана, те јој је наложена успостава пређашњег стања. Након тог поступка тужена је тужиоцу предала кључ нове браве. Када је дана 09.07.2011. године око 11 часова тужилац дошао до стана и покушао да откључа врата није могао, јер је тужена поново променила браву. Тужилац је након покретања овог поступка поднео предлог за извршење 10.09.2011. године на основу решења П. 3353/2010 од 08.07.2010. године које је одређено решењем о извршењу 4И. 1460/2011 од 21.09.2011. године. Тужена је у том поступку уложила приговор поводом кога је у току поступак.

На основу наведеног првостепени суд је побијаним решењем утврдио сметање поседа, наложио туженој да успостави пређашње стање враћањем старе браве или давањем кључа тужиоцу нове браве заузимајући правни став у погледу примене одредбе чл. 220 ЗИП на коју одредбу се тужена још у одговору на тужбу позвала, да је ствар избора странке за који ће се поступак одредити, те да имајући у виду када је тужилац поднео предлог за извршење исти је применом одредбе чл. 222 став 2 Закона о извршењу и обезбеђењу закаснио, јер је протекао рок од 30 дана од сазнања тужиоца за извршено сметање поседа.

Супротно наведеном тужилац није имао правни интерес да тужбом захтева правну заштиту због учињеног поновног сметања државине, обзиром да је претходно сметање државине утврђено решењем првостепеног суда П. 3353/10 од 08.07.2010. године, да је туженој тада наложено да врати у пређашње стање тако што ће вратити стару браву на врата предметног стана, или предати кључ од нове браве тужиоцу на основу којег је тужилац поднео предлог за извршење 10.09.2011. године како и утврђује првостепени суд. Код таквог стања ствари тужилац правну заштиту ужива у извршном поступку у којем захтева извршење претходно донете судске одлуке и тај поступак је у току. За поновно сметање поседа тужилац је могао да поступи, а и поступа сходно одредби чл. 220 ставом 1 Закона о извршењу којом је било прописано да ако је на основу извршне исправе донесене у поступку по тужби због сметања државине извршење спроведено или је извршни дужник добровољно испунио своју обавезу, а после тога поново учини сметање државине које се у суштини не разликује од ранијег, суд ће на предлог извршног повериоца, на основу исте извршне исправе, донети решење о извршењу којим се одређује враћање

ствари у посед односно решење о извршењу којим се изричу казне за неизвршење радње коју може извршити само извршни дужник.

Сада то прописује одредба чл. 222 став 1 Закона о извршењу и обезбеђењу (Службени гласник РС бр. 31/2011 и 99/2011). И одредба чл. 220 Закона о извршењу у ставу 2 и одредба чл. 222 Закона о извршењу и обезбеђењу у ставу 2 да се предлог за извршење може ставити у року од 30 дана од дана сазнања за поновно сметање државине.

Из свега произилази да је првостепени суд погрешно заузео став о томе да се тужилац може одредити који поступак ће у ситуацији када је учињено поновно сметање поседа водити, јер за поновни парнични поступак исти није имао правни интерес. Због тога је првостепени суд уз битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 361 став 2 тачке 10 ЗПП погрешно донео решење.

(Решење Вишег суда у Панчеву 3 ГЖ.бр. 721/12 од 16.10.2012. године)

IV
ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПАК

1. Одрицање од наслеђа

Изјава о одрицању од наслеђа је неопозива и може бити поништена само у парничном поступку.

Из списка предмета произилази да су иза смрти пок. на наслеђе позвани њени законски наследници другог наследног реда, потомци њених рођених сестара и брата. Наследници су се одрекли од наслеђа које им по закону припада а својих наследника немају.

Према тако датим наследничким изјавама правилно је првостепени суд наследницу огласио за наследника у 2/3 дела а Л.Р. у 1/3 дела с обзиром на правну последицу изјаве о одрицању од наслеђа М.Л. и И.С. и И.С. јер њихови делови по правилу прираштаја припадају наследници Л.Р. као сроднику исте линије заједничког родоначелника оставиљине сестре И.С.

Неосновани су жалбени наводи да у записнику није узета права воља наследника и да се ради о погрешном тумачењу датих наследничких изјава јер су наследници М.Л. и И.С. и И.С. дали јасне и недвосмислене изјаве да се одричу од наслеђа.

Према одредби чл.214 ЗОО изјава о одрицању од наслеђа је неопозива али она као и што је то опште правила када је једном дата ако постоје мане у вољи даваоца може бити поништена што може да се оствари у парничном поступку.

Решење је потврђено на основу чл. 30 ЗВП у вези чл. 387 ст. 1 тач. 3 ЗПП.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 567/12 од 11.9.2012. године)

2. Доказ о својини на непокретностима

За утврђивање састава заоставштине коју чине некретнине суд не може да користи податке из земљишне књиге када је на снагу ступио Катастар непокретности.

У спроведеном поступку учињена је битна повреда парничног поступка из чл.361 ст.2 тачка 12 ЗПП, јер је решење неразумљиво и нејасно а и у супротности са изведеним доказима.

Првостепени суд је по службеној дужности утврђивао шта чини заоставштину покојног па се тако у списима налазе изводи из земљишне књиге која је била на снази у току овог поступка, решење Комисије за враћање земље од 19.2.1992.год. и лист непокретности за катастарску општину Војводинци МКР да се он зове Панчован Корнел Јонел, у земљишној књизи и катастру је уписано друго име.

Према оваквом стању списка предмета и прикупљеним подацима о заоставшини не може да се испита ваљаност решења јер је оно конфузно и без ваљаног образложења а делим и у супротности са изведеним доказима па су основани жалбени наводи да решење има недостатке због којих не може да се испита.

Јавни регистар некретнина је катастар непокретности па је доказ о својини оставиоца на непокретној имовини лист непокретности у којем је уписана својина на непокретној имовини. Тачно је да се поступак води по службеној дужности и да суд треба да прибави те податке али је такође и обавеза свих наследника да суду доставе податке о имовини која треба да буде расправљена.

У поновљеном поступку првостепени суд ће отклонити наведену битну повреду парничног поступка тако што ће према стању у катастру непокретности утврдити шта чини заоставштину покојног, затражиће од наследника такође да доставе све податке о заоставштини и у складу са тим донети решење.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 596/12 од 11.9.2012. године)

3. Уређење начина коришћења непокретности

Кад је поднет захтев за уређење начина коришћења заједничком ствари, предлог се не може одбацити због тога што странка није определила на који начин да се коришћење уреди већ суд мора ex officio да уреди те односе између странака.

Према одредби чл.141 Закона о ванпарничном поступку, суд уређује начин управљања и коришћења заједничке ствари сувласника, сукорисника и других суддржалаца исте ствари, а према одредби чл.142 поступак може да покрене сваки заједничар који сматра да је повређен у праву управљања или коришћења заједничком ствари те да предлогом мора да обухвати све заједничаре, да у предлогу наведе потребне податке о заједничкој ствари и разлоге због којих се поступак покрене. Предлагач је у свему поступио по одреди чл.142 ЗВП и у свом предлогу дао податке о заједничкој ствари парцелама 1386/1 и 1386/4, навео разлоге због којих поступак покрене и предложио начин уређења коришћења између њега и осталих сувласника на осталим парцелама.

Првостепени суд је погрешно протумачио одредбу чл.141 ЗВП и погрешно у смислу чл.30 ЗВП у вези чл. 220 ЗПП сматрао да због тога што предлагач није доказао да предложени начин коришћења заједничком ствари одговара његовом сувласничком делу такав предлог треба одбити. Тачно је да се према одредби чл.30 ЗВП у ванпарничној процедури примењују општа правила парничног поступка али само у случају када овај посебни закон не уређује процедуру. Одредбом чл.141 ЗВП изиричито је одређено да ће суд уредити начин управљања и коришћења заједничком ствари кад се странке о томе не споразумеју а то значи да је суд дужан да предузме све радње да дође до коначног решења о начину управљања и коришћења заједничком ствари између сувласника, сукорисника и других суддржалаца. Због тога се не може у овој ситуацији примењивати чл.220 ЗПП у вези са чл. 30 ЗВП јер се о захтеву за уређење управљања и коришћења заједничком ствари не примењује принцип терета доказивања већ суд има ексофицио обавезу да те односе међу странкама уреди. Уколико је првостепени суд сматрао да је потребно да се стручно лице изјасни да ли предложени начин коришћења одговара сувласничком уделу предлагача на некретнинама онда је требао да тај доказни предлог одреди и да наложи предлагачу да тај доказни предлог плати а одлуку је могао да донесе и саслушањем странака и увидом у приложене скице. У сваком случају суд мора да донесе одлуку на који ће се начин користити некретнина и не може да је одбије због тога што није обављено вештачење које није ни одређивано.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2Гж.бр. 633/12 од 30.10.2012. године)

4. Деоба ствари

Предлог за деобу заједничке ствари у смислу чл.149 ЗВП мора да садржи податке о некретности и доказ о сувласништву коју исправу издаје надлежни јавни регистар некретности.

Из списка предмета произилази да је за предлагача предлог за деобу непокретности поднео адвокат. Предлогом се тражи да се некретност подели физички или цивилно продајом у зависности од налаза вештака грађевинске струке. Уз предлог је као доказ да је предлагач сувласник некретности поднето решење Основног суда у Панчеву 2 И.бр.2870/2010 од 31.3.2011.год. којим је досуђена некретност из књ.ул.бр. 10947 к.о.Панчево парцела 2368/1, 2369 са правом коришћења и стамбена зграда саграђена на парцели 2369 у Панчеву у ул. Стевана Шупљикца бр. 18 у сувласничком делу од 8/54 у том предмету дужника. Поред тог решења приложен је и закључак о предаји те некретности предлагачу и изводи из земљишне књиге књ.ул.бр. 10947 к.о.Панчево који је издат 29.11.2006.год. и у којем су као сувласници некретности уписани противпредлагачи. Предлагач није уписани сувласник некретности.

Правилно је првостепени суд такав предлог одбацио па је решење потврђено али из других разлога.

Међутим, предлог треба одбацити због тога што је неуредан јер не садржи све што је потребно да би се по њему поступило у смислу чл.149 ЗВП. Тим чланом прописано је да предлог за деобу заједничке ствари мора да садржи податке о предмету деобе и уделима заједничара као и о другим лицима која на предмету деобе имају нека стварна права, да се за непокретност морају навести земљишно књижни подаци и приложити одговарајући писмени докази о праву својине, праву службености и другим стварним правима. Извод из земљишне књиге који је приложен уз предлог и који датира од 29.11.2006.год. није одговарајући доказ о праву својине нити о подацима о некретности јер је након времена издавања тог извода а пре подношења овог предлога за к.о.Панчево ступио на снагу катастар непокретности као јединствена евиденција о некретностима односно као јавни регистар у који се уписују сви подаци о некретностима на основу којих се врше уписи. Према томе одговарајући доказ о сувласништву предлагача на заједничкој некретности је једино лист непокретности у којем су укњижене спорне некретности. Како предлагач то није доставио уз свој предлог, по њему не може да се поступи. С обзиром да је за њега предлог сачинио адвокат процесна санкција за неуредан предлог одређена у чл.101 ст.5 ЗПП је да се предлог одбацује.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж бр.669/12 од 30.10.2012. године)

5. Проглашење несталог лица за умрлог

За поступак проглашења несталог лица за умрлог предлагачи морају да докажу свој правни интерес.

Учињена битна повреда поступка најпре се огледа у томе што из изведених доказа не проистиче да су предлагачи лица која имају непосредни правни интерес да у складу са чл.58 Закона о ванпарничном поступку поднесу предлог за проглашење противника предлагача несталим. На рочишту одржаном 11.11.2005. године пуномоћник предлагача изјавио је да је Рамњанц Ирина рођ.Миклеу баба тетка предлагачима, међутим та чињеница не проистиче ни из једног изведеног доказа, нити су је учесници поступка учинили неспорном. Због тога предлагачи чињеницу сродства, па самим тим и непосредни правни интерес за вођење овог ванпарничног поступка могу доказати једино својим изводима из матичних књига рођених, изводима из матичних књига рођених противника предлагача, као и изводима из матичних књига рођених својих правних претходника и правних претходника противника предлагача, чији след треба да докаже да ли су у сродству са противницима предлагача и да ли су обзиром на сродство њихови законски наследници, у ком случају би имали неопходан непосредан правни интерес из наведене одредбе Закона о ванпарничном поступку за подношење предлога.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1 ГЖ.бр.774/12 од 20.11.2012. године)

6. Откуп стана

Предлагач који је стекао станарско право у смислу чл.11 Закона о стамбеним односима који је важио у време додељивања стана има право да тај стан откупи али под условима из Закона о становању који је ступио на снагу 04.1.2012.год. и који важи у време доношења одлуке.

Предлагач је стекао станарско право на стану у смислу чл.11 Закона о стамбеним односима који је важио у време додељивања стана. Наведеном одредбом је било прописано да станарско право грађанин стиче даном законског уселења у стан. Законитост уселења је у случају предлагача обезбеђена одлуком надлежног органа противпредлагача Комисије за решавање стамбених потреба радника бр.29/82 од 24.9.1982.год., решењем директора бр.29/82 од 11.10.1982.год., јер је њему у редовном поступку расподеле стана на основу места које је заузео на ранг листи стан и додељен. У таквој ситуацији предлагач је стекао станарско право имајући у виду и да је закључио уговор о коришћењу стана са противпредлагачем 01.11.1982.год. на неодређено време и да се у стан уселио 1982.год.

Тачни су наводи из жалбе противпредлагача да се под службеним станом сматрају станови чије је коришћење везано за вршење одређене службене дужности и функције и они станови који су по свом положају и природној намени везани за вршење одређене функције. Закон о стамбеним односима који је важио у време додељивања стана на коришћење предлагачу је у чл.7 управо то и одређивао да се одредбе тог закона не примењују на станове за службене потребе под којима се подразумевају они станови чији је коришћење везано за вршење одређене службене дужности и функције који су као уз услов да су као такви утврђени у општим актима даваоца стана на коришћење и да лица која користе такве станове стичу само право на коришћење стана у обиму утврђеном општим актом или уговором а не стичу станарско право на тим становима. Међутим, у првостепену поступку је утврђено на основу налаза и мишљења вештака Крпец Богољуба и Стевана Чешњавар да зграда у којој се налази стан предлагача не представља инфраструктуру железничке станице што значи да се ради о стану чије коришћење није везано за обављање железничке делатности. То што се стан води као основно средство код противпредлагача и што се налази у заштитном појасу у којем за градњу треба посебна сагласност противпредлагача не значи да се ради о „службеном стану" који је везан за функционисање железнице, јер је управо супротно. Зграда постоји од пре 1982.год., служила је као одмориште за возопратно особље и кад је за тим престала потреба у њој су формирана три стана. Питање евентуалне реконструкције пруге поред које се зграда налази не утиче на својство стана већ евентуално на друге имовинске односе између странака.

С обзиром да предлагач има станарско право на стану у смислу чл.17 Закона о становању РС који је важио у време подношења предлога за откуп стана он је то право и стекао.

Међутим, у међувремену је ступио на снагу Закон о становању (Сл.гласник РС 99/2011 од 27.12.2011. године којим је одређено у чл.20 да се стан откупљује под условима који су важили на дан подношења писменог захтева за откуп стана а у

случају захтева који је поднет пре ступања на снагу овог закона (закон је ступио на снагу 04.1.2012. године под условима на дан ступања на снагу овог закона. У овом случају предлагач је поднео захтев за откуп стана 12.12.1994.год. и пошто његов захтев није решен он има право на откуп стана под условима одређеним у Закону о становању од 04.1.2012.год. Одредбом чл.20 и 21 тог закона прописано је на који начин се утврђује цена за откуп стана а то није цена односно вредност коју процењује пореска управа као пореску основицу за порез на приход од имовине. У укидном решењу овог суда 1 Гж.бр.1381/10 од 19.10.2010.год. наложено је првостепеном суду да утврди откупну цену стана било допунским вештачењем било прибављањем одговарајућег извештаја надлежног органа који није пореска управа већ орган из чл.24 Закона о становању. Такође предлагач има право да откупну цену стана исплати и у ратама. У том смислу је основана жалба предлагача да првостепени суд није правилно утврдио откупну цену стана нити применио материјално право у погледу начина отплате.

У поновљеном поступку првостепени суд ће у складу са чл.20,21 и 23 Закона о становању утврдити откупну цену стана било допунским вештачењем било прибављањем извештаја органа или организације општине који у смислу чл.24 Закона о становању врши проверу законитог утврђивања откупне цене стана у државној односно друштвеној својини на територији општине, и потом у смислу чл. 16 ст.4 тог закона донети решење које ће заменити уговор о откупу.

(Решење Вишег суда Панчево Гж.бр.775/12 од 27.11.2012. године)

7. Статус члана породичног домаћинства

Статус члана породичног домаћинства и корисника стана од кога зависи касније стицање станарског права процењује се према моменту кад странарско право ранијег носиоца престаје.

Из списка предмета и утврђења првостепеног суда произилази следеће: спорни стан добио је на коришћење отац предлагача који је био шеф станице. Зграда у којој се стан налази те 1960. године била је железничка станица. После 7-8 година пруга на којој се та зграда налазила је затворена па је зграда претворена у стамбени простор тако што се у преостали део зграде након адаптације у стан уселио такође радник код противпредлагача. После смрти пок. његова супруга је дана 08.02.1989. године закључила са противпредлагачем уговор о коришћењу стана који се налази у Вршцу. Уговор је закључен на неодређено време а у уговору није било уписано ко су у то време били њени чланови породичног домаћинства. Пок. је тражила захтевом од 19.07.2000. године да откупи стан од противпредлагача и након добијања обавештење од 15.10.2000. године да се њен предлог одбија она је дана 14.02.2001. године предложила да суд донесе решење које ће заменити Уговор о откупу стана. У току овог поступка је умрла 23.07.2008. године па је предлагач њена ћерка тражила да се поступак настави и да она откупи стан односно да суд донесе решење које ће заменити уговор о откупу стана у коме би она била купац. Рођена је 1954. године (на записнику од 28.06.2012. године изјавила је да има 58 година) и она је са 15 година напустила породично домаћинство својих родитеља тако што је започела школовање у Београду а са својих 20 година од 1974. године она има пријављено пребивалиште у Београду. Пошто се удала и родила ћерку она је своје дете довела код мајке покојне па је њена ћерка са бабом живела до бабине смрти у спорном стану. Када је предлагачу престао радни однос као технолошком вишку од 2002. године она је боравила са мајком у спорном стану али своје пребивалиште до данас из Београда није одјавила.

На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право и донео решење које замењује уговор о откупу стана ценећи да према одредби чл.34 Закона о становању предлагач спада у круг лица која имају право на откуп стана након смрти закупца односно носиоца станарског права. Првостепени суд погрешно сматра да поред тога што је престала да буде члан домаћинства још са својих 20 година она због фактичког живота са мајком има право да откупи стан. Управо је супротно.

Предлагач са противпредлагачем нема закључен уговор о закупу на неодређено време о коришћењу спорног стана па није испуњен основни услов из чл.16 Закона о становању (Сл. Гласник РС 99/2001) да она тражи да суд донесе решење које ће заменити уговор о откупу стана. Том одредбом је прописано да је носилац права располагања на стану у друштвеној односно државној својини дужан да носиоцу станарског права односно закупцу који је то својство стекао до дана ступања на снагу овог закона омогући откуп стана који користи. Предлагач није купац стана.

Поред ове чињенице за ову правну ствар је од превасходног значаја статус предлагача који се тиче породичног домаћинства њене покојне мајке. Из уговора о

коришћењу стана који је закључила пок. 08.02.1989. године произилази да је она сама после смрти супруга наставила да користи стан који је он раније добио. Статус члана породичног домаћинства и корисника стана од кога зависи касније стицање станарског права процењује се према моменту када станарско право ранијег носиоца престаје. Ранијем носиоцу станарског права односно закупцу на неодређено време пок. то право је престало даном њене смрти 23.07.2008. године Првостепени суд правилно цитира одредбу чл.34 Закона о становању (Сл.Гласник РС 101/2005) који је важио у време смрти носиоца станарског права пок. али га погрешно примењује због тога што предлагач није члан породичног домаћинства њене покојне мајке с обзиром да има пријављено пребивалиште у Београду и због тога што је напуштањем услед запослења и заснивања брака дотадашњег породичног домаћинства њених родитеља, њој неповратно престало својство члана породичног домаћинства. Због тога она нема право да откупи стан који је до смрти користила њена мајка, као носилац станарског права.

Решење је преиначено на основу чл.387 ст.1 тач.3 ЗПП у вези чл.30 ЗВП.

(Решење Вишег суда Панчево 2 Гж.бр.802/12 од 18.12.2012. године)

8. Деоба некретнине

У поступку деобе некретнине суд треба да утврди да ли су сувласници раскинули имовинску заједницу имајући у виду да 40 година на исти начин користе физичке делове некретнине.

Приликом одлучивања о деоби првостепени суд није ценио да ли су испуњени услови из одредбе чл.16 ст.4 Закона о основама својинско правних односа да се деоба изврши. Наиме, из списка предмета и утврђења суда проистиче да странке дуги низ година, тачније од 1966.год. спорне некретнине користе на идентична начин, тако што свака од њих има свој стан и то према налазу вештака стан површине 68,28 м2 користи противник предлагача а стан површине 84,46 м2 користи предлагач, док је улаз заједнички. С тим у вези постојала је обавеза суда да утврди да ли су странке већ извршиле фактичку деобу непокретности. Фактичка деоба означава правну ситуацију где је деоба сувласничке имовине извршена или изричитим усменим споразумом странака, који је у целини извршен или када се на основу самог факта коришћења реалних делова сувласничке непокретности од стране сувласника у дужем временском периоду и на основу понашања сувласника може закључити да постоји прећутна сагласност сувласника да се деоба изврши управо на начин на који указује фактичко стање. Према одредби чл. 16 ст.4 Закона о основама својинско правних односа сувласници споразумно одређују начин деобе, а тек у случају да се не може постићи споразум, о деоби одлучује суд. Споразумна деоба може се извршити на било који физички могућ и правно допуштен начин. Стога је требало испитати споразум странака у погледу фактичке деобе непокретности и утврдити њихову праву вољу у том правцу.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1 Гж.бр.1640/11 од 24.1.2012. године)

9. Деоба некретнине

У поступку ради деобе некретнине суд треба да испита интерес заједничара за одређени начин физичке деобе заједничке ствари.

Према стању у списима предлагач не станује у кући за коју тражи да се изврши деоба последњих 35 година и очигледно је да он нема интерес да финансира физичку деобу већ да је његов интерес да се кућа на којој је сувласник дела прода и он добије новац од продаје. Међутим, његов брат противпредлагач живи у једном делу куће који је могуће физички издвојити па је и његов интерес да се изврши физичка деоба, да њему припадне мањи део некретнине али у циљу да себи обезбеди „место за живот“ очигледан. Противпредлагач због тога и пристаје да финансира физичку деобу и да добије мање вредан део физички подељене некретнине.

У погледу деобе парцеле треба применити одредбу чл.65 Закона о планирању и изградњи који императивно уређује начин препарцелације и шта је за то потребно. То значи да би се извршила физичка деоба парцела неопходно је утврдити у управном поступку да ли је то могуће, а трошкове тог поступка је логично да плати онај ко тражи физичку деобу јер је то њему у интересу. Уколико противпредлагач тражи физичку деобу он не може да калкулише са вредностима делова некретнина која би припала противпредлагачу и да тражи да и он плати трошкове деобе већ би морао сам, јер је то искључиво у његовом интересу да у складу са одредбом чл.65 Закона о планирању и изградњи издејствује пројекат препарцелације за парцеле 881 и 882 и да сам сноси трошкове који су нужни за формирање посебне стамбене јединице за постављање мерача за воду, струју и гас.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 1646/11 од 31.1.2012. године)

10. Обустава оставинског поступка

Да би обуставио оставински поступак због закљученог уговора о доживотном издржавању суд на рочишту треба да утврди да ли има имовине којом није располагао тим уговором.

Из списка првостепеног суда произилази да је за пок. достављена смртовница са подацима оних који би могли бити позвани на наслеђе, а то су деца оставиоца, те шта чини непокретну имовину, а да покретне имовине, готовог новца и хартије од вредности нема. Смртовницом је констатовано постојање уговора о доживотном издржавању између оставиоца и овереног пред првостепеним судом. Из образложења првостепеног решења произилази да је првостепени суд извршио увид у смртовницу, па да је имовином оставилац располагао за живота која је пријављена у смртовници и да су се стекли услови примене одредбе чл. 113 став 1 Закона о ванпарничном поступку на основу чега је решењем обустављен поступак расправљања заоставштине.

Одредбом чл. 113 ставом 1 Закона о ванпарничном поступку прописано је да ако према подацима из смртовнице умрли није оставио имовину, оставински суд ће обуставити расправљање заоставштине, ставом 2 суд ће тако поступити и у случају ако је умрли оставио само покретну имовину, а ни једно од лица позваних на наслеђе не тражи да се спроведе расправа, а према ставу 3 да ако је суд обуставио поступак због тога што се заоставштина састоји само из покретне имовине, лица позвана на наслеђе задржавају право да траже расправљање заоставштине.

Пропуст првостепеног суда да правилно примени одредбу чл. 113 Закона о ванпарничном поступку састојао се у томе што нису позвани остали наследни учесници, односно син оставиоца да се изјасни у погледу захтева да се спроведе расправа, јер како се подаци из смртовнице односе на непокретне ствари, суд може обуставити поступак и у случају за покретну имовину, али под наведеним условом. У овом поступку преурањено је поступање суда донетим решењем којим је на основу смртовнице, уговора о доживотном издржавању, преписа поседовног листа за непокретности, одмах донео решење о обустави поступка.

(Решење Вишег суда у Панчеву 3-ГЖ.бр. 50/12 од 24.1.2012. године)

11. Састављање исправе

За састављање исправе којом се потврђује закључење брака надлежан је редовни суд у ванпарничном поступку.

Према стању у списима предлагач је лично поднела предлог за поновни упис у матичну књигу венчаних за брак који је склопила у Обровцу, Република Хрватска. У предлогу је навела да јој је лична карта издата у МУП-у Ковин, да је истекла дана 25.10.2011.год. а да нову личну карту не може да извади јер је према подацима Матичног уреда Обровац, Република Хрватска, матична књига венчаних за матично подручје Обровац за годину 1972 уништена, а да извод из матичне књиге венчаних из 1993.год. који поседује надлежни орган не жели да уважи јер је у наслову извода прецртано Хрватска и уписано Српска Крајина. Без извода из матичне књиге венчаних не може да изврши упис у матичну књигу рођених и извади нову личну карту. Своје наводе из предлога потврђује и доказима који су поднети уз предлог а поред тога доказује да је постала држављанин Републике Србије решењем СМУП број 600-51382/97 од 20.10.1998.год. на основу кога је уписана у матичну књигу Југословенских држављана дана 06.09.1999.год. као и да је рођена 18.01.1952.год. у месту Дежановац, Општина Дарувар Република Хрватска.

Предлагач је правно неука странка, а по закону је то она странка коју у поступку не заступа адвокат. Из садржине поднетог предлога проистиче да тужиља заправо предлогом настоји да издејствује исправу о чињеници закључења брака која ће послужити као основ за упис чињенице склапања брака између ње и Дупор Јована у матичну књигу венчаних. На основу тог извода била би у могућности да издејствује извод из матичне књиге рођених а коначно и личну карту као доказ о свом идентитету.

Одредбом чл.76 ст. 1 Закона о матичним књигама прописано је да ако чињенице рођења, закључења брака и смрти држављана Републике Србије настале ван њене територије нису уписане у матичне књиге које се воде у дипломатско - конзуларним представништвима, уписују се у матичне књиге које се воде по овом закону. Ст.2 наведеног члана закона прописано је да се пријава за упис чињенице из ст. 1 овог члана подноси преко дипломатско-конзуларног представништва на чијем подручју је та чињеница настала или непосредно надлежном органу из чл.6 ст.2 и 4 овог закона. Ст.3 прописује да се упис чињенице из ст. 1 овог члана врши на основу извода из матичне књиге иностраног органа, ако међународним уговором није друкчије уређено, а ст.4 да ако се не може прибавити извод из матичне књиге иностраног органа, упис чињенице из ст. 1 овог члана врши се на основу одлуке надлежног суда.

Одредбом чл.16 ст.1 Закона о ванпарничном поступку је прописано да ће суд до доношења одлуке о главној ствари посебном одлуком обуставити ванпарнични поступак, ако утврди да би поступак требало спровести по правилима парничног поступка. Поступак ће се по правноснажности те одлуке спровести по правилима парничног поступка пред надлежним судом.

У ситуацији када предлагач нема начина да издејствује право на издавање личне карте као јавне исправе којом грађани Републике Србије доказују идентитет, чиме је онемогућена и у остваривању свих осталих елементарних личних права, мора се пронаћи правни пут да јој се лична карта као доказ о идентитету изда.

Једини могући правни пут за то, за сада би био тужба за утврђење из чл. 188 ЗППа, којом би тужилца тражила утврђење да је дана 30.12.1972.год. у Обровцу закључила брак, те да је истинита исправа, извод из матичне књиге венчаних Општина Обровац за место Карин Горњи за упис број 7 за годину 1972, на основу чега би се наложило надлежном управном органу да изврши упис чињенице закључења брака у матичну књигу венчаних.

Из изнетог проистиче да је жалба предлагача основана, те да је ожалбено решење донето погрешном применом одредбе чл.76 Закона о матичним књигама и чл.16 ЗППа у вези са чл.30 ст.2 ЗОВПа, због чега је решење укинута на основу чл.387 тач.3 ЗППа у вези са чл.30 ст.2 ЗОВПа.

У даљем току поступка првостепени суд ће поступити у складу са одредбом чл.16 Закона о ванпарничном поступку.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ.223/12 од 27.03.2012. године)

12. Деоба

Кад се тражи уређење начина коришћења заједничком ствари нужни јединствени супарничари су сви заједничари.

Према чл.141 Закона о ванпарничном поступку у поступку уређења управљања и коришћења заједничке ствари суд уређује начин управљања и коришћења заједничке ствари сувласника, сукорисника и других суддржалаца исте ствари (заједничари), а према одредби чл.142 ст.2 истог закона предлог мора да обухвати све заједничаре, да садржи потребне податке о заједничкој ствари која је предмет поступка, као и разлоге због којих се поступак покреће.

Имајући у виду утврђено чињенично стање и наведене законске одредбе правилно је првостепени суд одбио предлог предлагача да уреди начин коришћења односно управљања заједничким улазом и двориштем на парцели бр.5385 КО Панчево и уличној стамбеној згради саграђеној на овој парцели, јер предлогом као заједничар није обухваћен Град Панчево, који је носилац јавне својине на наведеној парцели у 29/401 дела и корисник породичне стамбене зграде број 3 и помоћне зграде број 4 саграђених на парцели број 5385 КО Панчево.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ. бр.307/12 од 12.06.2012. године)

13. Лишење пословне способности

У поступку лишења пословне способности стање здравља противпредлагача мора да буде утврђено на основу прегледа комисије вештака.

Из списка предмета произилази да је дана 12.9.2011.год. поднео предлог да се његов отац, лиши пословне способности јер је дугогодишњи зависник од алкохола због чега се расипнички односи према имовини. Решењем од 25.11.2011.год. одређено је вештачење пословне способности противпредлагача које су обавили лекари на основу медицинске документације која постоји у неуропсихијатријској болници у Вршцу за 10 лечења у периоду од 1999.год. до 2005.год. на основу чега су дали своје мишљење, а да нису прегледали противпредлагача. Суд је одржао два рочишта на којима није саслушан противпредлагач и донео одлуку.

Доносећи ожалбено решење првостепени суд је начинио битну повреду поступка из чл.361 ст.2 тачка 9 ЗПП у вези чл.30 ЗВП а чињенично стање је непотпуно утврђено у смислу одредаба чл.31 до 44 Закона о ванпарничном поступку.

Одредбом чл.31, 32,33 и 34 ЗВП уређено је на који начин се покреће поступак за лишење пословне способности пунолетног лица, ко је овлашћен да покрене поступак и шта предлог треба да садржи, а одредбом чл.35 ЗВП да се у поступку лишења пословне способности одлучује на основу расправе на коју се позивају поред органа старатељства, лица које је поднело предлог и лице према коме се поступак води односно његов старалац или привремени заступник. Према одредби чл.36 ЗВП суд је обавезан да лично саслуша лице о чијој се пословној способности расправља осим изузетно ако би то било штетно по његово здравље или његово саслушање с обзиром на душевно стање није могуће. То све значи да је учесник овог поступка увек лице о чијој се пословној способности расправља које може да присуствује рочиштима, да предлаже доказе и да изјави жалбу на одлуку и то без обзира на стање свог душевног здравља. Одредбом чл.38 ЗВП изричито је одређено да лице према коме се поступак за лишење пословне способности води мора бити прегледано од најмање два лекара одговарајуће специјалности који ће дати налаз и мишљење о душевном стању и способности тог лица за расуђивање. Према тој императивној норми нужно је да се стање здравља противпредлагача утврди прегледом и да се о томе сачини медицинска експертиза а не да се врло олако о томе одлучи на основу медицинске документације која је стара више од 7 година.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.312/12 од 24.4.2012. године)

14. Обустава оставинског поступка

Када је уговором о доживотном издржавању оставилац располагао целокупном својом имовином оставински поступак се обуставља.

Из списка предмета произилази да иза смрти пок. нема имовине која би била предмет расправљања заоставштине јер је он целокупном својом имовином располагао за живота уговором о доживотном издржавању који је закључи са супругом.

Правилно је првостепени суд у таквој ситуацији применио одредбе чл.113 Закона о ванпарничном поступку и обуставио поступак расправљања заоставштине.

Одредбом чл. 113 ст.1 Закона о ванпарничном поступку прописано је да ако према подацима из смртовнице умрли није оставио имовину, оставински суд ће обуставити расправљање заоставштине, ставом 2 суд ће тако поступити и у случају ако је умрли оставио само покретну имовину, а ни један од лица позваних на наслеђе не тражи да се спроведе расправа, а према ставу 3 да ако је суд обуставио поступак због тога што се заоставштина састоји само из покретне имовине, лица позвана на наслеђе задржавају право да траже расправљање заоставштине. Одредбом чл.120 ЗВП одређено је да кад међу странкама постоји спор о праву из заоставштине суд неће прекидати расправљање заоставштине веће ће странку упутити да поведу парницу или поступак пред управним органом. Уговор о доживотном издржавању који су закључили оставилац и његова супруга којим је обухваћена целокупна имовина оставиоца производи правно дејство у погледу преноса права својине на имовину даном смрти примаоца издржавања. Законски наследници оставиоца имају право да поведу парницу у којој могу да докажу ваљаност таквог уговора и да истовремено за себе траже одређени ефекат по праву наслеђа уколико успеју да докажу да уговор има недостатке. То је њихово појединачно право и због тога с обзиром да се ради о правном питању, не утиче на одлуку суда у оставинском поступку за који је једина битна чињеница поред смрти оставиоца и да ли има имовине која чини његову заоставштину.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.317/12 од 22.05.2012. године)

15. Упућивање у спор

Кад предлагач не покрене парницу на коју је упућен сматра се да је његов предлог поднет у ванпарничном поступку повучен.

Према стању у списима предлагач је против противника предлагача поднео предлог ради деобе непокретности. На рочишту одржаном дана 17.01.2012. године противник предлагача предложио је да се поступак прекине и он упути на парницу ради доказивања себи припадајућих сувласничких удела на непокретностима које су предмет деобе, обзиром да је у те непокретности савесно вршио улагања.

Одредбом чл. 150 Закона о ванпарничном поступку је прописано да ако суд, поступајући по предлогу, утврди да је међу заједничарима спорно право на ствари које су предмет деобе или право на имовину, удео у заједничким стварима, односно имовини или је спорно које ствари, односно права улазе у заједничку имовину, прекинуће поступак и упутити предлагача да у одређеном року покрене парницу. Ако он то не учини, сматраће се да је предлог повукао.

Неосновано предлагач жалбом указује да је противник предлагача требао бити упућен на парницу пошто је он оспорио висину сувласничких удела учесника поступка обзиром да из наведене законске одредбе проистиче да се на парницу увек упућује предлагач без обзира на чињеницу који од учесника поступка је оспорио висину постојећих сувласничких делова. Ова законска одредба има своје оправдање и правну и логичну потпору, која се огледа у томе што је законодавац оваквом регулативом настојао да заштити предлагача од несавесног понашања противника предлагача који би, да се он упућује на парницу увек могао да непокретањем парнице, а потом поновним оспоравањем висине сувласничких удела, спречи предлагача у његовом праву на деобу односно такав поступак одуговлачи.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ бр.405/12 од 05.06.2012.године)

16. Дозвољеност жалбе

Жалба наследника који се одрекао права на жалбу је недозвољена.

Из списка овог предмета произилази да је на рочишту за расправљање заоставштине од 30.03.2012.г. утврђено шта чини заоставштину покојног, да су његови наследници синови и ћерка, а наследници су дали наследничке изјаве по којима су се сви прихватили свог наследног дела и истовремено га уступили брату који се прихватио наслеђа и уступљених делова од браће и сестре. Подносилац жалбе - наследник је дао наследничку изјаву да се прихвата свог наследног дела и да исти уступа, а он се као и остали наследници на том рочишту одрекао права на жалбу.

С обзиром да се наследник одрекао права на жалбу, његова жалба која је изјављена по правоснажности решења је одбачена као недозвољена на основу чл. 30 ЗВП а у веци чл. 373 ст. 1 тач. 1 ЗПП.

Суштина жалбе наследника је у тврдњи да он није дао наследничку изјаву онако како је наведено у записнику о расправљању заоставштине, да он није свој наследни део уступио брату већ да је дао наследничку изјаву да се прихвата наслеђа које му по закону припада. Правила о датој наследничкој изјави из чл. 220 Закона о наслеђивању одређују да једном дата позитивна наследничка изјава (о прихвату наслеђа) или негативна наследничка изјава (о одрицању од наслеђа) сматра се коначном и важи како у односу на заоставштину која је предмет оставинског поступка тако по правилу и у односу на заоставштину која би се евентуално касније пронашла. Према одредби чл. 220 ст. 4 Закона о наслеђивању наследник који се примио наслеђа може захтевати поништај изјаве о пријему ако је она последица принуде, претње, преваре или заблуде а то значи да за случај да наследник сматра да је његова наследничка изјава манљива из ових разлога може заштиту свог права остварити само у парничном поступку а не и жалбом по правоснажности решења о наслеђивању.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2-Гж.бр. 464/12 од 26.06.2012. године)

17. Недозвољено наслеђивање

Наследник који је умро након оставиоца, а није дао наследничку изјаву којом се одриче од наслеђа, не може да буде оглашен за наследника већ се на наслеђе позивају његови законски наследници.

Одредбом чл. 3 Закона о наслеђивању одређена је способност за наслеђивање тако да наследити може само онај ко је жив у тренутку оставиоачеве смрти. При томе су основне претпоставке за прелазак имовине са једног лица на његове наследнике: смрт оставиоца, постојање заоставштине, постојање наследника и постојање пуноважног основа за наслеђивање. Физичко лице је способно да наследи ако је у животу а способност за наслеђивање и правна способност физичког лица која се стиче рођењем а престаје смрћу, поклапају се.

Време смрти оставиоца и његових наследника је од значаја за расправљање заоставштине и утврђивање круга законских наследника који се позивају на наслеђе. Према одредби чл. 212 Закона о наслеђивању заоставштина прелази по сили закона на оставиоачеве наследнике у тренутку његове смрти.

Остарила је умрла 08.09.1992. године а њен супруг је преминуо 15.08.2006. године. У тренутку њене смрти њени законски наследници који су је надживели су супруг и ћерке а у тренутку смрти супруга његови законски наследници су њихове две наведене ћерке и његова ћерка из претходног брака. Обзиром да је супруг преминуо 18.08.2006. године а да је оставински поступак иза оставиље покренут 28.09.2007. године јасно је да он није могао бити оглашен за наследника и да није могао дати наследничку изјаву јер је изгубио правни субјективитет те је стога првостепени суд морао спојити оставинске поступке, који су се водили иза њих, расправити њихову заоставштину и позвати законске наследнике супруга по праву представљања.

(Решење Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ. бр.477/12 од 26.06.2012. године)

V
МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО

1. Солидарна одговорност

Осигуравајуће друштво и штетник за штету насталу у саобраћајној незгоди одговарају солидарно. Када је оштећени остварио своје потраживање у односу на штетника онда не може у другој парници захтевати да осигуравајуће друштво самостално плати исту штету већ само евентуално да солидарно плати већ досуђену штету.

Од чињеница релевантних за пресуђене првостепени суд је утврдио да је правоснажном пресудом Општинског суда у Панчеву К. 101/08 од 16.12.2008.год. окр. оглашен кривим за кривично дело угрожавање јавног саобраћаја из чл.189 ст.3 у вези ст.1 КЗ РС и изречена му условна осуда. Правоснажном и извршном пресудом Општинском суда у Панчеву П.587/08 од 13.11.2009.год. осигураник туженог је обавезан да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете настале као последица ове саобраћајне незгоде исплати износ од 130.000,00 дин. У том поступку овде тужени учествовао је као умешач јер је возило у тренутку незгоде било осигурано код туженог од одговорности за штету причињену трећим лицима.

Одредба чл.154 ст. 1 Закона о облигационим односима прописује обавезу лица које другом проузрокује штету да је надокнади, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице.

Одредбе чл.940 и 941 наведеног закона регулише осигурање од одговорности и прописују да у случају осигурања од одговорности, осигуравач одговара за штету насталу осигураним случајем само ако треће оштећено лице захтева њену накнаду, те да осигуравач сноси, у границама своте осигурања, трошкове спора о осигураниковој одговорности. У случају осигурања од одговорности, оштећено лице може захтевати непосредно од осигуравача накнаду штете коју је претрпело догађајем за коју одговара осигураник, али највише до износа осигурачеве обавезе. Оштећено лице има од дана када се догодио осигурани случај, сопствено право на накнаду из осигурања те је свака доцнија промена у правима осигураника према осигуравачу без утицаја на право оштећеног лица на накнаду штете.

Када се ради о штети насталој као последици саобраћајне незгоде оштећено лице има право да бира да ли ће штету тражити непосредно од штетника или од осигуравајућег друштва код кога је осигурано од одговорности за штету причињену трећим лицима, лице чијом кривицом је до саобраћајне незгоде па самим тим и штете дошло, а може тражити накнаду штете истовремено од оба ова лица. Ако штету тражи и од штетника и од осигуравајућег друштва онда је њихова одговорност солидарна обзиром да се не ради о дељивој обавези и потраживању из чл.412 Закона о облигационим односима. То даље значи да је тужилац иако поседује правоснажну и извршну пресуду којом је обавезан сам штетник да му надокнади нематеријалну штету насталу као последице саобраћајне незгоде од 27.07.2007.год., могао да поднесе посебну тужбу и против туженог као осигуравајућег друштва, као што је то и учинио. Међутим, он том тужбом није могао тражити да се тужени посебно обавезе на исплату досуђеног износа по пресуди Општинског суда у Панчеву П.бр.587/08 од 13.11.2009.год., већ је могао тражити да се тужени само солидарно обавезе на исплату тог износа са штетником.

Дакле, потраживање тужиоца према туженом не може бити самосталне правне природе, већ то потраживање може бити само солидарне правне природе са обавезом. Пошто тужилац чији је пуномоћник адвокат тужбеним захтевом тражи да се тужени самостално обавезе на накнаду штете по оним видовима и у износима по којима је већ обавезан штетник, а на то може бити обавезан само солидарно са штетником, тужбени захтев није основан, због чега је правилно одбијен на основу одредби чл.206, 412, 940 и 941 Закона о облигационим односима у вези са чл.103 ст.6 ЗППа.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 1 Гж.бр.270/12 од 24.04.2012. године)

2. Допринос оштећеног мора бити у непосредној вези са штетом

Допринос оштећеног штетном догађају цени се у корелацији непосредног узрока и последице. Чињеница да је оштећени учинио прекршај није у непосредном односу са штетом коју му је полицајац нанео у виду телесних повреда јер нема непосредне чињенице која би изазвала употребу силе од стране полиције.

У првостепеном поступку утврђено је чињенично стање из којег се као битне чињенице издвајају следеће: млл. тужилац је дана 28.4.2009.год. управљао путничким возилом марке „Мерцедес“, без возачке дозволе. У то време он је имао 15 година. Патрола саобраћајне полиције у чијем саставу је био и тужени зауставила је малолетног тужиоца и пошто га је искључила из саобраћаја упутила га да оде по своје родитеље. Млл. тужилац је кренуо пешке према својој кући а полицајци су га возилом пратили и пожуривали, а када су га питали зашто не трчи или не иде брже и када је он одговорио „шта те брига од чега мене боле ноге“, препречили су му пут а тужени је пришао тужиоцу ухватио га за дукс и десном руком ошамарио. Због тог шамара тужилац је претрпео лаке телесне повреде. Полицајац који је ударио тужиоца оглашен је кривим због кривичног дела злостављање и мучење из чл.137 ст.3 у вези ст.1 КЗ.

На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право из чл. 200 ЗОО па је пресуда потврђена али из других разлога. Тачни су наводи тужиоца да овом штетном догађају нема његовог доприноса јер чињеница да је малолетни тужилац управљао возилом без возачке дозволе са својих 15 година живота није узрок овом догађају. Допринос оштећеног штетном догађају цени се у корелацији непосредних узрока и последица а по којој је за штетни догађај од значаја само непосредан узрок а не и остале околности догађаја које нису у непосредној узрочној вези са наступелом последицом. То што је он возио без возачке дозволе је разлог да буде заустављен и искључен из саобраћаја и то ничим није допринело да га полицајац током интервенције удари. Примена силе од стране полиције је рестриктивна и она има оправдања у складу са Правилником о техничким обележјима и начину употребе средстава принуде којим се уређује употреба силе само ради спречавања активног и пасивног отпора лица у вези чијег понашања полиција интервенише. Овде таквог разлога није било, па према томе нема доприноса малолетног тужиоца насталој штети.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.513/12 од 07.09.2012. године)

3. Комуналне услуге

За плаћање комуналног рачуна није од значаја да ли је тужени користио комуналну услугу.

Утврђено је да тужени живи у, да је тужилац комунално предузеће коме је поверено обављање комуналних делатности као што је и одвожење смећа и наплата накнаде за ту врсту услуге. Скупљање смећа из места туженог обављало се према програму одржавања чистоће два пута месечно тако што се возило тужиоца кретало главном Војвођанском улицом, левом страном, односно са исте стране где се налази и кућа туженог. Тужени је имао могућност да његово смеће буде одвежено возилом тужиоца до депоније два пута месечно, али он ту могућност није користио незадовољан начином на који се то врши, те није тужиоцу плаћао накнаду за ове услуге, при чему је настао дуг у укупном износу од 3.495,00 динара.

Обавеза туженог у конкретном настала је достављањем рачуна од стране тужиоца туженом, па није од значаја да ли је при том закључен или не уговор о обављању појединих комуналних делатности како неосновано жалбом указује тужени, нити чињеница да тужени није користио услуге тужиоца незадовољан начином пружања ових услуга. Са наведеним у вези је примена одредбе чл. 17 ст. 1 Закона о облигационим односима да стране у облигационом односу су дужне да изврше обавезу и одговорне су за њено испуњење.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 3 ГЖ.бр.516/12 од 07.09.2012. године)

4. Обрачун трошкова адвоката је веродостојна исправа

Трошковник адвоката је веродостојна исправа па кад он није оспорен адвокат нема правни интерес за тужбу јер може да покрене, за наплату трошкова, извршни поступак.

Према одредби чл.18 ст.2 тачка 11 ЗИО, који је ступио на снагу 17.9.2011.год. извршење ради остваривања новчаног потраживања одређује се на основу веродостојне исправе коју представља и обрачун о награди и накнади адвоката. Тужилац је уз своју тужбу приложио обрачун трошкова који представља веродостојну исправу. Тужилац у тужби није учинио вероватним постојање његовог интереса да покрене парнични поступак у правној ситуацији кад има веродостојну исправу, свој обрачун трошкова на основу које може да тражи да се спроведе извршни поступак. Тачно је да тужилац у тужби није предложио издавање платног налога, међутим одредбом чл.453 ст.3 ЗПП одређена је обавеза суда да изда платни налог иако тужилац у тужби то не предложи а испуњени су сви услови за издавање платног налога као што је то и овде случај. Истом одредбом у ставу 5 је одређено да кад тужилац не учини вероватним постојање правног интереса за издавање платног налога суд ће тужбу одбацили. Смисао ових законских одредби је следећи: кад се ради о новчаном потраживању, о кондементаторној тужби, којом се тражи од суда заштита која се састоји у осуди на чинидбу правни интерес за тужбу је очигледан и он се састоји у томе да се издејствује судска одлука која ће бити извршна исправа да пошто тужени није платио дуг нити то добровољно испуни по доношењу пресуде, тужилац може да покрене извршни поступак и на тај начин оствари свој интерес односно наплати дуг. Закон о извршењу и обезбеђењу је одредио шта представља веродостојну исправу на основу којих може одмах да се тражи извршење ради наплате новчаног потраживања. Само у ситуацији када веродостојна исправа није довољна за покретање извршног поступка и кад тужилац докаже свој интерес за мандатни поступак суд треба да донесе одлуку, у противном таква тужба се одбацује јер тужилац за то нема интереса с обзиром да већ има извршну исправу на основу које може да заштити свој правни интерес и наплати принудно своје потраживање. У супротном, када би се дозволило да тужилац пошто већ има извршну исправу, свој обрачун трошкова као веродостојну исправу, поред тога води и парнични поступак и издејствује пресуду, то би значило да му се омогућује да за исту ствар има две извршне исправе.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 579/12 од 11.9.2012. године)

5. За штету нанету возилом одговара осигуравач

Када је штета настала због употребе превозног средства осигуравајуће друштво је одговорно за насталу штету у смислу чл.3 ст.1 тачка 1 Закона о обавезном осигурању у саобраћају.

У првостепеном поступку утврђено је чињенично стање из којег се издваја: осигураник туженог управљао је својим возилом када су га зауставили тужиоци као полицијски службеници тако што су службеним возилом марке „Пежо 206“ стали наспрам његовог возила, показали службену легитимацију и таблицу. Из службеног возила изашао је тужилац а у том тренутку је осигураник тужени возилом „Југо 55“ кренуо у намери да побегне са лица места. Стартовао је возило у правцу тужиоца који би да избегне ударац одскочио у страну а у исто време тужилац је са пола тела изашао из службеног возила а осигураник је тада ударио у службено возило и нанео тужиоцу лаку телесну повреду.

У погледу основа одговорности туженог осигуравача првостепени суд је правилно применио одредбе чл.3 ст.1 Закона о обавезном осигурању у саобраћају. Неосновани су наводи туженог изнети у овој парници и у жалби да спорни догађај није саобраћајна незгода и да због тога осигуравач не треба да плати штету. Према одредби чл.7 тачка 82 Закона о безбедности саобраћаја на путу, саобраћајна незгода је дефинисана као незгода која се догодила на путу или је започета на путу, у којој је учествовало најмање једно возило у покрету и у којој је најмање једно лице погинули или повређено или је настала материјална штета. Према одредби чл.3 ст.1 тачка 1 Закона о обавезном осигурању у саобраћају под саобраћајном незгодом се подразумева догађај у коме је настала штета због употребе превозног средства а неспорно је да је аутомобил превозно средство. То значи да према Закону о обавезном осигурању у саобраћају саобраћајна незгода је шире дефинисана у односу на тај појам из Закона о безбедности саобраћаја на путу јер се под саобраћајном незгодом сматра сваки догађај у коме је настала штета због употребе превозног средства. С обзиром да је осигураник туженог аутомобилом нанео штету тужиоцима одговорност туженог се заснива на одредбама Закона о обавезном осигурању у саобраћају.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву, 2Гж.бр.656/12 од 16.10.2012. године)

6. Уговор о поклону и одговорност за материјалне недостатке

Поклонопримац се не може позивати на штету проистеклу из доброчиног правног посла а посебно не на штету због материјалног недостатка ствари.

На основу бестеретног правног посла онај ко добија, поклонопримац не може се позивати на штету проистеклу из таквог доброчиног правног посла а посебно не на штету због материјалног недостатка ствари. Институт одговорности за материјални недостатак ствари везан је искључиво за теретни уговор о купопродаји. Чак и када би се прихватило да се разматра о тужиљиним захтеву за штету због материјалног недостатка ствари и у том случају њен захтев не би био основан како због правила из чл.480 ЗОО тако и због застарелости њеног захтева. Суштина тужиљиног захтева односи се на материјални недостатак некретнине јер се капија која је једини пролаз до стамбене зграде налазила на парцели комшије па је било неопходно да не би дошло до предаје тог дела парцеле да она један део своје парцеле уступи том комшији. Према одредби чл.480 ЗОО продавац не одговара за недостатке који су у часу закључења уговора били познати купцу или му нису могли остати непознати с тим да се сматра да нису могли остати непознати купцу они недостаци које би брижљиво лице са просечним знањем и искуством могло лако опазити при уобичајном прегледу ствари. Сваки купац некретнине има могућност и треба да у јавном регистру провери међе парцеле коју купује и да тражи да се на лицу места где се налази некретна те међе провере. Према томе, недостатак некретнине која је била предмет уговора није могао остати непознат њеном купцу. Кад би се прихватило да се ради о скривеном недостатку продавац према одредби чл.482 мора у року од 6 месеци од предаје ствари да о томе обавести купца а према чл.500 ЗОО права купца се гасе протеклом једне године о обавести о недостатку. Међутим, купац који уопште не обавести продавца о недостатку такође нема право да тражи штету због тог недостатка кад протекне једна година. У сваком случају ти рокови су за тужиљу протекли па је то још један разлог због чега је њен захтев неоснован.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.675/12 од 30.10.2012. године)

7. Одговорност власника домаће животиње

Власник домаће животиње за штету одговара по принципу објективне одговорности.

У првостепеном поступку утврђено је чињенично стање из којег се као битне чињенице издвајају следеће: тужена је власник једног говечета које је чувао заједно са осталим стадом тужени чобанин. У раним јутарњим часовима дана 30.4.2008.год. стадо је прелазило пут у насељеном месту, који је регионални пут Вршац - Београд. Тим путем се у правцу Вршца кретао тужилац својим возилом марке „Фолцваген" и на 4-5 метара када је пришао стаду говече тужене се издвојило из стада и скочило на хаубу тужиочевог возила. Том приликом је оштећено тужиочево возило за чију поправку је по рачуну од 19.5.2008.год. плаћено 114.045,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је правилно обавезао да штету надокнади али је погрешно применио материјално право у погледу на власника говеда, због чега је пресуда потврђена односно преиначена на начин како је то пресуђено.

Тужени чобанин за ову штету одговара по основу кривице јер је као чувар стада скривио штету тиме што није обезбедио да стадо у коме је било и говече тужене безбедно пређе преко пута. Његова одговорност се темељи на одредби чл. 154 и 158 ЗОО којима је прописано да онај ко другоме проузрокује штету дужан је да је накнади уколико не докаже да је штета настала без његове кривице и да кривица постоји када је штетник проузроковао штету намерно или непажњом. Животиња је опасна покретна ствари и за штету коју она нанесе одговара се по принципима објективне одговорности у смислу чл.173 Закона о облигационим односима а за штету одговара ималац у смислу чл.174 ЗОО. Тужена је власник говечета па је по основу објективне одговорности дужна да надокнади штету тужиоцу. Одредбом чл.176 ЗПП одређено је правило да уместо имаоца ствари и исто као он одговара лице коме је ималац поверио ствар да се њоме служи или лице које је иначе дужно да је надгледа а није код њега на раду. Тужени није био на раду код па њена одговорност по основу овог правила не може да буде искључена. С обзиром да они одговарају по различитим основима њихова одговорност је солидарна у смислу чл.206 ЗОО.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.694/12 од 30.10.2012. године)

8. Приговор застарелости

О приговору застарелости се одлучује на основу утврђених чињеница а не пружених доказа.

Из списка предмета произилази да је на предлог тужиоца донето решење о извршењу Ив.бр.9208/10 од 04.11.2010.год. којим је наложено туженима да плате дуг од 20.2010,00 динара са затезном каматом по стопи одређеној Законом о висини стопе затезне камате почев од 01.9.2010.год. и трошкове извршног поступка у износу од 7.7024,00 динара. То решење је донето на основу аналитичке картице у којој је констатовано стање дуга на дан 01.1.2010.год. од 15.590,00 динара са месечно доспелим каматама и трошковима опомене за плаћање дуга у укупном износу од 20.604,30 динара. Поводом приговора тужених у мандатном поступку је утврђено да је тужилац туженима испостављао рачуне за период од 01.1. до 30.9.2010.год. за износ од 8.018,08 динара, да је обрачун струје извршен за пословни простор тужених па је првостепени суд на основу те чињенице одржао на снази решење о извршењу за део дуга који се односи на период од годину дана у односу на поднети предлог за извршење. Првостепени суд сматра да тужилац није доказао структуру дуга који је настао до 01.1.2010.год. од 15.590,02 динара нити је доказао да у односу на тужене треба применити одредбу чл.374 ЗОО којима је прописано да међусобна потраживања настала у промету роба и услуга застаревају за три године. Поред тога првостепени суд није прихватио да су тужени платили износ од 6.177,00 динара јер нису доставили доказ на ту околност у прилогу поднеска у којем се позивају на ту чињеницу нити до окончања поступка.

Поступајући на овакав начин првостепени суд је учинио битну повреду парничног поступка из чл.361 ст.2 тачка 12 ЗПП јер је пресуда неразумљива, у супротности са изведеним доказима и не садржи разлоге о битним чињеницама, које се тичу времена и висине дуга и да ли је он и у ком износу плаћен.

Неразумљиво је и нелогично образложење првостепеног суда да тужилац није пружио доказе о структури дуга на дан 01.1.2010.год. за износ од 15.590,02 динара и доказе да се у погледу застарелости примењују одредбе чл.374 ЗОО. Приговор застарелости је материјално правни приговор о коме одлучује суд на основу утврђених чињеница а не пружених доказа. Поред тога за оцену приговора застарелости треба разликовати три могуће ситуације када се ради о испоруци електричне енергије. Прва ситуација је када се електрична енергија испоручује за потребе домаћинства у ком случају се рок застарелости рачуна према одредби чл.378 ст.1 тачка 1 ЗПП, односно важи рок од једне године. Друга ситуација је када се ради о испоруци струје привредном субјекту у ком случају важи рок из чл.374 ЗОО од три године. Трећа ситуација је када тужилац као привредни субјект испоручује струју физичком лицу али не за потребе његовог домаћинства, већ да друге потребе као што је у овом случају пословни простор тужених када се примењује општи рок застарелости из чл.371 ЗОО од десет година. Првостепени суд даје нелогично објашњење да се ради о застарелом року од 1 године а при том утврђује се обрачун струје односи на пословни простор тужених.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.712/12 од 30.10.2012. године)

9. Накнада штете

За одлучивање о накнади штете коју полицајац нанесе у вршењу своје дужности битна је чињеница да ли је употреба силе била оправдана или се ради о прекорачењу.

У току првостепеног поступка утврђено је да је тужилац дана 21.7.2005.год. управљајући својим возилом марке „БМВ“ испред Привредне банке због неприлагођене брзине ударио у жардињеру и да му је тада пришла полицијска патрола. Тужилац се тада супротставио наредби полиције, вербално и физички јер је ударио полицајца па су према њему предузете мере физичке силе када је ухапшен и приведен у полицијску станицу. Тужилац је због кривичног дела ометања овлашћеног службеног лица у обављању послова из чл.23 ст.2 у вези ст. 1 Закона о јавном реду и миру оглашен кривим пресудом Општинског суд у Панчеву. Тужилац је претрпео лаке телесне повреде. Због тих повреда трпео је одређене физичке болове и страх.

Према оваквом стању у списима и изведеним доказима не прихватљив је став првостепеног суда да тужилац није доказао да су повреде које је задобио у узрочној вези са радњама туженог јер напротив из изјаве тужиоца као странке, сведока и мишљења вештака др Дражена Јелаче произилази супротан закључак да је тужилац задобио телесне повреде и у незгоди коју је сам изазвао а одређене повреде и приликом интервенције полиције у чијој патроли је био и тужени.

Међутим, битне чињенице за доношење одлуке у овој парници тичу се механизма повређивања, у вези чега треба на недвосмислен начин утврдити које повреде су настале у саобраћајној незгоди а које повреде је тужилац претрпео приликом полицијске интервенције. Поред тога битна чињеница је и да ли су и у којој мери повреде које је тужилац задобио приликом полицијске интервенције повећале интензитет и трајање његовог физичког бола и страха у односу на повреде задобијене саобраћајном незгодом. Кључна битна чињеница за одлуку је и да ли је тужени заједно са осталим полицајцима приликом савладавања отпора тужиоца употребио силу која је била оправдана. То из разлога што према одредби чл.84 ст.1 Закона о полицији овлашћено службено лице може да употреби силу ако на други начин не може да изврши задатак и то суздржано и сразмерно опасности која прети законом заштићеном добру и вредности односно тежини дела која се спречава или сузбија. Такође, Правилник о техничким обележјима и начину употребе средстава принуде (Сл.Гласник РС 19/07 и 112/08) овлашћује полицијског службеника да у датој ситуацији и у конкретним околностима употреби средство принуде које јемчи успешно обављање полицијског посла уз најблаже последице по лице према коме средство принуде употребљава.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.830/12 од 20.11.2012. године)

10. Цесија

Када је цесија закључена ради наплаћивања у смислу чл.444 ст.2 ЗОО обавеза дужника се гаси тек кад поверилац наплати уступљено потраживање.

У првостепеном поступку утврђено је чињенично стање из којег се као битне чињенице издвајају следеће: на предлог тужиоца од 14.12.2009.год. донето је решење о извршењу којим је наложено туженом да плати дуг од 269.900,24 динара са законском затезном каматом од дана доспелости сваког појединог и трошкове извршног поступка од 15.198,00 динара. Поводом приговора туженог у мандатном поступку је утврђено да је тужилац туженом испоставио рачуне у укупном износу од 269.924,00 динара за преузету робу по тим рачунима - отпремницама и да тужени тај дуг није платио. Тужени је и власник другог предузећа. Дана 01.4.2009.год. закључен је уговор о цесији између туженог као власника СТР, његовог предузећа ДОО „Петра дуо" и тужиоца ради измирења обавезе по доспелим рачунима тако што је тужени као цедент - уступалац уступио тужиоцу као цесионару - пријемнику своје потраживање које има према сопственом предузећу цезусу ДОО у износу од 536.393,17 динара. Уговором је констатовано да на тај начин престаје обавеза туженог према тужиоцу и да тужилац постаје поверилац тужениковог предузећа ДОО. Циљ те цесије је био да се намири потраживање тужиоца за неплаћене рачуне СТР. Ни тужени нити његово предузеће ДОО као цезус из уговора о цесији нису платили тужиоцу потраживање по испостављеним рачунима за робу.

Код овако утврђеног чињеничног стања правилно је првостепени суд применио материјално право и одржао на снази платни налог односно решење о извршењу у складу са чл.444 ст.2 ЗОО. Из закљученог уговора о цесији, не доводећи у питање основ тог уговора и допуштеност каузе према чињеници да тужени као предузетник уступа потраживање које он сам има према свом предузећу, произилази да је цесија закључена ради наплаћивања у смислу чл.444 ст.2 Закона о облигационом односима јер је недвосмислено наведено у том уговору да се потраживање уступа ради измирења обавезе. Код тог посебног случаја уступања потраживања обавеза дужника се гаси тек кад поверилац наплати уступљено потраживање. С обзиром да потраживање није платио цезус односно ДОО, тужилац има право да то потраживање наплати и од дужника који је остао у облигационом односу и после закљученог уговора о цесији и то као купац у односу на тужиоца као продавца што значи да је легитимисан и за овај спор. У том смислу се неосновани жалбени наводи да се туженикова обавеза угасила преузимањем дуга јер се овде не ради о преузимању дуга већ о посебној врсти цесије преузимању потраживања ради наплате.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.841/12 од 20.11.2012. године)

11. Рад у црквеној општини

Основни суд је апсолутно ненадлежан да одлучује о правима ангажованог лица на пословима у Српској православној црквеној општини.

Побијаним првостепеним решењем одбачена је тужба у року од 15 дана по правоснажности решења и под теретом.

Побијаним решењем утврђено је да је тужилац поднео тужбу ради утврђивања права из радног односа против тужене Српске Православне црквене општине Вршац. Тужбом је навео да је радио од априла 2007. године код тужене као помоћник тадашњег црквењака, појац, координатор и организатор обреда и да је наведене послове обављао све до 15.06.2011. године. Тужена је у одговору на тужбу указала да није пасивно легитимисана у овом спору, јер није могла да ангажује тужиоца за описане послове, с обзиром да према одредби чл. 176 став 1 тачке 16 Устава СПС о постављању и разрешавању појаца и црквењака одлучује парох уз сагласност Управног одбора СПЦО.

Применом одредбе чл. 16 ЗПП првостепени суд је побијаним решењем одбацио тужбу из разлога што одлучивање о захтеву тужиоца не спада у судску надлежност.

Правилно је првостепени суд тужбу тужиоца против тужене одбацио, јер је за утврђење да је тужилац био у радном односу код тужене предвиђена посебна врста поступка и примењује се Устав Српске православне цркве, као и Закон о црквама и верским заједницама. На наведено указује примена одредбе чл. 1 Закона о парничном поступку којом је прописано да се овим законом уређују правила поступка за пружање судске правне заштите по којима се поступа и одлучује приликом решавања грађанскоправних спорова из личних, породичних, радних, привредних, имовинскоправних и других грађанскоправних односа, осим спорова за које је посебним законом предвиђена друга врста поступка.

Одредбом чл. 7 ставом 1 Закона о црквама и верским заједницама прописано је да држава не може ометати примену аутономних прописа цркава и верских заједница. Из правилне примене наведених одредби произилази да редован суд у овој врсти спора није надлежан с обзиром на аутономност Српске Православне Цркве, јер су права и обавезе свештеника и верских службеника регулисане одредбом чл. 8 Закона о црквама и верским заједницама, па се ни у материјално правном смислу не могу применити одредбе Закона о раду. Примена посебних прописа не ограничава права запослених, већ посебно уређује поступак и начин остваривања истих права зато нису основани наводи жалбе о постојању дискриминације црквених службеника у односу на остале запослене за које суд редовне надлежности може да пружи правну заштиту.

(Решење Вишег суда у Панчеву 4 Гж1. бр. 52/12 од 30.10.2012. године)

12. Камата на камату

Када банка одобри минус на текућем рачуну ради се о кредитирању па на таква потраживања тужилац има право да наплати камату на камату.

Однос банке и власника текућег рачуна, у време трајања минусног салда на истом, представља кредитирање власника текућег рачуна од стране банке.

Одредбом чл.1065 Закона о облигационим односима је прописано да се уговором о кредиту банка обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором.

Стога се на конкретан случај имају применити одредбе чл.262, чл.1054, чл.1065, чл.400 ст.3, чл.277 и чл.279 Закона о облигационим односима, јер је тужени располагао средствима са свог текућег рачуна иако на рачуну код тужиоца није имао покриће за такво поступање, чиме је направио минусни салдо на рачуну тужилачке банке од 7.499,50 динара. За наведени износ минусног салда тужилац је кредитирао туженог, па стога поред права на повраћај износа од 7.499,50 динара тужилац има право и на камату обрачунату по уговореним стопама, што у збиру представља 52.877,82 динара. Када је упитању кредитно пословање банака и других банкарских организација искључење забране наплате камате на камату проистиче из чл.400 ст.3 Закона о облигационим односима којим је прописано да се кредитном пословању банака законски даје слобода у времену, начину и висини уговарања камате. Пошто тужени ни после 27.12.2010. године није измирио наведени дуг он је пао у доцњу па су се у смислу чл.277 Закона о облигационим односима стекли услови и обавеза и за обрачун затезне камате на наведени новчани износ.

Супротно становишту првостепеног суда да висина камате по закљученом уговору по текућем рачуну грађана сходно чл.46 ст.2 Закона о облигационим односима није одређена нити одредива, овај суд је становишта да чл.4 и 5 овог уговора садрже јасне податке на основу којих се камата може одредити, па је она у смислу чл.50 истог закона одредива. Тужени је потписом уговора о текућем рачуну грађана прихватио све обавезе из тог уговора и дужан је да их изврши.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 1 ГЖ. Бр.726/12 од 30.10.2012. године)

13. Одговорност комуналног предузећа

За штету од стабла које је пало услед физиолошког одумирања одговара комунално предузеће чија је делатност да се стара о одржавању зелених површина по принципу објективне одговорности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је дана 20.07.2011. године око 6,55 часова паркирао своје возило марке Опел Вектра, на паркинг месту испод дрвета врбе на Тамишком кеју бб, када се исто стабло сломило и оштетило његов аутомобил. Истога дана тужилац је позвао представнике ЈКП Зеленило Панчево који су дошли на лице места, фотографисали ауто, склонили дрво са аутомобила и урадили процену штете на аутомобилу. Тужилац је одбијен за накнаду штете од стране туженог ДДОР Панчево са образложењем да је тог дана брзина ветра била већа од 17,2 метара у секунди. Иначе тога дана је подручје Панчева захватило снажно невреме праћено кишом, градом и олујним ветром. Стабло врбе било је крто односно у процесу физиолошког одумирања, па је с обзиром на старост и стање требало да буде уклоњено пре настанка штетног догађаја. Штета на аутомобилу износ укупно 45.865,00 динара. Тужени ЈКП Зеленило обавља комуналну делатност од општег заједничког интереса за све грађане Панчева, а тужени ДДОР Нови Сад је осигуравач овог туженог по полиси осигурања од одговорности из делатности.

Овакво чињенично стање првостепени суд је утврдио правилно и потпуно, оценом свих изведених доказа, па дату оцену изведених доказа прихвата овај суд и на исту указује.

На основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања правилном применом материјалног права и на основу одредбе чл. 458 став 4 ЗПП одржан је на снази платни налог којим је наложено туженима да солидарно тужиоцу исплате износ од 45.865,00 динара, као и трошкове издавања платног налога, али и трошкове првостепеног поступка. Како тужени ЈКП Зеленило Панчево обавља комуналну делатност у склопу које је и одржавање зелених површина, уклањање стабала, јер је то делатност од општег интереса за грађане Панчева, онда је одговоран за штету коју из ове делатности учини трећим лицима сходно одредби чл. 174 Закона о облигационим односима. Пропуст овог туженог, а одговорност и туженог ДДОР Нови Сад Филијале Панчево као осигуравача састојао се у томе што није уклоњено дрво које је пало на аутомобил тужиоца пре штетног догађаја иако је утврђено вештачењем на које нико није имао примедби у поступку да је било у процесу физиолошког одумирања. Због тога нису основани наводи жалбе о томе да је штета настала услед непогода условљене јаким ветром.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 3 ГЖ.бр. 872/12 27. новембра 2012. године)

14. Правни посао супротан императивним прописима

Кад је десимуловани правни посао супротан императивним прописима странка не ужива судску заштиту.

Из писмених исправа произилази несумњиво да су тужилац и тужена договорили купопродају стана површине 30м² од којих је тужилац био власник 16м² а преостала површина је фактички коришћена у склопу једног стана иако тужилац нити његов правни претходник нису били укњижени власници целе површине. Договорена цена је била 9.500 евра а плаћено је 7.000 евра. Преостали износ од 2.500 евра по главном уговору тужена је требала да плати до 19.9.2003.год. али је поред тога потписала и изјаву о зајму истог износа од 2.500 евра који треба да плати до 19.9.2003.год. иако зајам није постојао већ се радило о преосталом делу купопродајне цене. Такав зајам је симуловани правни посао и он је настао само наизглед, привидно, а прикрио је други правни посао а то је дуг тужене за уговорену цену купљеног стана од 2.500 евра. Из писмених исправа произилази такав закључак јер се главни купопродајни уговор закључује истог дана када и наводни зајам па пошто тужена није платила преосталу цену на дан овере главног купопродајног уговора којим је одређено да ће она ту обавезу исплатити кад преузме посед стана 19.9.2003.год. симулован је зајам са истом сумом новца и истим роком враћања до 19.9.2003.год. Десимуловани посао у овом правном односу је недозвољен правни постао и супротан императивним прописима јер се односи на цену некретнине на којој тужилац није био власник. Према одредби чл.3 Закона о основама својинско правних односа само власник има право да располаже са ствари коју држи и да се уздржи од повреде права својине другог лица што значи да само власник може да прода своју некретнину. Како је тужилац продао 16м² колико је имао стан бр.5 и за то примио 7.000 евра а уговорио цену од 9.500 евра за површину од 30м² с тим што он није власник преостале површине, а на коју се и односи неисплаћени део купопродајне цене, он за такав правни посао који је супротан императивним нормама не ужива судску заштиту због чега је његов тужбени захтев одбије.

(Пресуда Вишег суда у Панчево 2 Гж.бр.1592/11 од 31.1.2012. године)

15. Осигурана сума

Осигуравајућа организација за штету из саобраћајне незгоде одговара до висине осигуране суме.

Несумњиво је у овој парници тачно да код сина тужилаца постоји нарочито тешки инвалидитет, да тужиоци као родитељи трпе трајно због тога душевну бол јаког интензитета и да им за то припада правична накнада. Међутим, одговорност туженог осигурања иако је неспорно да је њихов осигураник крив за саобраћајну незгоду, је уговорена до висине осигуране суме. За овај спор је битна чињеница да ли је тужено осигурање из штетног догађаја односно саобраћајне незгоде која се догодила 04. јуна 2007.год. исплатило и у којим износима штету и да ли је тим исплатама исцрпљена сума осигурања. За ту важну чињеницу је било претходно питање накнада штете која је досуђена сину тужиоца у предмету Вишег суда у Панчеву П.бр.28/10, због чега је првостепени суд могао да застане са овим спором до правоснажног окончања наведене парнице.

У поновљеном поступку првостепени суд ће отклонити наведену битну повреду парничног поступка из чл.361 ст.2 тачка 12 ЗПП и о битној чињеници колико је исплаћено по основу штетног догађаја по свим видовима од стране туженог дати ваљане разлоге и потом донети нову одлуку водећи рачуна о исцрпљености осигуране суме.

(Решење Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.1595/11 од 31.1.2012. године)

16. Капара

Кад уговор о капари који за предмет има непокретност није сачињен у законској форми новац се враћа јер је стечен без основа.

Према одредби чл.79 Закона о облигационим односима капара се даје у тренутку закључења уговора, као знак да је уговор настао и као средство обезбеђења извршења тог уговора. У конкретном случају је неспорно да уговор о продаји није закључен. Предуговор који је закључен у писменој форми а који није оверен код суда, сматра се да није ни настао. То је изричито предвиђено одредбама чл.4 ст.2 и 3 Закона о промету непокретности. Према тој законској одредби, уговор о промету непокретности закључује се у писменој форми а потписи уговарача оверавају од стране суда. Према одредби чл.45 Закона о облигационим односима, предуговор је такав уговор којим се преузима обавеза да се доцније закључи други, главни уговор. Прописи о форми главног уговора важе и за предуговор, ако је прописана форма услов пуноважности уговора. Обзиром да предуговор није оверен, онда он није ни настао па се извршена исплата не може сматрати капаром. Капара је акцесоран, споредан уговор и не може егзистирати без постојања главног уговора односно главне обавезе. Без овере нема уговора, а кад нема уговора нема ни капаре која настаје у тренутку закључења уговора. Чим нема капаре, постоји обавеза враћања примљеног износа по правилу из чл.210 Закона о облигационим односима, заједно са каматом по чл.214 наведеног закона.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ.бр. 14 /12 од 31.1.2012. године)

17. Накнада штете због насиља у породици

Деца која су трпела насиље у породици имају право на накнаду штете због повреде права личности

Од чињеница релевантних за пресуђење првостепени суд је утврдио да су тужени и тужила бивши брачни другови, а тужиоци рођ.1993.год. и рођ.1998.год. су њихова деца. Међусобни односи супружника били су поремећени дужи временски период, због чега је дошло до развода брака 1994.год. а 1997.год. до помирења и успостављања ванбрачне заједнице. Често и без икаквих разлога и повода тужени је тукао тужиљу без обзира на присуство деце и претио да га не пријављује јер ће у противном убити, њу, децу и њене родитеље. 18.08.2007.год. у јутарњим часовима без икаквог повода нанео јој је два ударца песницом у пределу главе, када је тужила напустила заједницу и са децом отишла код родитеља. Тада јој је ћерка, која је имала непуних девет година испричала да је отац чупао за косу, викао на њу и малтретирао је и да се у тим ситуацијама она увек упишвила, док јој је син испричао да је покушавао да одбрани сестру али да је тада добијао од оца ударце у пределу главе. Деца ово раније нису испричала мајци јер је отац претио да ће убити и њих и мајку уколико јој нешто буду рекли. Пресудом Општинског суда у Панчеву тужени је оглашен кривим. Млдб.тужиоци претрпели су психичке последице у виду постојања страха са пропратним телесним манифестацијама и битно наруженим стањем психичке равнотеже. У ситуацијама директног трпљења злостављања код оба детета је доминирао примарни страх јаког интензитета, продужен краће време после (до 1 сата). У условима поремећених породичних релација и злостављања мајке пред децом трпели су страх средњег интензитета (хронични страх) за све време заједничког живота родитеља. По престанку брачне заједнице и издвајању деце и мајке јављају се повремено асоцијације на претрпљено злостављање што представља страх слабог интензитета који ће дуго да егзистира и то две године и више.

Кривица туженог и његова обавеза на накнаду штете проистиче из одредбе чл.13 ЗППа, којом је прописано да је у парничном поступку суд у погледу постојања кривичног дела и постојања кривичне одговорности учиниоца везан за правоснажну пресуду кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим, а тужени је у овом случају правоснажно осуђен за кривично дело насиље у породици, чија радња извршења истовремено представља и штетни догађај.

Пошто, према одредби чл. 184 ст.4 ЗППа суд није везан за правни основ тужбеног захтева, али је према чл.13 ЗППа везан за правоснажну осуђујућу кривичну пресуду која у овом случају постоји, овај суд је становишта да би млдб.тужиоци у конкретном случају могли црпети право на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права личности. Права личности, као људска права зајемчена су Уставом Републике Србије, па је тако према одредби чл.25 Устава физички и психички интегритет неповредив и нико не може бити изложен мучењу, нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању, нити подвргнут медицинским или научном огледима без свог слободног датог пристанка, док су одредбом чл.64 Устава зајемчена права детета и предвиђено да деца уживају људска права примерена свом узрасту и душевној зрелости, да су заштићена од

психичког, физичког, економског и сваког другог искоришћавања или злоупотребљавања, као и да се права детета и њихова заштита уређују Законом. Породични закон у чл.10 забрањује насиље у породици и установљава право на заштиту од насиља у породици, а чл.197 истог закона одређује шта се сматра насиљем у породици.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ.бр.38/12 од 31.1.2012.год.)

18. Застарелост

Накнада штете проистекла из кривичног дела застарева у привилегованом року који важи и за кривично дело.

Из списка предмета и утврђеног чињеничног стања произилазе следеће битне чињенице за овај спор: пресудом К.бр.450/09 од 26.5.2009.год. тужена оглашена је кривом због кривичног дела увреде је дана 06.8.2005.год. приликом изласка из такси возила видевши тужиоца на балкону свог стана рекла му „Ту живи шљам“. Та пресуда постала је правоснажна 16.7.2009.год. доношењем пресуде Окружног суда у Панчеву Кж.бр.575/09 која је достављена тужиоцу 03.9.2009.год. У кривичном поступку тужилац је поставио имовинско правни захтев 16.9.2005.год. Ова тужба поднета је 20.7.2010.год. Тужена је у поновљеном поступку након укидања раније донете пресуде истакла приговор застарелости.

На овако утврђено чињенично стање суд је погрешно применио материјално право и досудио тужиоцу надокнаду нематеријалне штете при чему је оценио да је истакнути приговор застарелости неоснован јер за тужиоца није протекао рок из чл.376 ст.2 ЗОО којим је одређено да потраживање накнаде штете у сваком случају застарева за 5 година од кад је штета настала. Рок из чл.376 ст.2 као објективни рок застарелости накнаде штете везује се само за објективну чињеницу настанка штете у оквиру којег егзистира субјективни рок из става 1 тог члана а којим је одређено да потраживање штете застарева за 3 године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило.

Другостепени суд је оценио да је приговор застарелости тужене основан и да је у том делу основана и жалба односно да је потраживање тужиоца застарело применено одредби чл.377, 388 и 390 ст.2 Закона о облигационим односима, којима је одређено да када је штета проузрокована кривичним делом а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења, да се застаревање прекида подизањем тужбе и сваком другом повериочевом радњом предузетом против дужника пред судом и да рок од 3 месеца се додатно примењује у ситуацији када је суд упутио повериоца да своје пријављено потраживање остварује у парничном поступку.

То у овој парници значи следеће: тужилац је за штету, свој душевни бол због нанете увреде, и за лице које му је штету причинило сазнао дана 06.8.2005.год. када га је тужена увредила и од тада би му се рачунао рок од 3 године за подношење тужбе из чл.373 ст.1 ЗОО. Међутим, пошто се ради о штети која проистиче из кривичног дела увреде из чл.170 ст.1 КЗ за које кривично дело је предвиђен општи рок застарелости од 4 године у смислу чл.104 тачка 6 КЗ за ту штету би се примењивао привилеговани рок од 4 године од штетног догађаја од 06.8.2005.год. Тужилац је и тај привилеговани рок прекинуо истицањем имовинско правног захтева у кривичном поступку 16.9.2005.год. и од тог датума му је почео да тече нови рок од 4 године који је истекао 16.9.2009.год. Поред тога у корист тужиоца је текао и накнади рок од 3 месеца од дана када је примио другостепену пресуду Кж.бр.575/09 имајући у виду да је пресудом К.бр.450/09 упућен да свој имовинско правни захтев

оствари у парници па како је он ту пресуду примио 03.9.2009.год. задњи рок за подношење његове грађанске тужбе за накнаду штете је био 03.12.2009.год. С обзиром даје тужилац тужбу поднео 20.7.2010.год. произилази да је његово потраживање застарело због чега он у смислу чл.360 ЗОО нема право да захтева испуњење обавезе. Због тога је његов тужбени захтев одбијен.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.96/12 од 21.2.2012. године)

19. Застарелост

Рок застарелости се може прекинути само док застарелост тече.

Према одредби чл. 378 ст.1 тач.1 ЗОО, потраживање накнаде за испоручену електричну енергију за потребе домаћинства застарева за једну годину. Чињеница да је тужени дана 28.08.2007.г. платио 10.000,00 дин. не значи да је он тиме прекинуо рок застарелости и да од тог времена рок изнова тече. Закон о облигационим односима поводом застарелости разликује две ситуације које су прописане у чл. 387 и чл. 366. Према одредби чл. 387 ЗОО, застаревање се прекида када дужник призна дуг а признање се може учинити не само изјавом него и посредно давањем отплате, плаћањем камате и давањем обезбеђења. Овде је реч о признању дуга у току застарелости што значи да је учињено док застарелост тече. У другој ситуацији када се ради о застарелој обавези за признање већ застареле обавезе према одредби чл. 366 ЗООа неопходно је да дужник писмено призна застарелу обавезу у ком случају би време за застарелост поново почело да тече. Када је тужени 28.08.2007.г. и касније, плаћао део дуга, а није навео за који месец плаћа струју, имајући у виду правило урачунавања да је тиме платио најстарији дуг, он је таквим уплатама измиривао натуралну облигацију јер је платио већ застарело потраживање.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.102/12 од 21.2.2012. године)

20. Снижење накнаде

Када су услуге из уговора о организовању путовања непотпуне или неквалитетно извршене путник може захтевати сразмерно снижење цене.

Одредбом чл. 866 Закона о облигационим односима прописано је да организатор путовања одговара за штету коју проузрокује путнику због потпуног или делимичног неизвршења обавеза које се односе на организовање путовања предвиђених уговором и овим законом. Одговорност организатора прописана је и када сам врши поједине услуге према чл. 867, као и када их врши преко трећих лица према чл. 868 Закона о облигационим односима. Пропуст првостепеног суда је и у томе што приликом одлучивања о тужбеном захтеву тужилаца није имао у виду поред општих услова организатора и одредбе Закона о туризму, одредбу чл. 869 став 1 ЗОО којим је прописано да ако су услуге из уговора о организовању путовања непотпуне или неквалитетно извршене, путник може захтевати сразмерно снижење цене под условом да је ставио приговор организатору путовања у року од осам дана од дана завршетка путовања и став 2 да захтев за снижење цене не утиче на право путника да захтева накнаду штете.

За јасне и потпуне разлоге, првостепени суд ће утврдити и упоредити врсту и квалитет смештаја који је првобитно уговорен између парничних странака, са врстом и квалитетом смештаја који су тужиоци добили аранжманом који су користили, а према понудама туженог као организатора, ограничавајући се само на уговорене услуге и смештаја „Јанис“ и смештаја „Зои“, при чему је битан тип смештаја, односно да ли је то апартмански смештај, или смештај у студијима, постојање балкона, исправног клима уређаја који се плаћа или не и слично, након чега поред свих већ утврђених чињеница ће донети одлуку у конкретној правној ствари, а правилном применом материјалног права одлучити о основаности тужбеног захтева.

(Решење Вишег суда у Панчеву 3-ГЖ 146/12 од 06. 03.2012. године)

21. Природна облигација

Када родитељ и поред непосредне бриге о детету даје новац другом родитељу за издржавања испунио је природну облигацију јер је издржавање детета и природна и морална и друштвена дужност.

Пресудом Општинског суда у Вршцу П.бр.414/08 од 25.11.2008.год. разведен је брак између тужиоца и тужене а њихова малолетна деца поверена су тужиоцу на старање и издржавање. Та пресуда у погледу вршења родитељског права измењена је пресудом истог суда П.бр.55/09 од 07.10.2009.год. тако са мајка овде тужена врши родитељско право за децу и то за ћерку од 14.9.2009.год. а за сина од 12.9.2009.год. Том пресудом одређено је да отац плаћа за дечије издржавање за свако дете по 8.000,00 динара месечно односно укупно 16.000,00 динара почев од 20.1.2009.год. Пресуда П.бр.55/09 извршена је достављањем благајни предузећа где је запослен тужилац дана 09.7.2010.год. од ког времена је благајна предузећа „Хемофарм“ од тужиоцеве зараде обустављала износе дечијег издржавања тако да је за период од 20.1.2009.год. када је одређено пресудом да тужилац плаћа издржавање до 14.9.2009.год. када су деца дефинитивно прешла да живе код мајке обустављено укупно 102.520,62 динара. На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право када је обавезао тужену да врати примљени новац на име дечијег издржавања сматрајући да је тужилац два пута платио исти дуг и да се тужена за примљене износе издржавања неосновано обогатила.

Насупрот томе из чињеничног стања првостепене пресуде јасно произилази да је судском одлуком П.бр.55/09 од 07.10.2009.год. одређена обавеза тужиоца да почев од 20.1.2009.год. плаћа дечије издржавање за обоје деце 16.000,00 динара месечно. Пошто је та пресуда извршена онако како гласи нема места примени института стицања без основа на страни тужене у смислу чл.210 ЗОО јер је прелазак имовине тужиоца, дела његове зараде има основ управо у пресуди П.бр.55/09. Такође у овом правном односу не постоји ни двострука исплата дуга јер је дуг плаћен само по основу пресуде П.бр.55/09 па нису испуњени услови ни за примену одредбе чл.212 ЗОО. Чињеница је такође да је пресудом П.бр.55/09 измењена одлука о вршењу родитељског права тако да мајка за обоје деце врши родитељско право од 12 односно 14. 09. 2009.год. а да је обавеза оца да плаћа за издржавање деце одређена уназад 9 месеци односно од времена подношења тужбе у тој парници од 20.1.2009.год. Уколико је тужилац и сматрао да за период док су још увек деца код њега није требао да плаћа издржавање он је свој правни интерес могао да заштити само у парници П.бр.55/09, што је он пропустио да учини јер на донету пресуду није изјавио жалбу па је тиме пресуда стекла формалну правоснажност и своје правно дејство међу странкама да се мора спровести у живот управо онако како гласи. С друге стране издржавање деце од стране родитеља је законска обавеза али поред тога и природна и морална и друштвена дужност па кад се деца издржавају у смислу непосредне бриге о њима а поред тога и другом родитељу даје новац сматра се да се тиме извршила природна облигација па онај ко је нешто дао и учинио на има извршења природне обавезе у смислу чл.213 ЗОО нема право да тражи повраћај датог. Из ових разлога пресуда је преиначена и тужбени захтев тужиоца одбијен.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 164/12 од 13.3.2012. године)

22. Комунални дуг

Када одлуком Скупштине јединице локалне самоуправе о обављању комуналне делатности није предвиђено закључење појединачних уговора сматра се да је уговорни однос настао започињањем коришћења односно пружања те услуге.

У првостепеном поступку као битне чињенице утврђене су: решењем о извршењу Ив.бр.3803/10 од 20.1.2010.год. обавезана је тужена да за комуналне услуге тужиоцу плати 14.193,50 динара са законском затезном каматом од подношења предлога и трошкове извршног поступка. То решење донето је на основу веродостојне исправе, извода из главне књиге за пружене комуналне услуге изношења смећа за период од 01.1.2008.год. до 30.11.2009.год. Тужилац као комунално предузеће у складу са општинском одлуком о одржавању чистоће врши одношење смећа из насељеног места Велико Средиште је евидентирана дописом месне заједнице Велико Средиште од 29.12.2009.год. под редним бројем 133 као корисник те врсте услуга за површину од 30 м² пословног простора.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је погрешно применио материјално право када је укинуо у целости решење о извршењу и одбио после доношења тог решења тужбени захтев позивајући се на чињеницу да тужена није користила те услуге јер је смеће из свог пословног простора износила сама и палила га код куће, и да комунално предузеће нема право да наплаћује комуналну услугу коју није извршио.

Управо је супротно у односу на изнети став првостепеног суда, сваки грађанин који живи у комунално уређеној средини је дужан да када су испуњени услови из Закона о комуналним делатностима плаћа комуналну услугу предузећу које врши одређене комуналне услуге изношења смећа. Као што је у чл.13 ст.3 Закона о комуналним делатностима прописано да кад одлуком Скупштине јединице локалне самоуправе о обављању комуналне делатности није предвиђено закључење појединачних уговора између вршиоца и корисника комуналних услуга, сматра се да је уговорни однос настао започињањем коришћења комуналне услуге односно почетком пружања комуналне услуге то значи да када је тужилац започео пружање комуналних услуга тиме је и успостављена обавеза плаћања корисника без обзира што нема појединачног уговора јер он није ни предвиђен Одлуком о одржавању чистоће Општине Вршац. Такође је апсолутно без значаја чињеница да ли тужена „пали смеће у свом дворишту" јер је за комунални ред важна чињеница да је комунално предузеће организовано тако да пружа услуге изношење смећа, а то што тужена те услуге не користи подлеже другим врстама прописа и санкцијама с обзиром да се таквим понашањем ремети елементарни комунални ред урбане средине.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2-Гж. бр. 166/12 од 13.03.2011. год)

23. Заједничка имовина

Новац и ствари добијени на поклон приликом венчања представљају заједничку имовину.

У првостепеном поступку утврђене су следеће битне чињенице: Брачна заједница између тужиље и туженог трајала је од 08.9.2007.год. до 07.7.2008.год. а њихов брак је разведен правоснажном пресудом. Приликом закључења брака на свадбеном весељу којем је присуствовало 230 гостију од којих је 60 било позвано од стране тужиље а 170 од стране туженог, тужиља и тужени су добили на поклон 5.700 евра од чега 1.000 евра за продају тзв. „младине торте“, 2.500 евра је поклонила родбина туженог, а 2.200 евра родбина тужиље. Приликом развода брака тужиља и тужени су поделили покретне ствари.

На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право када је обавезао туженог да у смислу чл.168 Породичног закона плати тужиљи на име учињених поклона 2.100 евра као део новца који је њена родбина дала приликом венчања, сматрајући то посебном имовином тужиље. Новац који су тужиља и тужени добили на поклон приликом венчања представља њихову заједничку имовину а не посебну имовину тужиље како је то израчунао првостепени суд у висини новца који је дала њена родбина. Пошто се ради о заједничкој својини није основан тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиљи врати новац који је дала на поклон њена родбина. Другостепени суд је с обзиром да основ тужбеног захтева не везује суд ценио и чињеницу да пошто се ради о заједничкој имовини супружника тужиља не може да тражи од туженог исплату дела заједничке имовине јер она у овој парници није доказала да ли је и у ком износу у време престанка брачне заједнице било новца који би представљао заједничку имовину странака и у ком износу било на рачуну туженог или њеном рачуну било у готовини. У парници је тужилац дужан да докаже чињенице на којима заснива тужбени захтев у смислу чл.223 ЗПП којим је одређено да странка која тврди да има неко право сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права. За овај спор је једина битна чињеница колико је новца било у тренутку раскида брачне заједнице да би се одлучило о деоби па како тужиља ту чињеницу није доказала тужбени захтев је одбијен.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.202/12 од 27.3.2012. године)

24. Застарелост

О застарелости потраживања суд одлучује само по приговору странке.

Из списка предмета и утврђења првостепеног суда произилази следеће: решењем о извршењу I 15 Ив.бр.28221/10 од 26.3.2010.год. наложено је туженој да плати дуг за струју у износу од 10.829,39 динара са законском затезном каматом од 22.12.2009.год. и трошкове извршног поступка од 2.333,00 динара. Тужена је искључена са система електродистрибутивне мреже по налогу од 16.4.2011.год. а обрачуната потрошња струје у износу од 10.829,39 динара односи се на период од новембра 2005.год. до новембра 2009.год.

На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно применио материјално право када је укинуо решење о извршењу сматрајући да се ради о застарелом потраживању. Питање застарелости облигационог односа је у диспозицији парничних странака и о застарелости обавезе суд не може да води рачуна по службеној дужности. Такав приговор може да истакне само странка која има интереса да се позове на застарелост своје обавезе а пошто је то у њеној диспозицији она то може а и не мора да искористи. У овој парници тужена до закључења главне расправе пред првостепеним судом се није позвала на застарелост па иако се заиста и ради о застарелом потраживању то није могао да буде разлог за доношење пресуде јер у том правцу није било диспозиције странке. Насупрот тужилац је доказао постојање дуга за спорни период по испостављеним месечним рачунима које је тужена дужна да плати у смислу чл.17 Закона о облигационим односима. Чињеница да тужена у једном периоду није користила струју и да је фактички престала струју знатно раније да користи него што је записнички констатовано искључење са електродистрибутивне мреже није од значаја за овај спор јер дуг потиче из ранијег периода у коме је потрошње струје било, па тужена која се није позвала на застарелост је у обавези да дуг плати.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.213/12 од 27.3.2012)

25. Застарелост

За накнаду за паркирање примењује се општи рок застарелости од 10 година.

У првостепеном поступку утврђено је чињенично стање из којег се издваја: тужени је власник два возила за које је купио паркинг карте за започети час паркирања али након истека времена за које су карте важиле није купио додатне паркинг карте због чега је остао дужан 13.325,00 динара за 7 неплаћених доплатних карти и 8 опомена.

На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешно променио материјално право сматрајући да је тужиочево потраживање застарело.

Тужба у овој парници је поднета 11. јуна 2010.год. за дуг настао од 09.6.2007.год. до 18.3.2009.год. За тужиочево потраживање се примењује општи рок застарелости из чл. 371 ЗОО којим је одређено да потраживања застаревају за 10 година ако законом није одређени неки други рок застарелости. Тачно је да је одредбом чл.378 ЗОО предвиђен једногодишњи рок застарелости али само за потраживања накнаде за испоручену електричну и топлотну енергију, плин, воду, за димничарске услуге и за одржавање чистоће када је испорука односно услуга извршена за потребе домаћинства и да се ове врсте услуга сем испоруке електричне енергије сматрају комуналним услугама у смислу чл.2 и 3 Закона о комуналним делатностима. Чињеница је и да Закон о комуналним делатностима одређује да управљање јавним паркиралиштима такође представља комуналну делатност. Међутим, одредба чл.378 ст.1 тачка 1 ЗОО је јасна и потпуна и том одредбом су прописана два кумулативна услова да би наступио једногодишњи рок застарелости, да се ради о тачно одређеној врсти услуге и да је та услуга испоручена домаћинству. Нема места примени аналогије у ситуацији када нема правне празнине у норми па је првостепени суд без разлога и погрешно примењивао аналогију сматрајући да је коришћење јавног паркиралишта комунална услуга и да за ту врсту услуге се примењује једногодишњи рок застарелости.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.279/12 од 08.5.2012. године)

26. Накнада штете

Адвокат одговара за штету коју је проузроковао свом властодавцу кад сачини неуредну тужбу.

Од чињеница релевантних за пресуђење првостепени суд је утврдио да је тужени као адвокат у име тужиоца саставио тужбу за накнаду штете која је предата Трговинском суду у Панчеву 11.03.2009. године. За састав тужбе тужилац је туженом платио награду у износу од 11.000,00 динара дана 11.03.2009. године. Та тужба је решењем Трговинског суда у Панчеву П. 185/2009 од 25.03.2009. године одбачена као неуредна. Против овог решења адвокат је изјавио жалбу, на шта је тужилац пристао, која жалба је решењем Вишег трговинског суда ПЖ.бр.3229/09 од 16.04.2009. године одбијена као неоснована. У наведеном предмету Трговинског суда у Панчеву тужилац је платио таксу за тужбу у износу од 48.920,00 динара дана 26.03.2009. године, затим је платио таксу за решење о одбацивању тужбе дана 19.06.2009. године у износу од 13.000,00 динара, док је судску таксу за жалбу против решења о одбацивању тужбе у износу од 48.920,00 динара плус 520,00 динара за опомену и одлуку Вишег трговинског суда у износу од 67.120,00 динара платио принудним путем тако што су са његовог рачуна скинути следећи износи: 28.05.2010. године износ од 52.014,92 динара, 01.06.2010. године износ од 4.000,00 динара, 03.06.2010. године износ од 24.602,00 динара, 04.06.2010. године износ од 28.850,00 динара и 08.06.2010. године износ од 7.093,08 динара. Укупан износ накнаде штете је 189.480,00 динара.

У погледу примене материјалног права и истицања да суд није утврдио узрочно последичну везу између нестручног и несавесног рада туженог и проузроковане штете тужиоцу, овај суд је становишта да несавестан рад увек постоји кад адвокат сачини неуредну тужбу по којој суд не може да поступа. Сачињавање уредне тужбе је процесна претпоставка за вођење спора, а из одредбе чл.103 ст.6 ЗПП проистиче да адвокату морају бити познати сви елементи тужбе које она мора имати да би била уредна и разумљива и да би суд по њој могао поступати, јер му се у противном неуредна тужба одмах одбацује. Зато је сваки адвокат у обавези да странци у чије име сачини неуредну тужбу која потом буде одбачена, накнади све трошкове које је она имала поводом подношења такве тужбе суду. Због овако установљене обавезе адвоката и законске претпоставке да адвокат располаже потребним знањем да увек сачини уредну тужбу, небитна је чињеница што је тужилац дао пристанак да тужени сачини жалбу против решења о одбацивању тужбе, јер је тужилац правно неука странка, коме, насупрот пуномоћнику који је адвокат не мора бити познат исход поступка по изјављеној жалби.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ. бр.372/12 од 05.06.2012. године)

27. Природна облигација

Деца која добровољно помажу своје родитеље немају право на поваћај средстава од лица које је имало закључен уговор о доживотном издржавању јер су испунили природну облигацију.

Прве две године по закључењу уговора мајка парничних странака је била здрава и могла је да се сама стара о сопственим потребама а потом су се о њој неизменично и по договору старали даваоци издржавања. Поред њих и тужени је обилазио мајку и водио бригу о њој. Мајка парничних странака је била корисник пензије од 51.533,00 динара и са овим износом је учествовала у свом издржавању са 60 % потребног и пруженог издржавања. Валоризовани износ трошкова издржавања који терети туженог а за период од 04.06.1992. године до 04.06.1996. године износи 5.539,64 динара, а за период од 04.06.1996. године до 12.05.1999. године износи 80.376,76 динара.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно је првостепени суд применио материјално право када је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца, на шта тужени основано жалбом и указује.

Одредбом чл.35 Закона о браку и породичним односима („Сл. Гласник СРС" бр.22/80, 24/84 и 11/88 и „Сл. Гласник РС" бр.22/93, 25/93, 35/94, 46/95 и 29/2001) прописано је да су родитељи и деца дужни да се узајамно помажу и издржавају, а одредбом чл.302 ст.1 истог закона да су деца дужна да издржавају своје родитеље који су неспособни за рад, а немају довољно средстава за издржавање или их не могу остварити из постојеће имовине.

Одредбом чл. 156 сада важећег Породичног закона прописано је да родитељ који је неспособан за рад, а нема довољно средстава за издржавање, има право на издржавање од пунолетног детета или другог крвног сродника у правој нисходној линији, односно од малолетног детета који стиче зараду или има приходе од имовине, сразмерно његовим могућностима.

Одредбом чл.213 Закона о облигационим односима је прописано да се не може тражити оно што је дато или учињено на име извршења неке природне обавезе или неке моралне или друштвене дужности.

Издржавање родитеља представља моралну дужност детета, па зато тужилац не поседује правни основ да оствари право на новчану накнаду за издржавање мајке на терет другог наследника, конкретно туженог. Осим тога суд је утврдио да је мајку обилазио и водио бригу о њој и тужени, што током доказног поступка нису оспорили ни тужилац а ни саслушани сведоци, брат и сестра парничних странака, а која чињеница није цењена ни приликом вештачења а ни приликом доношења ожалбене пресуде.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 1-Гж.бр.378/12 од 05.06.2012. године)

28. Накнада штете

Вештак који преправи вредност некретнине у „туђем“ налазу не ужива судску заштиту за уговорену накнаду за такво „вештачење“.

У првостепеном поступку утврђено је чињенично стање из којег се издваја: тужени је претендовао да оствари кредит код банке зашта му је требала процена вредности његових некретнина па је прву процену обавио вештак чији је налаз тужени имао у писменој форми. Након тога тужени је тражио од тужиоца који је дипломирани инжењер грађевинарства и судски вештак да сачини поново процену вредности истих некретнина што је овај и урадио. Дана 07.11.2006.год. тужилац је у рукопису дао извештај о тржишној вредности објеката на укупан износ од 39.149.882,00 динара што је одговарало вредности од 489.373,65 евра. Затај посао тужени му је платио 12.000,00 динара што је одговарало вредности 150 евра. Након 3 дана 10.11.2006.год. на већ постојећи елаборат који је сачинио ранији вештак тужилац је ставио свој печат и потпис са измењеном вредношћу некретнине у односу на вештака тако да је на том копираном налазу вештака уписана вредност некретнине коју је у рукопису сачинио тужилац од 489.373,65 евра односно у динарима 39.149.892,00 динара.

Првостепени суд је на основу изјаве тужиоца, која ничим није поткрепљена, а потпуно непотребним вештачењем од стране утврдио да је био договорен проценат за такав налаз вештака односно процену у односу на посао који је био у питању при чему је пропустио да утврди о ком послу се ради али је јасно да се ради о кредиту код банке.

Између парничних странака уговором о делу тужилац се обавезао да ће сачинити процену вредности некретнине туженог па се на њихове односе примењују одредбе из чл.600 ЗОО који регулише појам уговора о делу тако да се ради о двостраном теретном послу који за предмет има интелектуални рад по којем се наручилац обавезује да за обављени рад у овом случају процену вредности некретнине плати цену. Овај уговор као и сваки уговор у облигационим односима мора да има дозвољен основ јер је у супротном ништав. Тужени је тужиоцу за процену која је урађена 07.11.2006.год. платио 12.000,00 динара и тиме испунио обавезу а чињеница да је тужилац на туђем налазу променио вредност некретнине и за то тражио накнаду чини такав посао супротан правилима јавног поретка и добрим обичајима што за последицу има ништавост. Због тога што се ради о незаконитом основу правног посла који у ствари није обављен јер је на туђој процени и реално туђем налазу додата друга вредност, тужиоцу не припада судска заштита у смислу чл.3 ст.3 ЗПП због чега је пресуда преиначена и тужбени захтев одбијен.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр.410/12 од 05.6.2012. године)

29. Тумачење уговора

Нема разлога да се уговор о кредиту тумачи у корист слабије стране кад су одредбе уговора јасне.

У првостепеном поступку утврђено је чињенично стање из којег се као битне чињенице издвајају следеће: решењем о извршењу тог суда Ив.бр. 5255/10 од 30.04.2010.г. тужена је обавезана да плати дуг од 254.706,80 динара са законском затезном каматом од 08.04.2010.г. Решење о извршењу је донето на основу веродостојне исправе - менице коју је тужена признала без протеста за износ дуга од 254.706,80 динара. Та меница је дата као обезбеђење дуга по основу уговора о готовинском кредиту који су тужилац и тужена закључили 16.05.2007.г. и по којем је банка одобрила готовински кредит у износу од 4.999 евра у динарској противвредности са роком отплате од 60 месеци, са каматом од 11,95% годишње, уз уплаћени депозит од 1.000 евра од стране тужене. Уговором су у чл. 14 били предвиђени отказни разлози тако да банка има право једнострано да раскине уговор и наплати целокупни износ кредита са каматом и трошковима, између осталог и уколико корисник кредита не извршава обавезе утврђене уговором. Пошто тужена није плаћала кредит уговор је 07.04.2010.г. једнострано раскинут од стране банке а на тај дан пошто је од укупног дуга одбијен депозит од 1.000 евра преостали дуг износи 2.558,06 евра односно у динарској противвредности по средњем курсу евра од 99,5703 динара дуг је 254.706,80 динара.

На овако утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право када је обавезао тужену да плати дуг у складу са уговором о кредиту у износу који је обезбеђен њеном меницом. Сви жалбени наводи који се односе на погрешну примену материјалног права нису основани јер из закљученог уговора о готовинском кредиту јасно произилазе права и обавезе тужиоца као даваоца кредита и туженог као корисника кредита и у њима нема елемената да се тумачењем одредби тог уговора примени правило да се он протумачи у корист економски слабије стране. Одредбе уговора о готовинском кредиту су јасне јер су јасни износи и рокови враћања кредита, основ за одобравање кредита, јасно је уговорен континуитет отплате кредита и камате као и средства обезбеђења наплате кредита и отказни разлози за овај уговор. Тиме што је у чл.14 уговорено да уколико корисник кредита не плати два узастопна ануитета банка има право на једнострано раскид уговора, нема сумње да је банка односно тужилац поступила у складу са уговореним правима из тог уговора јер је на дан раскида уговора о кредиту 07.04.2010-год. тужена каснила са више од два ануитета у отплати кредита. Тужилац се овим уговором обезбедио меницама а у погледу депозита који је био основ да се кредит одобри јасно је договорено да су то средства која се орочавају до коначне отплате готовинског кредита без камате и да банка има право да из депонованих новчаних средстава наплати своје потраживање што је тужилац управо и учинио јер је на дан отказа уговора о кредиту укупан дуг туженог умањио за висину депонованих новчаних средстава.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 441/12 од 12.06.2012. године)

30. Застарелост

На потраживање по основу испоручене електричне енергије физичком лицу у пословном простору важи општи рок застарелости од 10 година.

Према стању у списима парничне странке су дана 28.09.2006. године закључиле уговор бр.ВШ.304/06 о продаји електричне енергије ради омогућавања туженом да прикључи колске ваге на дистрибутивни енергетски систем тужиоца. Решењем бр.5.60-312-694/1/04 од 05.09.2006. год. тужилац је усвојио захтев туженог и дао му одобрење да прикључи колске ваге на дистрибутивни електроенергетски систем тужиоца, уговорене су месечне количине електричне енергије и снага за планиране услове и потребе туженог а тужени се наведеним уговором обавезао да тужиоцу изврши плаћање за пружене (уговорене) обавезе. По аналитичким картицама тужиоца, дуг за утрошену електричну енергију туженог за период од 01.01.2007.год. до 30.06.2009.год. износи 259.667,48 динара.

На овако утврђено чињенично стање погрешно је првостепени суд применио материјално право када је укинуо решење Општинског суда у Вршцу Ив.бр. 1792/09 од 26.08.2009. године у делу којим је тужени обавезан да тужиоцу плати дуг за утрошену електричну енергију заједно са законском затезном каматом и трошковима извршног поступка, обзиром да супротно становишту првостепеног суда дуг тужиоца није застарео.

За основаност потраживања тужиоца и примену застарног рока небитна је чињеница, како то погрешно тумачи првостепени суд што је уговор број ВШ.304/06 о продаји електричне енергије од 28.09.2006. године закључен између тужиоца и туженог као физичког лица. Ова формалност у погледу означања туженог као уговорне стране не мења суштину закљученог уговора и намене уговорене потрошње електричне енергије, а то је снабдевање објекта колске ваге у Уљми у ул. ЈНА бб електричном енергијом, зашта је туженом, по његовом захтеву, тужилац и дао одобрење решењем од 05.09.2006. године. Дакле овде се не ради о потрошњи електричне енергије за потребе домаћинства него се ради о потрошњи електричне енергије за потребе рада колске ваге туженог, као његове одобрене делатности из које стиче добит, због чега се није могао применити застарни рок од једне године из чл.378 ст.1 Закона о облигационим односима, већ рок застарелости из чл.371 истог закона по коме потраживање застарева у року од 10 година. Пошто је предлог за извршење поднет 17.08.2009. године евидентно је да потраживање тужиоца није застарело.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 1-ГЖ. бр.442 /12 од 12.06.2012. године)

31. Накнада штете

Ловачко друштво као корисник ловишта одговара за штету од дивљачи.

Већ на припремном рочишту утврђене су као неспорне чињенице о томе да се догодила саобраћајна незгода, да је оштећен аутомобил тужиоца, да су они претрпели страх, да Ловачко удружење Брзава газдује ловиштем где се догодила незгода и да није постојао саобраћајни знак који упозорава да су дивљач на путу. Из наведеног, али и осталих утврђених чињеница произилази да је тужилац Владимир Буха био држалац возила као покретне ствари, користио га и располагао, те има право на накнаду материјалне штете чија висина износи 150.295,00 динара утврђена током првостепеног поступка. Према томе он јесте активно легитимисан у овом спору. Обавеза Ловачког друштва „Брзава“ да материјалну штету накнади овом тужиоцу произилази из примене одредбе чл. 54 Закона о ловству (Сл. гл. РС бр. 39/93, 44/93, 60/93, 67/93 и 101/2005) који закон је важио у време штетног догађаја. Овом одредбом ставом 1 било је прописано да штету коју причини ловостајем заштићена дивљач надокнађује корисник ловишта, под условом да је оштећени предузео прописане мере за спречавање штета од дивљачи. Како се ради и о опасној ствари обавеза туженог Ловачког друштва „Брзава“ произилази и из примене одредбе чл. 174 Закона о облигационим односима да за штету од опасне ствари одговара њен ималац.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 3-ГЖ.бр. 453/12 од 26.06.2012. године)

32. Доцња

Кад извођач није у договореном року изградио стан дужан је да плати уговорену накнаду због доцње.

У току поступка пред првостепеним судом као битне утврђене су следеће чињенице: да је тужилац као купац са туженим као продавцем и инвеститором дана 26.01.2009. године закључио предуговор о купопродаји гарсоњере за укупну купопродајну цену од 15.912 евра исплаћену од стране купца. Предуговором се продавац обавезао да ће купца увести у посед најкасније до 01.05.2009. године. Овај предуговор потписан је од стране парничних странака. Уговор о купопродаји предметне непокретности дана 16.02.2010. године са купопродајном ценом од 15.912 евра, а тужени се обавезао да ће тужиоца увести у посед одмах по завршетку објекта, односно по техничком пријему истог, те да ће се примопредаја предметног стамбеног простора извршити записнички. Даном 22.02.2010. године сачињен је записник о примопредаји. Тужилац је у периоду од 01.05.2009. године до 01.04.2010. године изнајмљивао стан којој је плаћао на име месечне закупнине 100 евра.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је погрешном применом материјалног права одбио тужбени захтев тужиоца у целости налазећи да је моментом закључења главног уговора и уговарања да ће тужени тужиоца увести у посед купљене непокретности одмах по завршетку исте и по њеном техничком пријема престао да важи предуговор којим је уговорено да ће тужиоца тужени увести у посед најкасније до 1.05.2009. године. Овакав став првостепеног суда се не може прихватити. Тачно је да је одредбом чл. 45 ставом 1 Закона о облигационим односима прописано да је предуговор такав уговор којим се преузима обавеза да се доцније закључи други, главни уговор, али је и ставом 3 прописано да предуговор обавезује ако садржи битне састојке главног уговора. Питање штете коју је у конкретном трпео тужилац тиме што није могао да користи стан који је купио већ стан за који је плаћао закуп не може се строго формално посматрати кроз правни посао купопродаје и односа између предуговора и уговора, већ кроз обавезу туженог која је јасно дефинисана предуговором за предметну непокретност да ће тужиоца увести у посед купљене непокретности најкасније 01.05.2009. године. Тужени се на тај начин обавезао одређеним роком, а своју обавезу је извршио више месеци касније, односно у моменту када је извршена примопредаја стана 22.02.2010. године. За то време тужилац је трпео штету, јер да је примопредаја стана извршена 01.05.2009. године он не би за изнајмљивање другог стана плаћао месечну закупнину од 100 евра.

Одредбом чл. 154 ставом 1 Закона о облигационим односима ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице, а према одредби чл. 185 става 1 истог закона одговорно лице је дужно успоставити стање које је било пре него што је штета настала.

Одредбом чл. 266 ставом 1 наведеног закона поверилац има право на накнаду обичне штете и измакле користи, које је дужник у време закључења уговора морао

предвидети као могуће последице повреде уговора, а с обзиром на чињенице које су му тада биле познате или морале бити познате.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 3-ГЖ 458/12 од 26.6.2012. године)

33. Ортаклук

За уговор о ортаклуку примењују се правна правила из параграфа 723 до 758 Грађанског законика за Краљевину Србију и начела Закона о облигационим односима.

Спорни правни однос између парничних странака посматра се са аспекта уговора о ортаклуку. Тим уговором обавезују се узајамно два или више лица да уједине своју имовину или одређене делове имовине и / или рад ради постизања дозвољеног економског циља. У нашем праву могуће је закључење наведеног уговора у усменом и у писаном облику као и конклюдентним радњама. Уговор о грађанском ортаклуку није регулисан одредбама Закона о облигационим односима па се с тога на основу Закона о неважности правних прописа донетих пре Об.априла 1941. године и за време непријатељске окупације („Службени лист ФНРЈ” , бр.86/46) на правне односе (спорове) из уговора о ортаклуку примењују правна правила имовинског права - параграфи 723 до 758 Грађанског законика за Краљевину Србију, али и начела из Закона о облигационих односа која важе за све уговоре.

Према параграфу 727 имовину ортаклука чине улози ортака (главница) као и имовина стечена пословањем ортака, при чему оно што је власништво неког ортака ван тога представља његову посебну имовину.

Према параграфу 739 при деоби ортачке користи најпре се одбијају уложени улози, затим трошкови и евентуалне претрпљене штете, а оно што остаје то је добитак и он се дели према висини улога. Рад се узима у обзир само оном ортаку који је уместо улога дао само рад или је уз улог обећао посебну радњу.

Неосновано жалилац жалбом указује да тужилац противтужени уопште нема право на деобу ортачке користи јер је суд током доказног поступка, саслушањем парничних странака, сведока као и вештачењем утврдио да је тужени противтужилац задржао за себе у целости накнаду за услуге комбајнирања пружене трећим лицима од 159.381,00 динара која је ортацима требала да припадне по пола, односно према њиховим ортачким улозима и закљученом уговору, као што је утврђено и да је присвојио приход за количину од 10 ланаца у жетви пшенице и сунцокрета у укупном износу од 60.600,00 динара. То чини укупан износ од 140.290,50 динара у ком делу је тужбени захтев тужиоца противтуженог основан.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 1-Гж.бр.473/12 од 26.06.2012. године)

34. Накнада штете због принудна наплата таксе

Када суд обавести НБС о неплаћеној судској такси, не одговара за штету у ситуацији када НБС са рачуна предузећа са истим матичним и пореским бројем спроведе поступак принудне наплате таксе а предузеће је у међувремену променило назив.

Према одредбама чл. 41 Закона о судским таксама кад таксени обвезник привредно друштво или друго правно лице не плати таксу суд решењем утврђује износ неплаћене таксе, износ казнене таксе и решење ради извршења доставља банци код које се води рачун таксеног обвезника односно организацији за принудну наплату а против тог решења таксени обвезник има право жалбе која не задржава наплату таксе. Према Одлуци о начину вршења принудне наплате са рачуна клијента (Сл.гласник РС 58/2004... 27/09) која је важила у време доношења спорног решења, принудна наплата у Крагујевцу води евиденцију о примљеним основама за принудну наплату који садрже поред основа, што је у овом случају решење, и прецизне ознаке дужника, његов назив и матични и порески број, па уколико налози не садрже све што је потребно даље је одређена процедура да се неисправан налог врати. Решењем П1.бр.121/07 од 05.5.2009.ГОД. Општински суд у Ковину је као таксеног обвезника означио ФА „Звезда“ А.Д. Ковин са матичним бројем 08012105 што и јесте био матични број тог дужника који је наведен и у уговору о продаји па је тиме у свему правилно поступио и у његовим радњама нема пропуста који су били узрок тужиоачеве штете. То што је пре решења од 05.5.2009.год. закључен уговор о купопродаји стечајног дужника 11.4.2008.год. не утиче на другачији закључак јер је и према решењу Агендије за привредне регистре од 04.7.2008.год. извршена промена назива предузећа „Звезда“ у стечају у „Звезда Гркиња“ са истим матичним бројем 08012105 што значи да се ради о истом предузећу због чега је и НБС са рачуна предузећа које има исти матични број и спровела поступак принудне наплате неплаћене таксе. Како у радњама државног органа нема неправилности, правилно је тужбени захтев одбијен јер нема узрочне везе између налога за принудну наплату таксе, пленидбе средстава са рачуна таксеног дужника и штете за тужиоца с обзиром да се у свим ситуацијама поступало према предузећу са истим матичним бројем, дакле истом предузећу.

(Пресуда Вишег суда у Панчеву 2 Гж.бр. 587/12 од 07.9.2012. године)

САДРЖАЈ

УВОД.....	3
I.....	5
ПАРНИЧНИ ПОСТУПАК.....	5
1. Изрека пресуде донете поводом приговора на платни налог	6
2. Генерална пуномоћ	7
3. Тужба се после закључене главне расправе не може одбацити	8
4. Камата и трошкови спора	9
5. Рочиште на којем тужени неће да расправља се одлаже.....	10
6. Одлагање рочишта у спору мале вредности	11
7. Оверено пуномоћје.....	12
8. Спор мале вредности	13
9. Парнична способност.....	14
10. Правно неуке странке	16
11. Понављање поступка	17
12. Трошкови поступка.....	19
13. Непозната адреса.....	20
14. Наставак поступка после отвореног стечаја.....	21
15. Уредност тужбе	22
16. Трошкови у породичном спору	23
17. Обавештавање о преузимању писмене у суду.....	24
18. Изрека одлуке	25
19. Правни интерес.....	26
20. Надлежност суда	27
21. Пуномоћ	28
22. Лишење родитељског права.....	29
23. Надлежност суда	30
24. Дозвољеност тужбе	31
25. Стварна надлежност.....	32
26. Парнична способност.....	33
27. Месна надлежност.....	34
28. Противтужба	35
29. Одлагање рочишта	36
30. Надлежност суда	37
31. Понављање парничног поступка	39
32. Тужба за заштиту од узнемиравања	40
33. Понављање парничног поступка	42
34. Стварна надлежност.....	44
35. Заступање	45
36. Пуномоћ	47
37. Дозвољеност тужбе	48
38. Исправка решења	49
39. Одбацивање тужбе	50
40. Пасивна легитимација.....	51
41. Надлежност суда	52
42. Надлежност суда	53
43. Месна надлежност.....	54

44. Правни интерес.....	55
II	57
МЕРЕ ОБЕЗБЕЂЕЊА	57
1. Привремена мера.....	58
2. Интерес детета.....	59
3. Издржавање детета.....	60
4. Најбољи интерес детета.....	61
5. Мишљење органа старатељства.....	62
6. Привремена мера.....	63
7. Искључење струје и привремена мера.....	64
8. Привремена мера.....	65
III.....	67
СМЕТАЊЕ ДРЖАВИНЕ.....	67
1. Сметање државине.....	68
2. Сметање државине.....	69
3. Искључење потрошача.....	71
4. Постојање противправности.....	72
5. Постојање противправности.....	74
6. Поновљено сметање државине.....	75
IV.....	77
ВАНПАРНИЧНИ ПОСТУПАК.....	77
1. Одрицање од наслеђа.....	78
2. Доказ о својини на непокретностима.....	79
3. Уређење начина коришћења непокретности.....	80
4. Деоба ствари.....	81
5. Проглашење несталог лица за умрлог.....	82
6. Откуп стана.....	83
7. Статус члана породичног домаћинства.....	85
8. Деоба некретнине.....	87
9. Деоба некретнине.....	88
10. Обустава оставинског поступка.....	89
11. Састављање исправе.....	90
12. Деоба.....	92
13. Лишење пословне способности.....	93
14. Обустава оставинског поступка.....	94
15. Упућивање у спор.....	95
16. Дозвољеност жалбе.....	96
17. Недозвољено наслеђивање.....	97
V.....	99
МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО.....	99
1. Солидарна одговорност.....	100
2. Допринос оштећеног мора бити у непосредној вези са штетом.....	102
3. Комуналне услуге.....	103
4. Обрачун трошкова адвоката је веродостојна исправа.....	104
5. За штету нанету возилом одговара осигуравач.....	105
6. Уговор о поклону и одговорност за материјалне недостатке.....	106
7. Одговорност власника домаће животиње.....	107
8. Приговор застарелости.....	108
9. Накнада штете.....	109
10. Цесија.....	110
11. Рад у црквеној општини.....	111
12. Камата на камату.....	112

13. Одговорност комуналног предузећа.....	113
14. Правни посао супротан императивним прописима	114
15. Осигурана сума.....	115
16. Капара.....	116
17. Накнада штете због насиља у породици	117
18. Застарелост.....	119
19. Застарелост.....	121
20. Снижење накнаде	122
21. Природна облигација	123
22. Комунални дуг.....	124
23. Заједничка имовина.....	125
24. Застарелост.....	126
25. Застарелост.....	127
26. Накнада штете	128
27. Природна облигација	129
28. Накнада штете	130
29. Тумачење уговора	131
30. Застарелост.....	132
31. Накнада штете	133
32. Доцња	134
33. Ортаклук.....	136
34. Накнада штете због принудна наплата таксе	137